

ПЕТЪР БОБЕВ
СВЕТЕЩАТА ГИБЕЛ

chitanka.info

1

Доктор Марио Булгаро още не бе привършил проучванията си. Днес предстоеше последният, окончателният експеримент, който трябваше да реши участта му. Затова не успя да прикрие сянката на недоволство, когато на входната врата се позвъни.

— Казвам се Чарлз Томпсън — представи се посетителят. — Журналист.

Беше едър, сух мъж на около четиридесет години, с тънък английски нос, с типичен английски овал на костеливото си лице и с обичайните английски лунички. С изискана, внушаваща доверие външност. И само едно — прекалено присвити очи, от които се виждаха някакви тесни цепнатини. Смущаващи... Сякаш не понасяха и най-слабата светлина.

Не дочакал отказа, който прочете в погледа на домакиня, гостът прибави набързо:

— Ще ви отнема само десет минути.

Ще не ще, доктор Булгаро го покани в хола, където ги посрещна изправена жена му — стройна, извънредно елегантна брюнетка, с очила.

— Мистър Томпсън — представи ѝ го Булгаро. — А това е моята жена Елена. Доктор Костова-Булгаро. После, уж случайно, погледна часовника.

— Както виждате, не разполагам с много време. Затова...

— Тогава... — Томпсън се поизкашля. — Да не ви губя времето. Първо, какво е според вас значението на откритието ви.

Доктор Булгаро вече беше свикнал с такива въпроси. Затова отвърна по навик:

— Вашите колеги го разгласиха надълго и нашироко. Дори повече от това, което заслужава... И отколкото трябва...

— И все пак...

— И все пак — повтори ученият. — Ще ви го кажа накратко. Това е още една стъпка към овладяването на морето. Досега са

направени много стъпки, за съжаление все още съвсем недостатъчни. Боязливи гмуркания покрай брега предимно до петдесетина метра, единични опити за живот в подводни домове, където няколко души прекарват по една-две седмици...

— Акванавтите...

— Какви акванавти! — усмихна се доктор Костова. — Това е все едно да наречем космонавти и пътниците в самолета.

Булгаро прибави:

— И няколко почти слепи спускания в дълбините с батискафи.

— И вие предлагате...

— Предлагам нов подход. Досега всички, които навлизаха под водата, отнасяха със себе си част от атмосферата ни, за да дишат: Кусто и Гаян, Ханс Келер и другите.

Доктор Костова отново се намеси:

— Кусто, един от откривателите на акваланга сам го казва: „Аквалангът е примитивно средство“.

— А вие? Какво смятате вие?

Булгаро отговори уверено:

— Да освободим бъдещия подводен човек, истинския хомо акватикус, както го наричат ентузиастите, да го направим съвсем независим от тая атмосфера.

— Присадени хриле?

Булгаро се обърна към жена си и тя отговори вместо него:

— И тоя път не е погрешен. Но...

— Силициево-органичната маска на Роб? — подпита Томпсън.

Доктор Костова поклати глава.

— Смятаме я съвсем непригодна за дълбочините, защото и при нея е нужно празно пространство пред лицето, в което да преминава през мембраната кислородът на водата. А там тя няма да издържи налягането... Поне в сегашния ѝ вид...

— Затова ли купувате китови мозъци? — Томпсън сякаш изстреля въпроса си към двамата.

— Да! — усмихна се изследователят. — Вече не крия. Вашите колеги проведоха масиран шпионаж и успяха да разберат, че те са нужни за моите опити.

— С тяхна помощ вие целите да създадете и у човека подобна на китовите способност, така ли?

Изправен до прозореца, гърбом, доктор Булгаро подметна:

— Не допускам, че не сте следили информацията...

— Следя ги — отвърна журналистът. — Но от тях не личи как постигате този механизъм при човека. И достатъчен ли е той да го направи, както казахте, съвсем независим от атмосферата? Ей това очаквам да ми обясните...

Доктор Булгаро мълчеше, все едно, че не го е чул.

Посетителят повтори настойчиво:

— От това се интересува читателят. Той иска да знае...

Булгаро се обърна към прозореца отново. Мълчеше и жена му.

Томпсън сложи ръка върху рамото му.

— Вие не сте наивник, докторе. Затова се надявам да се разберам. Преди това искате да патентовате откритието си, нали? За да го продадете по-скъпо...

— Нищо не разбирате! — обърна се рязко Булгаро. — Нито ще го патентовам, нито ще го продавам. Когато му дойде времето, ще го публикувам. И то посредством Организацията на обединените нации...

— Що за идея! — не се стърпя Томпсън. Давате ли си сметка какво бихте загубили?

— Давам си.

— Но това е лудост! Знаете ли какво струва откритието ви?

— Че кой ще го знае по-добре от мен?

Журналистът се отпусна в креслото, направил се, че не забелязва нетърпеливото поглеждане не на Булгаро към часовника. Изведнъж се бе променил. Угодливо — нахалната усмивка на професионалния репортьор бе изчезнала, сменена от някакъв нов израз — дързък, самонадеян, високомерен.

— Нека да открием картите! — рече той. — А може би вече сте се досетили. Не съм никакъв журналист, който при интервюто пълни бележника си с празни брътвежи. Идвам с най-сериозни предложения.

Булгаро го посрещна в упор:

— От името на кой оръжеен концерн?

Вече няколко подобни господа го бяха посещавали, бяха му предлагали зашеметяващи цифри, но той бе устоявал на съблазните. И на заплахите им.

Томпсън отговори бавно, с достойнство:

— От свое собствено име. Ще ви заплатя каквото предложите, само и само да се сдобия с откритието ви. Кажете цената!

И извади чековата си книжка.

Ученият не отговори направо:

— Не се интересувам за цената, а за предназначението. На мене ми е ясно защо го искат фабрикантите на оръжия, защо ме дебнат разните разузнавания. За да го насочат към смъртта и разрушението. Свободно плуващият боец практически ще бъде неуязвим от повърхността. И безнаказано ще върши всякакви бойни операции... Но вие? Защо е нужно на вас?

Без да отговори, Томпсън приготви писалката си:

— Един милион?

И погледна да види въздействието от предложението си. Погледна първо към жената. Знаеше, жените имат повече практически усет.

— Защо ви е нужно? — натърти Булгаро.

— Два милиона?

Ученият поклати глава:

— Не си прахосвайте напразно убедителността, мистър. Няма сума, която ще ме накара да изменя решението си. Пък и не зависи изключително от мен. Аз съм само ръководител на научен колектив.

Без да изчака това му изявление, Томпсън се обърна към доктор Костова:

— Синьора Булгаро, обяснете на съпруга си какво значат два милиона долара, не лирети, за едно младо семейство!

Тя отвърна тихо:

— Това, което ви казва мъжът ми, сме обмислили заедно.

И се изправи рязко.

— Да смятаме, мистър, че разговорът ни е привършил. Нямаме право да ви задържаме повече.

След което с решителни крачки се запъти да отвори вратата. Томпсън не си тръгна.

— Един момент! — рече той. — Имам и друго предложение.

И макар че виждаше нетърпеливите им погледи отново седна. И с все тъй присвити очи заговори бавно, спокойно, уверен в себе си:

— Седемдесет и един процента от повърхността на планетата ни е покрита с вода. А ужасяващо наплодилото се човечество е принудено

да се смества само върху останалите двадесет и девет процента... Ей това ви предлагам, океана. Океанът е все още ничия земя. Да го завладеем ние, аз и вие. Да основем най-голямата държава на планетата. Да се спасим поне ние от заплашващата човечеството гибел, от ужаса на демографската катастрофа. Да създадем нов човек. В новата среда ще се оформи и нов начин на мислене. Може би по-уравновесен, по-разумен. Нова философия. В това чудно състояние на безтегловност...

— Научна фантастика! — не се стърпя Булгаро.

Томпсън се оживи:

— Никой писател не е в състояние да измисли дори една хилядна от богатството, което създава животът. Както казват, няма нищо по-фантастично от реалността.

Ученият случайно зърна окото му. Само дясното. Лявото продължаваше да се вира напрегнато присвито. А дясното, тъмнокафяво, почти черно, топло и доброжелателно, гореше трескаво. Не беше луд. Само въодушевен. Или пък — добър артист...

— Вие искате държава? — попита ученият. — Като че ли са малко досегашните. И тая държава ще има своя власт, нали? Своя войска? Като че ли са малко сегашните войски...

Булгаро тръсна с досада глава.

Мнимият журналист почти изкрещя:

— Но вие сте луди!

— Не, мистър! Нито ще продаваме, нито пък ние ще се възползуваме от преимуществата на своето откритие.

Елена Костова отново се намеси:

— В записките си Леонардо да Винчи твърди, че е открил начин за пребиваване на всякаква дълбочина, колкото е възможно да се стои без храна. За дишане употребявал някаква смес „алито“. В превод то означава „дъх“. Само че не ни е оставил рецептата си. И бърза да обясни защо: „По причина на злата човешка природа, която би извършвала убийства, разрушавайки корабите от дъното и потопявайки ги заедно с хората“.

Тя разпери ръце. Върху лакираните ѝ нокти нямаше нито драскотина, нито следа от уморителната работа в лабораторията.

— Ясно ли ви е, мистър?

Томпсън вдигна глава.

— Това окончателно ли е?

Доктор Костова отвърна раздражено:

— Какво повече ви е нужно!

И му отвори вратата.

Чарлз Томпсън излезе с неочаквано самообладание след подобно изгонване. Само на прага се обърна, за да подметне:

— Ние пак ще се срещнем!

— С удоволствие! — отвърна Булгаро. — Но нека бъде по друг повод!

Внезапно той усети някакво неприятно, смущаващо недоумение. Отвореното око на госта го стрелкаше вторачено, с нескрита заплаха, само че тоя път светло, стоманеносиво зло око. Нима ирисите могат да променят цвета си?

От прозореца домакините проследиха как неканеният посетител се настани важно в очакващата го лимузина и изчезна зад завоя, после се спогледаха, доволни един от друг. Доволни, че още един път бяха устояли срещу попълзновенията на „сухоземните акули“, както наричаха помежду си фабрикантите на оръжия.

Доктор Булгаро се сбогува с жена си и със сина си Сашо, който прекъсна за малко уроците си и притича да го целуне, после излезе навън.

Майката и синът се изправиха до прозореца, през който от високото, над покривите на съседните къщи, спускащи се амфитеатрално към брега, се виждаше блесналият в удивителната си синева Неаполски залив и откритият в кръгозора като мъгливо видение остров Капри.

Марио Булгаро им махна с ръка, преди да поеме надолу към Аквариума.

Жена му, която вече бе извадила пудриерата си, и Сашо в първия миг не можаха да разберат нищо. Всичко стана тъй внезапно, тъй неочаквано — както винаги идва злото...

До тротоара беше спряла мощна черна кола, а до нея спореха разгорещено двама мъже и една жена. Изключително хубава жена. Но и в тримата се чувствуваше нещо особено. Лицата им имаха еднакъв сивозеленикав тен, съвсем неприсъщ на европейците им черти. И някаква треска в очите. И нервни, отсечени, сковани жестове.

Преди Костова да си даде сметка какви могат да бъдат тези хора, пък това и не я интересуваше особено, мъжете се нахвърлиха върху минаващия учен, а жената постави върху лицето му бяла кърпа, след което го вмъкнаха в колата. И тя полетя надолу.

Когато майката и синът изтичаха на улицата с викове за помощ, от похитителите и жертвата им нямаше ни следа.

2

Четириногия! Естествено никой от неизброимите безсловесни морски твари не го бе кръстил така. Въпреки че в техните представи той беше именно това: с два предни плавника като всеки нормален кашалот и с още два задни — случаен атавизъм, странно възвръщане към ония далечни четирикраки предци, които преди милиони години, навлизайки във водата, бяха изгубили станалия им вече излишен втори чифт крайници.

Той се излежаваше лениво на повърхността като обливана от вълните базалтова скала, гален от отвесните лъчи на тропическото слънце. И като истинска скала черната му кожа беше обрасла с морски жълъди, морски патички и пълчища китови въшки. Само прилепените, почти сраснали с него, кръвосмучещи риби миноги и едрите прилепала издаваха, че не е скала, а живо същество, макар и с такава чудовищна форма и големина. Върху гърба му кацаха птици, които набързо клъвваха някоя и друга китова въшка, за да отлетят отново при следващата вълна.

Кашалотът спеше. Цяла нощ бе пътувал с харема си подир придвижващото се на север огромно ято от средноголеми калмари. По-право дремеше, като зайците. Отваряше ту едното, ту другото си око, за да хвърли бегъл поглед наоколо и да задреме отново.

Ушите му въобще не заспиваха. Попиваха всички звукове на океана, тихите цвърчения на кашалотчетата, които опитваха да се заиграят покрай дремещите си майки, сърдитите закани на самките към по-непослушните палавници, подвикванията на ловуващите ведно с тях косатки. Отнякъде се бяха присъединили и няколко бутилконоси китове, едни от най-добрите гмуркачи, то се знае, след кашалотите.

Но виж, това беше друго. Кашалотът се събуди начаса. Бе дочул любовния призив на самец, който опитваше да примами харема му. Лениво дремещата планина от месо се превърна в сринала се скала. Той се втурна срещу съперника си, пронизвайки водните пластове с бойния си вик. По гласа го бе познал — Беязания. Някога една

особено повратлива акула, преди да бъде налапана от него, бе сварила да впие зъбите си в горната му устна и така, в предсмъртно отмъщение, му бе оставила тоя белег. Там, в мъжкото стадо, докато летуваха в студените води край ледените планини на юг, те бяха другари братя по участ. Но тук, край женските, които Четириногия бе извоювал след кървава битка с предишния им султан, изведнъж се бяха оказали смъртни врагове. Нагонът за любов, за безсмъртие посредством поколението, ги опълчваше един срещу друг.

Противникът му не устоя. Убеден, че и тоя път не е успял да го изненада, той вирна опашка и заби надолу, сякаш вдигнал знамето на примирието и призна се за победен.

Четириногия се вслушва дълго подир него, додето се увери, че не хитрува, че наистина не мисли да се връща, и чак тогава се успокои. Чак тогава усети обхваналия го глад.

От мъжката свада се бяха събудили и самките. Една подир друга те се гмурваха, за да догонват преминаващите на няколкостотин метра под тях калмари.

Самецът обиколи веднъж стадото, колкото да се увери, че съперникът му не опитва да се присламчи от другаде, после и той вирна опашка като огромна черна пеперуда и се спусна в зиналата под него бездна. Водата бързо потъмняваше. Искрящият във всички посоки лазур се превръщаше в плътна, сгъстяваща се синева, както вечер при слънчевия заник от дълбините изплават заплашителните им сенки.

Под него като сребрист облак се надигна пасаж сардини, някакъв люспест поток от живо сребро, малки метални стрели, понесли се нанякъде по своя си път. Понякога сред тях се връзваха с устрема на пикиращи самолети ескадрили от акули, стада от риби тонове, мечоносци, хищни костенурки. А облакът продължаваше напред, без да почувствува загубата на хилядите жертви.

От непрогледната далечина се зададе нов облак, различен, повече подобен на пулсиращо желе, в което се различаваха само черните очички на дребните калмари. Двата облака се сляха, разбъркаха се. Изстрелвани от водните си ракетки с опашките напред, калмарчетата догонваха набелязаните жертви, обръщаха се мигновено, обхващаха ги с пипала, ухапваха ги с опасните си човки в тила и ги захвърляха мъртви, за да връхлетя с още по-алчна настървеност върху други риби. Така стотици, хиляди безцелно умъртвени риби потъваха в дълбините,

а ненаситните убийчета продължаваха със същото ожесточение сатанинската си оргия.

Кашалотът продължи своето спускане. Тая плячка беше твърде незначителна за неговия глад. Синята утайка помътня още повече, удавена от избликналия мрак на бездната.

Прекарвайки поетия въздух през носовия си проход, Четириногия издаваше бързи тракащи звуци, които се отразяваха като от рефлектор от предната стена на черепа му и концентрирани през мастната торба на неговото чело като през звукова лупа, се устремяваха в невидим лъч напред, пронизваха непрогледните водни слоеве и когато срещнеха по пътя си някаква преграда, скала или животно, се връщаха назад като ехо, за да му покажат какво е то.

Ето, той чу, все едно видя с очите си източващата се под него върволица от средно големи калмари. От долитащата глъчка, от опипващите мрака ултразвуци кашалотът разбираше, че там вече пируваха самките с децата си.

В мрака просветваха зелени отблясъци. Без да ги види, със своето ухо той ги бе открил отдалеч — наоколо кръжаха акули, опитвайки да отмъкнат някоя трошица от китовото пиршество.

Обгърнала го бе черната нощ, сред която прелитаха, както падащите звезди разсичат августовския небосвод, хиляди, милиони огнени искри: ноктилуки, медузки, скариди, калмарчета и рибки, втурнали се едни срещу други в непрестанната си и безпощадна борба за оцеляване. В морската бездна няма растения, с които някои биха могли да се хранят. Тук повечето са хищници — един свят на взаимноизяждащи се убийци.

Звуковото му око улови един калмар. За разлика от гигантските си събратя по-дребните главоноги не нападат, а бързат да избягат. Скоростта им е достатъчна да се отскубнат от всяко преследване. И ако не е ултразвуковото му оръжие, никой кашалот не би могъл да се нахрани.

Четириногия отправи в мрака своя концентриран, уплътнен ултразвуков лъч, изстреля го с цялата си мощ, като невидим юмрук върху набелязаната жертва. Зашеметен, калмарът се завъртя на място. В последния миг, в предчувствие на връхлитащата заплаха, послушен на милионгодишния опит, унаследен от прадедите, той изблъвна чернилния си облак, в случая, съвсем излишен, и опита да отскочи

встрани. Ала късно. Кашалотът вече връхлетя и дори без да го захвапва с челюсти, само с едно смукване на водата го нагълта.

После ехолокаторът му откри втора жертва, ударът на ултразвука зашемети и нея, а ненаситната уста отново я погълна... Трета жертва... Четвърта...

Размахал могъщата си опашка. Четириногия продължи да, се носи с главата надолу в черната бездна сред рояци пръскащи се искри, усещайки как тегнещите отгоре водни маси притисват по-силно дробовете му, смазват ги с непоносимата си тежест.

Тогава чу отсечените удари на някаква помпа. По силата на звука разбра кого ще срещне. И звуковиждащото му устройство хвана образа на чудовищен калмар, три пъти по-дълъг от самия него, който се носеше със светкавична бързина насреща му, тласкан от живия си реактивен двигател.

Той не изчака врага. От дългия си ловен опит бе научил и това — в недостижимите за него океански падини живеят колосални свръхкалмари, които случайно са успели да се опазят, докато са били по-малки на ръст, от нападенията на кашалотите и да достигнат големината, когато никой морски хищник вече не представлява заплаха за тях. Те самите със своята сила и дързост се оказват единствени победители на кашалотите в океана. Истински убийци на китове, за щастие отделни единици, ревниво охраняващи мрачното си и зловещо царство като неоспорими властелини, от които всеки разсъдлив кит е длъжен да се пази.

Забравил глада си, Четириногия се извърна нагоре. Заплува с най-голямата възможна за него скорост. Беше станал предпазлив, ненапразно бе доживял до тая възраст, не току-тъй бе успявал до днес да се справя с всеки враг. Оценил бе силата и на новия си противник.

Ала и калмарът, вместо да връхлита слепешком срещу всекиго, както правеха събратята му, подбираше все безопасна за него плячка: акули, делфини, малки косатки. Такъв бе бил като млад, та нали затова бе оцелял до днес, такъв си и остана. И сега, макар че превишаваше трикратно кашалота, той предпочете да не го нападне. Спусна се насреща му само да го изплаши, да го прогони от ловното си поле.

Усетил с цялото си тяло слабия плисък от опашката на четириметровата акула, която бе минала лекомислено наблизко, свръхкалмарът се стрелна към нея, сграбчи я с четиридесетметровите

си ловни пипала — тентакулите — и я примъкна към устата си. Едно клъвване на смъртоносната папагалска човка в тила — и огромната риба беше мъртва.

После, уплел я във възела на пипалата си, той се обърна назад и с бавни, вълнообразни поклащания на опасния плавник се отправи към бърлогата си в мрачния подводен каньон, където щеше да я изгризе на спокойствие и после щеше да си отпочине до новото огладняване.

В туй време кашалотът, достигнал повърхността, излетя над нея на десетина метра височина и се стовари отгоре ѝ сред гейзер от водни пръски. Той вдъхна веднъж, дважд, десет, двадесет, петдесет пъти. Чак тогава, успял най-сетне да пречисти дробовете и целия си организъм от натрупания въглероден двуокис, се насочи към своето стадо. И там, надал тревожен призив, прибрал набързо всички от дълбините, ги поведе веднага на север, по-далече от опасния свръхкалмар в бездната.

3

За да притъпи донейде мъката по изчезналия си другар, доктор Костова се бе отдала на своите научни занимания с някаква фанатична страст. Бе се върнала отново към временно прекъснатата си работа върху болестите на молюските. Отглеждаше бактеријни култури в лабораторията, целият ѝ кабинет беше задръстен с петриеви блюда, върху замръзналия агар-агар, на които разцъфтяваха многоцветните колонии на микроорганизмите. Но главното ѝ внимание все пак беше насочено към опитите в открито море, при естествената среда на пациентите и, които утре, при нарастващото по численост човечество, отново трябваше да заемат полагаемото им се място в изхранването му. Всъщност месоядството на това същото човечество бе започнало именно с мекотелите. Потвърждаваха го множеството хълмове от мидени черупки край предисторическите стоянки на нашите прадеди. То щеше да разчита на тях и в бъдеще, а в същото време, по някакъв нелеп парадокс, създаваше все по-неблагоприятни условия както за себе си, така и за останалите си съжители върху планетата и особено за мекотелите: стриди, миди, октоподи, които не понасят увеличаващото се замърсяване на морската вода.

Затова доктор Костова държеше най-вече на опитите, които бе заложила в сравнително по-чисти води, откъм източния бряг на Капри в близост до прославената Лазурна пещера, която вече не можеше да се нарече с чиста съвест така, защото и нейната повърхност все по-често почваше да опалесцира от мазута. А употребяваните детергенти за почистване на водата от нефтени отпадъци се оказаха още по-вредни за морската биоценоза — животинските съобщества.

Напоследък доктор Костова вземаше със себе си и своя десетгодишен син, който след изчезването на баща му бе изгубил предишната момчешка жизнерадостност и се бе затворил напълно в себе си. Оттогава, от оня зловещ ден, по някаква негласна уговорка и двамата не бяха споменали ни дума за това, което стягаше ден и нощ сърцата им. Щадяха се взаимно. Ала мислите им оставаха все едни и

същи. Щяха ли да го видят пак? Щяха ли някога да се срещнат отново? Отвлеченията в тая страна не бяха рядкост, но похитителите винаги се обаждаха — или за откуп, или за политически натиск. Защо мълчаха тия? Какво възнамеряваха, какво бяха направили с него?

Бързоходният скутер, чиято задна седалка беше запълнена с апаратите и принадлежностите на биоложката, се носеше леко към израстващия насреща им остров с причудливо устремените нагоре почти отвесни скали. Дълга запенена дия се проточваше към изоставащия назад Неапол, обгърнал в бялата си каменна огърлица блесналия син залив и полазил по извиващата се седловинна гърбица на Везувий с огрените от слънцето амфитеатрални сгради, които отдалеч приличаха на пръснати бучки захар.

Вгълбени в себе си, и двамата мълчаха: майката — стиснала волана, а синът — отпуснат тъжно на седалката до нея.

Колкото и да се бореше със спомените, Костова все не можеше да се отърве от тях. Те като че ли чакаха съзнанието ѝ да остане само за миг незаето от научните проблеми, за да нахълтат безредни, настойчиви, убийствено мъчителни. Наистина, кога ли бяха отлетели тия години? От оня ден, когато тя, младата и обещаваща българска изследователка бе изпратена на специализация в Неаполската биологична станция. Сякаш беше вчера...

Това е случаят, съдба ли ще го наречем, или орис — чужденката попадна в научната група на доктор Булгаро. Какво ли ги сближи, какво ли ги привлече един към друг — дали общите научни интереси, дали еднаквият им миросглед, или някакво душевно сродство?

Първият им разговор някак разби студенината, обичайна между един дисертант и научния му ръководител. Докторът се гордееше с името си. Роден в Болоня, той се смяташе пряк потомък на известния Булгаро, един от основателите на Болонския университет. Италианец по дух и съзнание, той не криеше своя далечен произход, който според него водеше началото си от заселилите се преди тринадесет века в Италия прабългари начело с Аспаруховия брат Алцек, чиито потомци и досега живееха около Кампо Басо. По цели часове ѝ разправяше за миналата слава на тези българи, за смелостта и воинското им умение, превърнали името българин в синоним на благородник; за съществуващото в Средновековието край Милано графство България;

за българите основатели на Миланската скала и за множеството други знайни и незнайни Булгаро и Булгарини, пръснати из цяла Италия.

Любовта им се роди неусетно. После дойде бракът. И синът. Сякаш не десет изпълнени с труд и грижи години, а — само миг безоблачно щастие... И изведнъж като гръм от това чисто небе...

Скутерът наближи малкия пристан на острова с устремената към градчето Капри зъбчата железница, но не спря там, а зави на юг, мина под отвесните стени на Тибериевата скала, навръх която се белееше вилата „Сан Микеле“, и край подножието на Анакапри достигна целта си.

На двеста метра от Лазурната пещера, в която влизаха и излизаха претоварени с туристи моторници, доктор Костова се гмурна с акваланг към дъното да провери състоянието на наблюдаваните от нея мидени и стридени обраствания и криеците се из подводните пукнатини отскоро маркирани октоподи.

А Сашо безучастно, само защото бе обещал на майка си, наниза стръвта на въдицата и я пусна в морето, устремил тъжен, не детски поглед към извиращите от дълбочината мехури, които бележеха подводния път на майка му.

Биоложката изплува скоро с пълна мрежа. В нея се бе сгърчил почервенял от вълнение октопод, вторачил с ужас отвесните си зеници в двете чудовища, които го разглеждаха тъй настойчиво.

Костова опита да се пошегува:

— Приличам ли ти на Херкулес, който се сражава с Хидрата? Или повече на Персей, готов да отсече главата на Медуза? Както са нарисувани на античната ни ваза... Или пък на Одисей, който в Месинския пролив не успял да опази спътниците си от безпощадната Сцила... Все главоноги митични чудовища...

Без да покаже, че е разбрал шегата, Сашо запита:

— Какво му е?

— Болен — отвърна майка му. — Ще го лекуваме в Аквариума.

И додаде:

— Октоподите, калмарите, сепиите — и те като човека са били захвърлени на света голи, без черупки, без зъби, без рога. Техните прадеди, амонитите и белемнитите, скрити в яки варовикови брони, гъмжали в древните морета. Въпреки това изчезнали. Оцелели голите

им, привидно беззащитни потомци. Защото успели да заместят тая загуба с развитието на мозъка.

Сашо беше син на биолози, слушал волно и неволно разговорите им, затова не се учуди на тия думи. Знаеше също, та нали това беше докторската дисертация на майка му, че тия чудни същества, едни от най-приспособените за воден живот, страдат като всички други от болести и паразити. Затова попита:

— От какво...

— Бактериална зараза — отвърна тя. — Морето гъмжи от микроорганизми. Сред тях и много светещи. Някои свободно живеещи, както знаеш, предизвикват „светенето на морето“. Други пък паразитират върху морските обитатели. Единични гостоприемници обаче са се изхитрили. Пленили неканените гости в специални капсулки по кожата си и използват светлината им за свои нужди: да общуват помежду си в тъмнината, да примамват жертвите. И ето ти симбиоза. Някои калмарчета и скариди изхвърлят срещу враговете си цели облачета от светещи бактерии в самозащита...

Не довърши. Някаква сила дръпна въдицата на сина ѝ. Той не успя да запази равновесие в разклатената лодка и падна сред вълните, без да изпуска връзката с уловените риби.

В същия миг майка му видя през проблясващата повърхност грозния силует на триметрова акула.

Без да се замисля, тя скочи във водата. Сърцето ѝ се вледени. Срещу опитващото да се покатери в лодката момче връхлиташе със силата на бик и с грацията на лястовица озъбената хищница, из чиято уста висеше прътът на нагълтаната ведно с рибата въдица. Връхлиташе право към него. Очите ѝ не се виждаха, а само безобразната уста и трите симетрично разположени около нея плавници. Като марката на „Мерцедес“ — мина ѝ през ума съвсем не на място...

Костова махна мундщука на акваланга и извика насреща ѝ под вода. Акулата дори не трепна. Налетя, вирнала нос и изтеглила напред долната си челюст да ухапе по-удобно.

В следния миг тя грабна, сякаш всмукна връзката с рибата, после врътна кривата си опашка и доволна изчезна, стопи се в синевата, повлякла подире си пръта на откънатата въдица.

Разтреперана, водолазката се прехвърли в лодката при своя син, който се бе свил на седалката, изгубил и последната капка кръв от лицето си.

Едва поела дъх, тя опита да го успокои — и него, пък и себе си:

— Усетила е пърхането на уловената риба. Рибите са я подмамили, не ние... Но отде да знаем?

И млъкна. Наистина, никой не знае как ще постъпи акулата в отделния случай. Тя все още си остава един от най-загадъчните обитатели на морето.

Костова запали мотора и обърна назад. За днес стигаше.

И така, натиснала до предела газта, тя продължи да си мисли за тия странни твари, останали непроменени през стотиците милиони години на своето съществуване. И отново тръпка премина по тялото и. Ами ако случайно на акулата и беше хрумвало да ухапе не връзката с риба, а само една педя встрани, където беше кракът на Сашо? И да го загуби. Жертва на някаква примитивна риба. Впрочем, дали е толкова примитивна? В нашата систематика сме приели за по-низши хрущялните риби. А хрущялът е хронологически по-късно изобретение на природата, след варовиковите образования на коралите, след мидените и охлювените черупки. Освен това и мозъкът ѝ анатомично е по-съвършен от мозъците на другите риби, дори на земноводните, а сетивата ѝ са свръхразвити, достигащи предела на възможното. Низши твари ли са тогава?

И отново потрепера. Знаеше, няма безвредни акули. Всяка от тях, по-дълга от метър, е опасна. Зависи... От какво ли зависи? Не напразно у всеки човек, неграмотен или всепризнат специалист, името ѝ предизвиква ужас. У полинезийците понятията „зъб“ и „акула“ се изразяват с една дума „мано“. На френски „рекен“ — акула произхожда от „реквием“ — заупокойна литургия.

Ето кеят на Аквариума. Тя стъпи на брега и подаде на лаборанта съда, в който се бе сгърбил болният октопод.

В кабинета я очакваше униформен полицаи, който я помоли, колкото е възможно по-скоро, да го придружи до управлението на криминалната полиция.

Въпреки обзелата я тревога тя успя да се облече, да оправи косата си и след като заведе сина си до училището, почти се затича към

познатото учреждение, където напоследък ходеше кажи-речи всеки ден.

Инспекторът я посрещна мрачно, различно от успокоително-обнадеждаващото му държане до днес.

Без да каже ни дума, с някаква злокобна тържественост, той ѝ подаде един пръстен — едър опал в плътна сребърна обковка.

Костова го позна — пръстенът на Марио.

— Къде го намерихте? — почти изкрещя тя.

— Негов ли е?

Инспекторът не чу отговора. Досети се по мръдването на устните ѝ. Макар и привикнал професионално към страданието, той замълча, смутен от нейната мъка. Очите ѝ, разширени от ужас, питаха. И той бе принуден да отговори:

— В корема на една акула...

Спести ѝ другата подробност — че бяха намерили пръстена с полуразложената ръка, която го е носила...

Но и само това беше достатъчно. Усетила, че светът се завъртва край нея, доктор Костова се стовари тежко в креслото, което ѝ предложиха. Значи, вече нямаше надежда! Всичко, всичко беше свършено! Никаква надежда... Останали бяха сами — Сашо и тя. Съвсем сами...

В същото време, без да го сподели, инспекторът премисляше своята бъдеща задача. Виждаше, за нещастната жена вече нищо нямаше значение. Но за него този случай, който той трябваше да разясни, се усложняваше. Преди години в държавиците из Карибско море съществувала корпорация, специализирана в ликвидиране на политически дейци. С главно оръжие акулите: в едни случаи за самото убийство, в други — за отстраняване уликите, а в трети — за параван — акулите не са могли да опровергават обвиненията, които са им били отправяни... Нима и в Неапол... Или нещо подобно...

Костова се изправи със стиснати устни, успяла да се овладее. И си тръгна. Беше решила. Щеше да се върне в България. Не можеше да остане повече тук, където бе изживяла щастиято си, където всяка уличка, всеки паметник, всяко островче в залива щеше да ѝ напомня за него.

Небето се бе покрило с тежка облачна пелена и само през една малка пролука, по-синя от мастило, струеше водопад от светлина,

който обливаше със златен блясък причудливия, толкова познат и толкова чужд сега силует на Везувий.

4

В действителност доктор Марио Булгаро не беше мъртъв. Похитителите му бяха изпълнили с режисьорска артистичност тоя зловещ спектакъл с човешката ръка в корема на акулата само за да заблудят полицията, да отклонят в погрешна насока издирванията ѝ, като в същото време убедят обществото, че ведно с изобретателя е загинало и изобретението му. Какво им струваше за целта да откраднат една ампутирана ръка от болницата и да я подхвърлят с нанизания на показалеца ѝ пръстен на една акула, която след това да убият и представят за случайно уловена?

Чарлз Томпсън — или тоя, който се представяше под това име — беше отвел с бързоходната си яхта непокорния пленник на хиляди километри от дома му, на един доскоро необитаем остров сред океана, където се опитваше да изкопчи от него тайната му.

В тоя следобяд двамата седяха на верандата пред уютния им дом замълчани, загледани с очаровани очи в ширналия се околоръст океан. Изглеждаха повече като сърдечни приятели, отколкото като пленник и безпощаден пазач, каквито бяха всъщност. Зад всяка врата дебнеше въоръжен с автомат часовой. Други, зад заредените картечници, оглеждаха кръгозора с мощни далекогледни. В сянката на палмите бръмчеше моторът на винаги готов за бойни действия хеликоптер. Чарлз Томпсън вземаше всички мерки да не изтърве жертвата си.

Най-сетне той наруши мълчанието:

— Синьор Булгаро, имахте достатъчно време да си помислите върху предложението ми... Додето ми бяхте гост...

— Гост! — Булгаро го прекъсна. — Бих ви молил, без ирония!

Англичанинът го изгледа през присвитите си клепачи.

— Нямам съм и помисъл за такова нещо — възрази той. — Вярвайте ми, аз искрено желая да станем приятели.

— А смятате ли за приятелство отношенията между силен и слаб, между потисник и потискан?

— От вас единствено зависи част от силата да премине към вас.
— Аз не ща сила, искам човешко достойнство.
— Без сила няма достойнство — поклати тъжно глава Томпсън.
— Убедил съм се напълно, уви, без никаква уговорка...

Булгаро отново замълча. Знаеше, не беше толкова наивен да не се досети — каквото и да избере, за него нямаше връщане назад, към дома, към родината. Ако не издадеше тайната си, го заплашваше смърт. Поддадеше ли се — може би щеше да оцелее, но похитителите никога нямаше да го изпуснат обратно. Та да ги издаде, та да съобщи и другиму откритието си, което имаше сила само докато се намираще в едни ръце. И може би, ако мълчеше, съществуваха повече изгледи да се спаси — не биха изтървали тъй леко богатството, което очакваха от него.

— Синьор Булгаро — подхвана отново Томпсън. — Известно ли ви е, че разполагам с достатъчно средства да ви принудя?

Булгаро мълчеше. Всъщност какъв смисъл имаше да възразява, да спори?

— Но не желая! — додаде Томпсън. — Поне засега. Аз дирия съюзник, не подчинен. За моята цел, за Голямата цел. За новата цивилизация, на която ние ще положим основите. „Този, който владее океана, владее света“ — старият британски девиз още не е изгубил значението си. Това ви е добре известно.

Пленникът вдигна нетърпеливо рамене.

— Каква е неговата връзка с нашия въпрос, мистър?

— Ето каква! — изправи се Томпсън. — Време е да се сложи край! Да се обнови човечеството. Това ще сторим ние. След като завладеем океана. Когато укрепим подводната си държава, ние ще подчиним света. Вие и аз — вие със своя интелект, аз с моя организаторски талант, с властническата дарба, предадена ми по наследство.

Той се сепна, но побърза сам да се успокои:

— Впрочем, няма защо да крия от вас. Навярно отдавна се досещате. Томпсън не е истинското ми име. Налагаше ми се да го крия. Аз съм син на лорд, потомък на крале. Прадедите ми са създавали Великобритания, защо правнукът им да не постави началото на Великоокеания? Защо? В бъдеще можете да не ме наричате мистър Томпсън; обръщайте се, както подобава, сър Чарлз...

— Сър Чарлз — хвана се за тая титла Булгаро. — Доколкото ми е известно, подобно поведение не подхожда на аристократ...

— Защо не, синьор доктор? Нима смятате, че устоите на Великобритания са споени с евангелска проповед? Пък и на Италия. Не ви ли са известни лордове пирати? Френсис Дрейк например...

— Ние живеем в двадесетия век.

— Обстановката при образуването на нова държава е една и съща. В името на Голямата цел и аз няма да се поколебая...

— Сър Чарлз — рече отново Булгаро. — Целта ви е най-малкото неосъществима. Никой няма да ви позволи това — да създавате нова свръхсила. Има достатъчно сили, които ще се противопоставят. По-добре върнете се в Англия, заемете мястото си в палатата на перовете. Има доста неуредици за оправяне и там. И поле за изява.

— Палатата на перовете! Та защо мислите съм тук сега? Защото там седи по-малкият ми брат. Втори след мен — по природните закони за време и последователност. Но пред мен по еснафските британски закони. Аз съм незаконороден, синьор доктор. И това общество по своите плиткоумни догми ми отрича всичко, което ми принадлежи по право. А за природата няма законородени и незаконородени, когато разпределя по своите собствени закони за наследствеността човешките дарби. Както не се е интересувала от акта за раждане на Леонардо. И той, този ЗАКОНЕН брат, седи там. И дреме. Защото няма амбиции. А аз, роденият да властвувам, да ръководя, да управлявам — само си блъскам главата.

— За днешния политик — прекъсна го Булгаро, — благородническата титла не е особено предимство.

— Не е, вярно е. И аз, не успял сред аристократите, където ми е мястото, макар и неохотно се обърнах към тълпата. Опитах с улична политика. Дори в Хайд парк. С игра на демокрация. Но на колкото избори се кандидатирах — все пропадах. Явно, не бях годен за

демагогия. Защото съм пряк. Каквото мисля, казвам направо. А тълпата не понася да ѝ заявиш откровено, че искаш да изплуваш върху гърба ѝ. Пречка след пречка ми поставя съдбата. Сякаш да изпита волята и твърдостта ми.

Той разпери ръце, с неподозирана безпомощност.

— На това отгоре, и тоя телесен недостатък, козметичен дефект казват някои, тия очи. Едното черно, другото сиво. Само подигравки и намеци за двуличност. И прякор ми прикачиха — Янус, богът с две лица.

В обикновения живот Булгаро не беше наблюдателен. Дори не можеше да каже с какво е бил облечен доскорошният му събеседник поради липса на интерес към такива подробности, според него дреболии. Затова едва сега си даде сметка какво го е смущавало толкова в тоя поглед. Отправен ту с едното, ту с другото око, според настроението, той наистина навяваше мисъл за двойственост и коварство.

Сър Чарлз отново вирна глава в обичайната си стойка.

— Ала не се отчайвам. Зная, ще успея. Това е записано не само в гените ми, това потвърждават ясновидците и хороскопите.

В туй време доктор Булгаро мислеше трескаво. Всъщност здрав ли беше похитителят му, в ред ли беше разсъдъкът му? И въпреки всичко, въпреки външната безсмислица на стремежите му, не можеше да го приеме за луд. Само — прекалено славолюбив, може би нормална реакция спрямо обществото, нагон за доказване своята цена, хипертрофирана амбиция. Но нормален — доколкото са били нормални Александър Македонски, Цезар, Наполеон... Който успее да осъществи по начало налудничавите си цели, историята ще го признае за гений; не му ли се усмихне щастието — ще си умре като обикновен маниак.

И все повече се убеждаваше — попаднеш ли в тия ръце изобретението му, както в ръцете на всеки друг властолюбец, щеше да се превърне в средство за насилие. Вместо благоденствие щеше да донесе нови бедствия за човечеството. Колко истина има в думите все на тоя Леонардо: „Един и същ пламък прогонва мрака и обгаря“. Зависи в чии ръце се намира.

Сър Чарлз подпря глава върху юмруците си и вторачи присвити очи в очите на своя събеседник.

— Секрет, постигнат от сляпата еволюция за милиони години, може да бъде разкрит от един доброкачествен човешки интелект само за няколко часа. Така и вие искате да изпреварите природата, нали?

— Наистина, милиони години с опити и грешки природата е създавала електрическите батерии в скатовете и амазонската змиорка; радарът в нилския мормирус; ехолокацията в прилепите и делфините. А нашите изобретатели за няколко десетилетия ги догониха. Но както казах, опитите ми не са довършени. Та какво говоря? Аз не съм направил най-важното, още не съм пускал човек, подготвен по моя метод, в дълбините. Само себе си. И то в барокамера. В аквариума. А долу има разлика. И отговорност.

— За нея не се безпокойте! Аз я поемам изцяло. Дайте ми само препаратата, апаратурата! И десетки, стотици мои хора ще се гмурнат безропотно, където ги отправя.

Булгаро се сепна, отново стисна устни, свел надолу в упорит, многозначителен израз очите си.

Сър Чарлз видимо губеше търпение. Влудяваше го тая твърдоглава, непонятна за него упоритост.

— Докторе — рече той с едва овладян глас. — Аз знам, че извличате някакво вещество от китовите мозъци; че целта ви е да пригодите с него човешкия организъм така, че да остава неограничено време под водата. И то на всякаква дълбочина. Знам, че сте се отказали от атмосферния въздух. Тогава с какво го заменяте?

И понеже Булгаро не отвърна, той извади от портфейла си изрезка от вестник.

— Ето, журналистите загатват за безкислородно набавяне на енергия. За процесите, които протичат в тялото на кита при престоя му под вода. За ролята като допълнителен резервоар на кислород на неговия миоглобин, мускулния хемоглобин. За специалните сфинктери на кръвоносните му съдове, с които всичката му кръв се насочва към мозъка и сърцето, докато в същото време останалите органи преминават на анаеробен режим.

Откъм океана бавно и величествено пъплеха кипналите водни хребети, шибани от източния пасат. Те се надигаха като планини пред рифа и се разбиваха с грохот в назъбения му коралов гребен. После, успели да го прелеят, продължаваха по успокоената изумрудена

повърхност на лагуната, докато се укротят съвсем, допълзвайки с лек кристален плисък до ослепително белия плаж.

Сър Чарлз продължи да чете:

— Главен източник на енергия за бозайниците са въглехидратите. От един грам-молекула гликоза се получават над шестстотин хиляди калории. Но първата фаза на това разпадане е безкислородна. Образува се млечна киселина и се отделят около тридесет хиляди калории...

— Като го знаете, защо ме мъчите? — пресече го Булгаро.

Но англичанинът не спря, сякаш не чул думите му:

— Значи, от единица гликоза при анаеробното разпадане се получава двадесет пъти по-малко енергия. И за да поддържа своите нормални обменни процеси, организмът трябва да приеме двадесет пъти повече храна. Така и кашалотите. Още долу, в дълбините, ловят калмари. Стомасите им ги смилат невероятно бързо. Постоя начин с храната успяват донякъде да заместят дишането.

Той изведнъж се оживи:

— Но това е съвсем неикономично, докторе. Двадесет пъти повече храна, когато и без това човечеството не си дояжда...

Доктор Булгаро не се учуди на тая публикация. Напоследък във всяка вестникарска статия за откритието му тези банални истини биваха предъвквани до втръсване.

— Корекция, сър! — не успя да се сдържи той пред отправеното му за кой ли път предизвикателство. — Не двадесет пъти повече храна, всъщност десетина пъти повече. Защото във водата, при липсата на гравитация, разходът на енергия е много по-малък. При условие, разбира се, че успеем да създадем добра топлинна изолация.

Това също не беше тайна. Затова можеше да му го каже:

— И още нещо. Ние говорим за първия етап. Вторият, още по-неясен, трябва да намери начин за подобно безкислородно разпадане и на млечната киселина. Та да не се губят и останалите петстотин и седемдесет хиляди калории...

— Но как? Как? — сър Чарлз удари с длан по масата. — Доктор Булгаро, уговорил съм покупката на десетина китобойци. С най-модерно съоръжение, бързоходни, с ехо- и радиолокация, с хеликоптери, с електрически харпуни...

Ученият не можа да скрие учудването си:

— Та това струва дяволски скъпо! Откъде толкова пари...

— Когато реша нещо, постигам го! — вдигна глава сър Чарлз. — Ще успея и сега! Само чакам вашето съгласие. И още утре китобойците ми ще се втурнат в океаните. Всеки ден стотици китове.

Булгаро скочи.

— Това пък е другата причина да крия изобретението си. За вашата цел са нужни не стотици, а хиляди кашалоти. Десетки хиляди. А те и без вас са в опасност. Вече унищожихме гренландския и бискайския кит. Пред гибел са синият и сивият кит. Пък и гърбавият. Въпреки че са под закрилата на международните закони. Получава се така, че хората се загрижват за даден вид животни, когато ловът им стане нерентабилен. През деветнадесетия век китовете са били десетки пъти по-многобройни от днес. Хищническият инстинкт на човека ги докара до такава численост, че вече няма сметка да бъдат организирани скъпите китоловни ескадри с плаващи бази фабрики, които по цели дни да гонят единични недорасли китове.

Сър Чарлз показваше добра осведоменост по въпроса:

— Не и кашалотите!

— А защо? И кашалотите щяха да изчезнат още през миналия век, ако на пазара не бе престанало търсенето на спермацет. Наистина, те имат едно предимство. Полигамията. Колкото мъжкари и да избием, все оцеляват единици, които оставят достатъчно потомство. Но всичко има предел. По двадесет-тридесет хиляди убити животни годишно — това е наистина застрашително.

Булгаро го изгледа възмутен:

— И вие държите да прибавите своя дял! Да изградите още един паметник на човешкото безразсъдство!

Англичанинът се усмихна пресилено:

— Моля, без тая биоложка сантименталност! Няма да изчезнат. Пък и да изчезнат, какво от това? Какво ни засегна, че вече ги няма стелеровата крава, гренландският кит, епиорнисът? Те динозаврите, загинаха, пък животът не спря.

— Не спря, но тръгна в друга посока. Изгодна за бозайниците, неизгодна за влечугите, които изгубиха първенството си. Никой, дори най-сведущият природоизпитател, не е в състояние да предвиди каква неуправляема верижна реакция може да се получи, ако се скъса само една брънчица на живота. Вие безспорно помните шегата на Дарвин за

връзката между животновъдството и старите моми. Момите отглеждат котки. Котките изяждат полските мишки, които разоряват гнездата на земните пчели. А земните пчели опрашват детелината, с която се хранят кравите.

— Ако няма котки, има дератизация: капани, отрови...

— Отрови! — разпали се Булгаро. — Като „вълшебника ДДТ“! На Мюлер, откривателя, заслужено присъдихме Нобелова награда, а сега, след като не можахме да намерим разумната мярка, сме се хванали за главите как да се отървем от натрупания в черните ни дробове неразпадащ се „вълшебник“. Чували ли сте, че човек вече не може да излезе на разходка в околностите на Рим без противозмийски серум? Защото поради вмешателството на човека изчезнаха таралежите и дивите свине. Там, където изстребихме крокодилите, рибата загина от болести. Унищожаването на кайманите доведе до застрашителен прираст на рибата пиранха. Някъде в Африка избиха леопардите. Сега ги внасят от зоопарковете за борба с намножилите се павиани, които опустошават посевите. Където погубихме вълците, ловният дивеч мре масово от епизоотии. И ако продължаваме все така, накрая наши спътници върху планетата ще останат плъховете и насекомите. Впрочем, ако оцелеем дотогава.

— Много сте черноглед, доктор Булгаро.

— По-добре черноглед, отколкото късоглед, сър Чарлз. Каквото и да мислите, няма да бъда аз той, който ще допринесе за изличаване от лицето на земята на още един животински вид. Кой знае какви неподозирани тайни крие в себе си, в генетичния си фонд, той вид. Аз опитах да използвам една от неговите удивителни дарби. Но само тя ли е? Чували ли сте, че у китовите злокачествените образувания биват изолирани от самите им организми и така обезвреждани? Ако ги изгубим, откъде ще се доберем до това изобретение на природата, тъй нужно за стареещото човечество?

От къщата излезе телеграфистът и подаде на шефа си някаква радиограма. След като я прочете набързо, сър Чарлз се обърна рязко към пленника си:

— Докторе, продавачите на китобойните кораби губят — търпение. Затова, настоявам, отговорете веднага! Да или не?

Булгаро поклати глава:

— Ужасявам се, като си представя какъв катаклизъм може да избухне в океанските простори, ако ги напусне най-могъщият им властелин... Докато не получи синтетичен препарат, който да ми замени изцяло естествения, никому няма да открия това, което съм постигнал!

Англичанинът се изправи. Властен, суров.

— Мистър Джек! — обърна се той към вратата. — Дон Мигуел!

Оттам тутакси притичаха двама едри, широкоплещести мъжаги, които застанаха пред него по войнишки. Доктор Булгаро ги бе наблюдавал отдавна, не само тях, и другите. И виждаше нещо, подозираше нещо, смътно се досещаше. Тяхното робско послушание, трескавите им погледи, нервните, треперещи движения на ръцете, особеният удавнически цвят на лицата, сенките под очите. Не, не беше случайно. Имаше обща причина, за всички...

Сър Чарлз прекъсна размишленията му:

— Докторе, търпението ми се изчерпа!

И даде знак на двамата здравеняци, които тозчас грабнаха пленника и вкопчаха ръцете му в белезници. После го повлякоха към брега, където някакво непокорно течение бе изровило дълбока яма под кораловата скала.

Насреща, на двадесетина разкрача от него, прииждащите вълни сякаш му се присмиваха с бели, заменени устни, сред които се подаваха като нащърбени зъби отломките на разкъсания риф. Приливът настъпваше като при исполинско вдишване на океана. А отдолу, току под краката му, искреше в кристалната си синева водната яма — тъй бистра и прозрачна, че на петнадесетина метра дълбочина се виждаше ясно дъното, снежнобяло, едва посинено от водния пласт, по което трептяха като мрежа от дъгата слънчевите проблясъци. Бавно пъплеха морски звезди и ежове, плакнеха черупки миди, тъй различни по форма, по големина и разцветки. Щапукаха криви раци, окичени с градинки от водорасли.

А отвесната стена беше застлана с разкошен, неправдоподобно пъстър губер, изтъкан сякаш от някаква побъркана вълшебница. Накъдрени водорасли. Хаотично преплетени жълти корали, върху които кацаха червени скариди. Пурпурни морски ветрила, ще речеш, оскубани от приказната жар-птица. Дълги пискюли на горгоните. Розови актинии. Червеи, подобни на оживели астри. Морски гъби, все

едно фантастични вази, потири, амфори. Увиснали като лишеи морски мъхове. И всичко изглеждаше леко, недействително, въздушно. Като че ли сновящите насам-натам риби не плуваха, а летяха. Риби папагали озобваха кораловите цветчета. Саргаки гонеха атеринки, а морският окун като жива прахосмукачка нагълтваше всяка по-дребна риба, която се мернеше пред кривогледите му очи. Риби хирурзи спокойно се рееха наоколо, разчитащи премного на щръкналите от двете им страни остри скалпели. От дупките си надничаха озъбени мурени. Стрелкаха се като добре обучени ескадрили стада млади баракуди, скумрии, кефали. Риби кочияши, риби мишени, риби императори, риби ежове — като замайваща вихрушка от оживели скъпоценности.

Пазачите изправиха учения до самия ръб на скалата, а готвачът изхвърли във водата кофа накълцано месо. Рибешкото множество мигновено се пръсна, изчезна. От дълбините изплуваха тържествено цяла дузина акули, налапаха предложеното им лакомство и се завъртяха, настървени от кръвта, в ново очакване.

Сър Чарлз се обърна към пленника си:

— Това е последният ви шанс. Да или не?

Ученият присви в ужас очи. Но стисна зъби.

Трябваше да устои. При това и разумът му внушаваше настойчиво, че престъпникът няма да изпълни закана си. Нужен му беше. И докато Марио Булгаро пазеше тайната си, животът му щеше да бъде в безопасност.

— Джек, Мигуел!

Двамата свалиха жертвата си на земята, грабнаха я за краката и така, с главата надолу, я спуснаха над водата.

Отдолу акулите полудяха. Завъртяха се в някакъв кръвожаден бяс. Само на педя от повърхността ученият виждаше как прелитаха под него стоманеноблестящите тела, как го стрелваха алчно немигащите им очи, как пулсираха червените им хрилни цепнатини.

— Да или не? — провикна се отново мъчителят му.

Преди да получи какъвто и да е отговор, отдолу излетя четириметрова акула мако и се хвърли върху предлаганата ѝ плячка.

Двамата атлети дръпнаха нещастника и озъбената челюст щракна до самото му лице. Ужасен, с нахлула в главата му кръв, докторът отново дочу жестокия въпрос:

— Да или не?

Той губеше съзнание. Но не отговори.

И нов скок на акулата. По-сполучлив, от който ловките палачи едва успяха да го отклонят. И още един...

Сър Чарлз махна с ръка.

Измъкнаха измъчвания на брега и го отнесоха във вилата, поставиха го в леглото му.

Първата му дума, след като се посъвзе, бе:

— Не!

Шефът седеше до леглото му и се вглеждаше в лицето му, едновременно и разгневен, и възхитен. Такава решителност в това дребно, понапълняло тяло, в това безлично, съвсем неподходящо за италианец розово лице, преливащо в оплешивялата, рано посребрена коса; такава дързост в тия късогледни очи, разкривени зад силните очила.

Много време беше изгубил сър Чарлз в колебания.

— Докторе — рече той, когато срещна погледа му. — Опитвах всичко — и с добро, и със зло. Остава ми само едно. От вас зависи...

При дадения от него знак с очи телохранителите напуснаха стаята.

— За да не се двоумите — рече той тогава, — ще ви изясня цялото положение. Всички мои хора тук са наркомани. А то значи — не подчинени, не поданици, а роби. За полагащата им се доза морфин са готови на всичко. Подчертавам, на всичко!

Откривателят го наблюдаваше през очилата погнусен.

— Ето, да речем, мистър Джек Елбери — „Морския Тарзан“! Така го величаеха някога. Баща му, стар ловец на акули, го научил да се бие с тях, въоръжен само с нож в ръка. Даваше представления по океанариумите. „Подводния гладиатор“. По-опасни спектакли от дресура на бели мечки. Не съм виждал друг, който познава по-добре тия хищници. И с по-сигурен удар на ножа. Срещнах го вече пристрастен. И го спечелих... Или пък дон Мигуел, светилото на барселонската арена. И той също поклонник на спринцовката... И готвачът, и останалите. Същински роби. Имам инженери, изобретатели, лекари. Готови да ми служат до гроб. Измъкнах ги от тинята. И сега имат само мен, по-право само моите ампули. Те пък ми дават откритията си, които аз въплъщавам в живота. Инженер Хауптман, най-добрият конструктор на подводници например. Колко

ли дни му остават още да живее? Или хирургът Ланжевен! Когато Кристиан Барнард, тоя, дето направи първото присаждане на сърце, го посетил в клиниката му, възкликнал: „Такава ръка бих искал да притежавам!“

Той го изгледа втренчено.

— Но вие не! Вие сте ми нужен с бистър ум, защото очаквам от вас да бъдете научната мисъл, мозъкът на новото общество. Не пионка за еднократна употреба.

Марио Булгаро съобразяваше бързо. Впрочем, нещо подобно му бе известно — сходна власт, със сходна цел. И се сети: асасините! Измаилтянската секта на хашишуините! Шейхът в непристъпния замък, наричан Стареца от планината, който го щавал последователите си със сладкиши, замесени с хашиш. Така им показвал прелестите на рая, що ги очаквал, ако загубели живота си в негова служба. Средновековните владетели треперели от него: и християнски, и мюсюлмански. Изпълнителите на неговата воля, наричащи се федаини-обречени, прониквали навред, като не се спирали пред нищо. Всеки, от когото шейхът поисквал откуп, давал повече от поисканото само да отърве кожата. Днес на френски „асасен“ значи чисто и просто „убиец“.

Съвзел се напълно, ученият седна в леглото.

— Не съм очаквал и това от вас!

— Целта оправдава средствата, докторе. И Колумб откри Америка с екипаж от престъпници; каторжници заселиха първоначално Австралия. Почтените хора си стоят у дома, край огнището.

— Всяко долно средство окалва и целта.

— Според вас — усмихна се сър Чарлз. — А според тях аз съм благодетел, давам им това, което сега е най-ценното за тях.

— И ги погубвате.

— Та да не би Александър Македонски, Цезар, Наполеон да са се замисляли повече от мен? Те са жертвували напълно здрави хора, а аз — извлечени от блатото блаженстващи самоубийци.

Изведнъж той се сепна.

— Стига! Не съм тук за моралистични дискусии. А за последен отговор. Ако не получа това, което искам от вас, ще ви направя наркоман. Насила ще ви направя.

Доктор Булгаро скочи.

— Не! Няма да посмеете!

— Това ми е нужно. И ще го сторя!

В стаята отново влязоха двамата пазачи. Дон Мигуел държеше в ръка готовата спринцовка, на чийто връх искреше капчица от коварната отрова.

Пред ужаса на онова, което го очакваше, осъденият усети как гърлото му се сковала.

— Чакам! — натърти сър Чарлз със стиснати устни. Дългото му сухо лице сякаш се удължи още повече. — Проговорете!

После отпусна ръце.

Мъчителите се хвърлиха върху пленника, който опита да се отърве от яката им хватка с неподозирана за дребното му тяло сила и пъргавина. Напразно. Насреща си наистина имаше наркомани, но наркомани, от които единият бе свикнал да надвива акули, а другият — бикове. Само за няколко секунди съпротивата му бе сломена, а той — вързан за леглото, обезсилен, безпомощен.

— Последен шанс, докторе! — пошепна похитителят му.

Булгаро извика:

— Негодник!

Дон Мигуел взе отново спринцовката, която по време на борбата бе оставил на масата, и приближи усмихнат, дори с явно удивление върху лицето. Намаза със спирт заголената му ръка, като не спираше да говори и да го успокоява, както майка приспива детето си:

— Защо се противиш, гълъбче? Ти не си опитал, затова. Вкусиш ли веднъж, ще ми благодариш цял живот!

И успял да издебне мятация се овързан пленник, заби иглата под кожата му.

Четириногия не намираше покой от настойчивостта на Белязания. И сега, едва достигнал дълбочината, в която всяка светлинка изчезва — там, където средноголемите калмари се бяха отдали на брачния си танц — той тозчас обърна нагоре, не успял да засити глада си. Бе дочул отново през водните пластове прельстителната серенада на съперника си.

Ала насред път видя със звуковото си зрение как от дълбините изплува огромна акула — от ония, които много рядко излизат на повърхността и затова малцина от повърхностните обитатели я познават. От никоя друга акула не се боеше Четириногия. Напротив, всички те му служеха за храна. Само от тая, от Бялата смърт — със сила и пъргавина, равни на неговите, но въоръжена къде по-добре с огромна двуметрова уста и чудовищни трионени зъби, способни с едно сгриване да отрѣфнат от снагата му няколкотонна хапка. Затова без двоумене се отклони от пътя ѝ.

Белязания тоя път не побягна. Твърде дълго бе отстъпвал, твърде много мъжка сила и воля за победа се бе набрала в могъщото му тяло. Той изрѣмжа своето предизвикателство и подложи четвъртитата си глава срещу удара на врага. Двете чела се срещнаха с трясък като два сблъскали се локомотива. Но не дочакали да се опомнят, и двамата налетяха пак. Втори тласък и гейзер от водни пръски. После ново отдръпване и ново налитане.

Тогава Четириногия доказа, че не току-тъй бе излизал победител във всичките си досегашни двубои. Доказа, че за победата не е достатъчна само груба сила, че е нужна, и може би в по-голяма степен, и съобразителност, и хитрост, ако щете — и разум.

В последния миг той се отклони ловко, така че вместо да удари с глава, успя да захапе долната челюст на противника. Челюстта, това е най-уязвимата част на кашалота, ахилесовата му пета. Наистина понякога той може да се изхрани и със счупена челюст, всмуквай плячката си. Но каква плячка — дребосъци! Винаги недохранен. За

големите калмари, архитектисите, са нужни здрави челюсти, които да мачкат жертвата, да я задържат, да не я изпускат, щом веднъж са захапали.

Белязалия заскимтя болезнено. А Четириногия не спираше да натиска, да огъва вече проскързващата кост. Още малко, секунда може би, и щеше да го срази напълно. Така осакатен, съперникът не е никакъв съперник.

Наоколо животът продължаваше. Не се вълнуваха дори и самките. Който и да надвиеше, все нямаше да останат без повелител. Нека се бият, това си е тяхна, мъжка работа. А те щяха да приемат всеки изход от борбата. Бе им нужен водач, дързък, силен и смел, който да ги пази от враговете и да се грижи за тях, затова не се интересуваха дали това ще бъде Четириногия, Белязания, или някой трети. Само да е най-силният...

Примамени от мириса на раните, които двамата си нанасяха, единствени няколко сини акули се бяха осмелили да ги приближат с надежда, че тоя път може да им се усмихне щастието.

Изведнъж в разгара на боя Четириногия дочу тревожния сигнал на кашалот, който се задушаваше. А в живота на китовите няма повластен призив, вроден в дивите им сърца от онова далечно време, когато са правели първите си опити да завладеят враждебната водна стихия. Никой кашалот не може да му устои. Четириногия отпусна противника си, който остана да лежи повърхността, задъхан от умора и напрежение, вирна опашка и се стрелна надолу. Вече го знаеше: по гласа на удавника, по ехото на звуковия си прожектор, по миризмите на страха — от жертвата и на яростта — от нападателя, по хилядите съпътстващи битката звуци — едно дете от неговото семейство се задушаваше в обятията на чудовищния свръхкалмар китоубиец.

С луди тласъци на опашката Четириногия се носеше надолу. Морската синева, прорязвана като със сребърни светкавици от подплашените при втурването му риби, притъмня. Обгърна го мракът — вечният мрак на океанската бездна. Но за него морето, от повърхността до дъното, беше свят от звуци, в които той умееше да се оправя отлично, по-добре от сухоземните зверове в гората нощем. Там, в тъмнината, където очите са излишни, отразеният звук заместваше напълно зрението.

Виковете за помощ затихваха. Значи, отслабваше и жертвата. Само гневните писъци на нещастната майка не спираха, издаваха, че битката още не е привършила.

Ето, sameцът го видя в звуковия си прожектор. Чудовищното мекотело, обхванало с едното си ловно пипало кашалотчето, с другото посягаше да докопа разярената майка, която беше увиснала със зъби на триъгълния му плавник, както увисва косатка в устата на беззъб кит. С последни сили тя опитваше да го върне към повърхността, докато неговата водна помпа се мъчеше да насочи струята си така, че да ги отведе по-скоро в недостижимите за бозайниците дълбини, в неговото царство.

Майчината самоотверженост бе задържала убиеца, не му бе позволила да развие изключителната си скорост.

Четириногия отправи откоса на ултразвуковото си оръжие между огромните, преливащи в зелени огньове очи на свръхкалмара. И нищо! Или почти нищо! Само зеленикавите пламъчета преляха в сиянията на раздухвана жарава. Налагаше се другото — ръкопашният бой, вкопчването на тяло в тяло, на мускули срещу мускули, на сила срещу сила. И с устрема на цялата си ярост той се хвърли срещу врага. Чудовището го изпревари. Доказа, че и то има мозък. Пусна жертвата си, сякаш я запокити с огромната си ръка, и се извъртя, та метна към новия противник двете си тентакули, които завършваха с петметрови лапища, осяяни с подобни на тепсии смукала и тигрови нокти. Останалите му осем пипала, наподобяващи колосална актиния, в средата на която щракаше неправдоподобно големият папагалски клон, се изправиха като гора от оживели възлести клонаци. Неизтощимата му помпа с два тласъка го изхвърли напред и преди Четириногия да се опомни, калмарските вендузи залепнаха в гладката му кожа, остриите нокти се впиха дълбоко в плътта.

Кашалотът бе свикнал да се сражава с калмари. Та нали, за да доживее до днес, бе водил ежедневно, ежечасно дори, боеве с тях? И да ги побеждава. Но сега, уви, сега беше съвсем различно. Това не беше обикновен калмар, това беше свръхкалмар, страшилище, някаква стихия, олицетворила непоколебимата враждебност на морската бездна.

Едва сега той успя да прецени големината и силата му. Тентакулите, които настойчиво го притегляха към алчно

проскърцващия клон, бяха поне два пъти по-дълги от самия кашалот, а тялото зад тях изглеждаше огромно.

Майката пусна плавника на врага и се хвърли към детето си, подложи под него гръб, за да го измъкне по-скоро на повърхността. Не помисли дори да помогне на водача. Останалото беше негова работа. Той трябваше да се бие — нали затова беше водач?

Опомнил се най-сетне от борбата, Белязания също се бе спуснал към пищящото кашалотче, но достигнал полесражението и видял, че съперникът му води боя безмълвно, без да иска помощ, обърна и той нагоре подир спасените майка и дете.

В туй време Четириногия опитваше един след друг всички познати похвати, усъвършенствувани при хилядите му битки. Той се завъртя като пумпал — дано се отлепи от страшните вендузи, дори ако остави и парче от кожата си по тях. Напразно, това не бяха обикновени калмарски смукалца, не бяха обикновени калмарски тентакулки — това бяха оръжия за убиване на китове.

Отскочи нагоре — безполезно. Докопа случайно едното пипало, сдъвка го настървено. Пак безуспешно. Зъбите му потъваха напразно в жилавата като гума плът.

А свръхкалмарът, убеден в превъзходството си, го държеше здраво. И напрегнал водната си ракета, го увеличаше в още по-големите дълбочини. Ясно, знаеше го — кашалотът няма да издържи дълго без въздух...

Четириногия усещаше как огромното налягане на трикилометровия воден слой смачква гърдите му, как сърцето му учестява пулса си, как покрай очите му започват да преминават червени светкавици — не прелитащите светещи твари, а отблясъците на гаснещото съзнание. Трябваше да направи нещо. Иначе го очакваше гибел — сигурна и безпощадна. И той изведнъж реши. Знаеше ли го отпреди, или се досети сега? Пипалата бяха силни на опъване, на дърпане. Дали щяха да се окажат такива и на обратния натиск?

Събрал цялата си мощ и цялата си воля за живот, той се стрелна тъкмо натам, накъдето го притегляха те и откъдето толкова се боеше. Така излезе — пипалата не успяха да го спрат. С дива ярост той налетя между зловещите очища, блъсна се с всичката си, удесеторена от отчаянието сила там, където се намираше защитеният от хрущялния си череп калмарски мозък.

Зашеметен, врагът му изблъвна чернилния си облак, зад който помътня феерията на пламтящите морски твари, огънят в очите му за миг погасна, неволно отслаби убийствената си хватка.

А кашалотът, замахнал с челюст да нанесе и той някаква рана и случайно улучил едното му око, усети как изпращя разпраната роговица, как се плисна очната течност — цяла бълбча.

Не изчака да разбере всичко. Остави ослепеното, още зашеметено от удара чудовище и се стрелна към повърхността.

По чудо избегнал сигурната гибел...

6

Вече три седмици доктор Марио Булгаро все не можеше да се отскубне от блажената прегръдка на Морфея. Така, замаян, той си го представяше ясно — тоя крилат старец, бога на сънищата, сина на Хипнос — Съня, внука на Нощта и накрая — племенника на Танатос — Смъртта...

Съзнаваше го, целият му разум се бунтуваше, ала не можеше да устои. Дори и употребен насила, опиатът не намаляваше пагубното си въздействие, обгръщаше го в сладостна дрямка и после го понасяше върху невидимите си криле в чудните, в приказно красиви сънища наяве, тъй ясни и правдиви — Като осъществени мечти.

То беше нещо вълшебно. Скок в недействителността. Прелитане изведнъж, като по магия, от цялата гадост на истинския свят в другия свят... Съвършен... Безгрижен... Та по-глупави ли бяха хилядите, милионите хипита, рокери, битници — всичките тия „апостоли на новия ред“? И той като другите по-рано го наричаше „наркотично безумие“. А дали то всъщност не беше мечтаният от съвременния човек свръхразум, божественото прозрение в умисъла на живота?

Прекрасната Елена, виновницата за Троянската война, слагала във виното на гостите си „непентес“ — опиум, та да забравят грижите си. Все заради грижите — и Теофил Готие, и Шарл Бодлер бяха станали роби на тая страст... И колцина други...

Марио се чувствуваше толкова лек, само дух, без несъвършената си и тромава телесна обвивка, която преди това го окуваше като верига към калната земна твърд.

Знаеше, че нейде далече-далече, може би на друга планета, има две същества, любими същества, които го очакват, потресени от скръб. И неговото сърце, и неговият разум бяха убедени, че трябва да страда, че трябва да се бунтува, а в действителност продължаваше да лежи, оправдан пред себе си — и дори доволен, че има такова непоклатимо извинение за своето бездействие. Една малка драма, по-право ехо на драмата, който се разиграваше в подсъзнанието му.

Отначало докторът посрещаше с борба и безсмислена съпротива всяка инжекция. И се бунтуваше. Цялото му същество — и разумът, и чувствата, и тялото. Негодуваше срещу насилието, най-тежкото насилие — не върху тялото, а върху душата.

После съпротивата му бе отслабнала. Той лежеше безразличен и само с лека надежда, че най-сетне ще го оставят на мира, та отново да стане това, което е бил преди — човек, а не безволна дрипа...

Вече усещаше края на наркозата. Усещаше я по промъквания се смут в душата му, по нарастващото чувство за неудовлетворение и тревога. Обхващаше го срам, погнуса от себе си, че не опитваше да побегне, че не убиеше някого, че не свършеше със себе си — каквото и да е, но да се предпази от това, на което го обричаха — не само на сигурна гибел, а и на още по-лошото, на гибел след падение.

Развълнуван, той се надигна и излезе на верандата. Седна до задрямалия си пазач. Дон Мигуел вече не се безпокоеше за затворника си, убеден от личен опит в силата на наркотика, най-яката верига.

Нощта настъпваше в цялото си тропическо великолепие. Върху обсипания с брилянти кадифеносин небосвод се открояваха като гигантски черни пера поклащаните от пасата палмови листа. Океанът спеше, почти неподвижен като полиран базалт. Само нарядко пробягваше с шепот малка вълна, приплискваше лениво в посребрения от луната пясък и се отдръпваше леко. Сякаш огромно ласкаво чудовище въздъхваше на сън. Ту тук, ту там базалтът се пропукваше и изхвърляше от черната си вътрешност залпове летящи риби, които изпърхваха във въздуха като едри водни кончета и цамбуркваха обратно във водата, оставяйки подире си безброй преливащи едно в друго водни кръгчета.

За да се оправдае, дон Мигуел промърмори сънливо:

— Сър Чарлз нареди да спрем...

Доктор Булгаро го изглежда. С радост, с все още неизгубена надежда. Може би е съжалил, може би се е разкаял...

— Ами... — испанецът сви рамене — да те направи поговорчив. Ние всички така... Викаме, бунтуваме се... Пък като свърши морфинът, омекваме...

— Не и аз! — натърти Булгаро.

И веднага му се стори, че с това самохвално изявление опитва повече да излъже себе си. Затова отклони разговора:

— Къде се загуби той напоследък?

— По неговите си работи... Оправя си сметките...

— Впрочем, какво работи той? Откъде толкова пари?

Дон Мигуел се озърна, после се наведе затворнически:

— Мога да ти го кажа. Защо пък не? Ти вече си наш, щеш или не щеш... — И добави. — Той е крал...

Булгаро сви устни:

— Знам. Сам ми го е казал. И втълпявал...

— Не, не за това. Дали е внук на английските крале, или не — това си е негова работа. Той е истински крал. Само че крал на черния бизнес...

Булгаро прехапа устни. Значи тъй, значи оттам тая власт над хората, това разточително богатство! Черният бизнес — най-доходната дейност, опасна и примамлива — търговията с наркотици, поделена между банди и бандички, но всички обединени в цели контрабандистки тръстове, истински кралства в престъпния свят, управлявани по-самовластно от което и да било кралство на земята. Със свои закони, със свой морал, свои армии и полиции.

— Сър Чарлз пристига утре — побърза да му съобщи бившият тореадор. — Тогавата ти ще трябва да проговориш. Не се инати! Защото и тъй, и инак все ще се огънеш... Пред нея всеки проговаря...

— Пред коя?

— Пред леди. Леди Мери. И тя идва утре. Ако той е крал, тя пък е кралица.

Той сгърчи многозначително рано набръчканото си от порока остро и изпито лице.

— Всъщност тя е луда! — пошепна той. — Ама наистина луда. Но той я слуша. Заслепен. Тя е душата му, тя му дава всичките идеи. А той само ги привежда в изпълнение. Нейно е хрумването да те отвлечем. И всичко друго. Ти я знаеш, тя ти сложи хлороформа, когато те отвличахме.

— Помня само, че беше много красива.

— Не само красива. И умна, цяла магьосница. И другата идея е нейна. Главната идея. Да завладеем океана, та да се махнем от гнусотата на света, да си създадем наш, собствен свят, по наш вкус, по наша наредба...

Докторът започваше да усеща непознато досега неудовлетворение, неясно вълнение, нетърпение. Жажда, но не за вода — жажда за губещата се лекота. Коварната магия опитваше да подчини и него, и неговата воля.

— Луда е! — натърти тореадорът. — То ние всички ще полудеем накрая, ама Леди вече наистина е луда. Взема тройни дози, от такава доза бик умира, а тя... Ако не взема, не може дори да стане от леглото, краката и треперят, крещи, вие...

А доктор Булгаро в това време мислеше за другото, за случайното подмятане на своя тъмничар, за своята сетнешна участ.

— Значи тъй! — пошепна той. — Банда контрабандисти...

— Чакай! — дръпна се обиден дон Мигуел. — Ние тук не сме бандити. Ние сме Новите хора, истинските представители на рода ХОМО АКВАТИКУС, новата раса, на която принадлежи бъдещето...

Ученият се намръщи.

— Нова раса от стари морфинисти!

Мигуел скочи.

— А ти! Ти да не си по-друг? Ще видиш, лесно се научава, трудно се отучва...

— Аз ще се отуча! Само да се отърва от вас.

Тореадорът се разсмя мрачно.

— Тая няма да я бъде! Който е дошъл сред нас, вече не ни напуска. Бик, който стъпи на арената, излиза само мъртъв. Ние сме истинско братство. Може би единственото братство на равенството. Всеки от нас — с еднакви нужди, с еднакви желаниа... Та ние не току-тъй, ние сме бунтари, докторе, недоволни от оня прогнил свят. И бягаме от него, от цялата му гнусота...

— Значи, дезертъори?

— Дори и така, но дезертъори в името на нещо по-добро.

Дон Мигуел изведнъж се успокои. Ясно, като всеки морфинист — на пристъпи. Седна отново.

— Впрочем, какво знаеш ти от живота? Откак си се излюпил. На училище, в университета, и оттам направо в института. Своего рода дезертър от истинския живот. Само че без да го познаваш.

— Нима бикоборската арена е животът?

— Другото, докторе, другото... Преди арената... Пък и след арената... Барселонско гаменче, това бях аз... И джебчия... И

касоразбивач... В затвора, тъй като няма какво да се прави, измислих най-хубавия си удар с шпагата, който после ме прослави... Триметрови афиши с моя портрет... Блъскащи се за билети тълпи... Овации след всеки пронизан бик... Докато... Това е славата... Само едно камъче... Недобре пресят пясък... Случайно или нарочно... Подхлъзване... И болницата... И първата инжекция... И следващите... А след това — падението... Вертепите...

Изведнъж той се сепна:

— Я стига! По-добре да спим! Утре идва сър Чарлз... С леди.

И се прибра вътре.

Доктор Булгаро остана сам на верандата, загледан в дишания пред нозете му океан. Лунната пътека, пламнала още на смрачаване, се бе превърнала в застлана с жаравя площадка, по която като че ли всеки миг щяха да заиграят огненото си хоро нестинарки — такива, каквито бе виждал в родината на жена си.

Тая романтика бе заличена изведнъж от преминалия по плажа часовой, който стискаше в ръце автомата. Радарът върху покрива опипваше равномерно с невидимите си ръце тъмния кръгозор. Военната машина на сър Чарлз продължаваше да работи безупречно.

Сънят не идваше. Булгаро знаеше защо — липсата на морфин. Той крачеше напред назад, обхванат от болезнена напрегнатост от очакване и тревога. И вихрушка от мисли. Едни от други понатрапчиви. И доскоро подтискани от наркотика угризения. И самообвинение. За всичко, което е и което не е. И недоволство, погнуса от света. Най-вече от себе си. Забравил кажи-речи, че има тяло, той усещаше, че го боли всяка частица от него, като при грип: стави, мускули, цялата повърхност на кожата. Разбра, че има сърце, което бъртеше възбудено в спазматично стегнатия гръден кош; че има черва, които се усукваха в корема му; стомах, който искаше да се обърне като ръкавица...

Измъченият пленник продължаваше да се разхожда пред верандата подобно на часовой край брега, и той самият превърнат в часовой на своето безпокойство. Съзнаваше ясно — не стигаше волята, химията опитваше да победи волята, привикналото тяло искаше нова порция отрова... И щеше, да иска още... И още... До пълната деградация...

Така дочака изгрева. На изток сред припламващото небе като във вечно повтарящо се самоизгаряне се подаде слънцето, заприличало на нажежена тепсия. То подпали водната повърхност, която заблестя в милиарди кървавочервени отблясъци.

Измъчваше го жажда. Ученият срязва един кокосов орех и изпи млякото му. Но не успя да я утоли. Не само поради морфина. И преди това не го харесваше, усещаше в него някакъв дъх на сапун.

Едва изтрая до обяд, като упорито извъръщаше глава при всяка среща с дон Мигуел, който го поглеждаше насмешливо-съчувствено с крайчеца на окото си. Помнеше, и него така измъчваше сър Чарлз, преди да го натири в някоя противна акция.

Чак по обяд се чу бръмченето на хеликоптера, който от предпазливост се носеше ниско над водата в бръснещ полет. Видяха го, когато вече профуча над острова. Отвътре слязоха сър Чарлз и леди Мери, все същата блестяща блондинка, следвани от петима телохранители.

Измъченият пленник чака дълго да го повикат, след като те влязоха в апартамента си, където се събраха свободните от наряд хора. Без Булгаро.

Извикаха го чак привечер, когато слънцето бе докоснало хоризонта, а лагуната на изток побеля като седефената вътрешност на огромна мидена черупка.

Тоя път двама непознати пазачи го въведоха при началника си. Леди се бе отпуснала в шезлонга, а мъжът ѝ някак по-възбуден и по-нервен отпреди, стоеше прав с лице към прозореца.

И така, без да се обърне, запита нетърпеливо:

— Синьор доктор, обсъдихте ли предложението ми?

Булгаро мълчеше.

— Склонен ли сте вече да се споразумеем? Иначе ще ви държа без морфин дотогава, докато паднете на колене да ме молите.

Доктор Булгаро вирна глава. И отвърна дръзко, макар да му струваше огромно усилие:

— Смятате ли, че това ще стане, сър! Види се, не ме познавате. Ще умра, но няма да кажа...

Сър Чарлз се обърна с уморено, бавно движение.

— Аз пък съм сигурен, че ще науча тайната ви. Достатъчно добре познавам силата на своето оръжие. Никой не е устоявал...

Никой...

И продължи, почти приятелски:

— Но нямам време. Затова апелирам към вашето благоразумие. Аз се досещам за много. Защо не ми кажете малкото, което не знам. Само реакцията, чрез която приспособявате китовия хормон към човешкия организъм.

Булгаро мълчеше упорито.

— Слушайте, приятелю! — продължи с равен глас сър Чарлз. — Трябва да ми помогнете! Никой друг, освен мен няма да ви създаде такива условия за научни изследвания. Да не би вашата държава? Ние заедно с вас ще разкрием този воден космос, за който все още знаем по-малко, отколкото за истинския космос.

Той се приближи до него.

— Не ме бавете! И не погубвайте откритието си! Защото може друг да ви превари. Професор Тагами от Токио вече прави опити с животни да запази зародишните им хриле за цял живот и така да приспособи бозайници към дишане с хриле във водата.

— Чувал съм — отвърна ученият. — Това е един интересен опит. Кой знае, може тъкмо той да се окаже по-подходящ.

— Ако беше тъй — прекъсна го сър Чарлз, — аз бих отвлякъл и него. Но дори и да е прав, много е дълъг неговият път. Нямам време да изчакам така обработените човешки зародиши да израснат до възрастни ихтиандри. Сега предпочитам вашия метод... Казах ви, китобойците ми са готови...

Казах ви и аз — натърти Булгаро. — За мен това, което замисляте, е престъпление. Не само срещу човечеството — срещу природата въобще. Знаете ли какво казва Алберт Швайцер, хуманистът: „Грешката на всички етични системи до днес е, че разглеждат само отношенията «човек — човек», вместо отношенията «човек — природа». Човекът е брат не само на човеците, а на всяко друго същество. Природата е един прецизен механизъм. Излезе ли от строя само една бурмичка, това разстройва целия ѝ ход. Защото еволюцията е нещо като алпинизма. Мъчно се изкачва, лесно се сгромолясва.

От възбуда при липсата на морфина, от възмущение, от гняв той вече викаше, крещеше:

— За да дойде катастрофата не е нужна космическа промяна. Достатъчно е да бъде уязвено само едно важно звено в биоценозата. А знаете ли вие, знаем ли всички ние кое може да се окаже това звено? Мислите ли за тая отговорност?

— Не мисля, защото знам, че ще победя. А победителите не биват съдени.

— От хората — може, но от природата... Природата...

Мълчала търпеливо досега, леди Мери внезапно се изправи. Хубавите ѝ сини очи светеха с дързък метален блясък.

— Достатъчно! — рече тя, сякаш изстреля думата си. — Стига дискусии! Приемате ли предложението ни, или не?

Ученият отвърна начаса:

— Не, разбира се!

Тя тръсна златистата си коса, която грейна като златен ореол покрай бледото ѝ лице.

— Докато човек има съвест, значи още не е станал наркоман.

И се обърна към мъжа си:

— Бог вижда, нямаме друг избор!

После пак заговори на пленника:

— Последното ни средство са инжекциите на истината. Прилагат ги някои диктатори и... служителите на черния бизнес. Всеки проговаря, признава всичко, дори това, което е забравил. Вие повече няма да ни разигравате. Тъй или иначе, ще се доберем до всичко, което ни е нужно. Но ви предупреждавам. След тая операция някои се възстановяват, но повечето...

И погледна да види впечатлението от заплахата си.

— Повечето не издържат... Полудяват...

Затворникът беше стиснал челюсти, свил очи.

Ужасен, но непреклонен.

— Нямам право...

Леди погледна пазачите. Те мигновено се метнаха върху жертвата, овързаха я здраво. Леди заби спринцовката в плешката на Булгаро. После седна на леглото до него. Седна и сър Чарлз, пусна на запис магнитофона, след като махна с ръка на пазачите да излязат.

Само след няколко минути доктор Булгаро задиша учестено, тежко, като при агония.

Леди Мери сложи ръка върху челото му и запита кротко:

— А сега кажете... Кажете...

Не след дълго, унесен от отровата, ученият заговори — донякъде несвързано, като в бълнуване, но заговори:

— Хипоталамусът... В хипоталамуса се образува ензимът...

И продължи. А магнитофонът с механична добросъвестност записваше всяка негова дума...

Китоловните кораби на сър Чарлз трябваше да се отличават напълно от истинските китобойци. Защото той съвсем не мислеше да ги регистрира и да спазва определен ловен лимит... Нито пък възнамеряваше да се съобразява с международната забрана за лов във водите между двата четиридесети паралела, където се срещат най-много кашалоти.

За своята браконьерска дейност той се бе снабдил с десет бързоходни кораба, външно по нищо ненапомнящи предназначението си, които бе изпратил по всички части на океана с поръчение да завършат час по-скоро поставената им задача.

Един от тях бе поверен на Джек Елбери. Останалите се командуваха от опитни ловци, отскоро отдадени на порока. А Джек, макар и закоравял наркоман, все още бе запазил бързината на рефлексите и верния си поглед.

Излегнат в шезлонга на палубата, облечен както обикновено по последна мода, той можеше да измами всяко любопитно око, което би опитало да надзърне неканено, че е един от мнозината богати безделници, тръгнали с яхтите си да обикалят света, за да убиват някак скуката си.

Тъй като нямаше намерение да влачи убитите китове към корабната база за преработка, яхтата не бе принудена да приеме необходимата за целта форма. В нея всичко бе пригодено за развиване на голяма скорост, най-необходимото качество за всеки плавателен съд извън закона. И най-важното, липсваше основната принадлежност на китобоеца — харпунното оръдие на бака.

Яхтата се люлееше плавно по идващите от запад вълни, твърде големи за полъхващия вятър. Не беше нужно да бъдеш опитен мореплавател, за да се досетиш, че приближава буря. Всичко напомняше за нея. Сякаш във въздуха зрееше нещо, някакво невидимо електричество, задух, мълчаливо предупреждение. Над хоризонта

лежаха натрупани като руна тъмносиви облаци, откъм които с всеки полъх на вятъра долитаха далечните изръмжавания на гръмотевиците.

Джек Елбери лежеше замечтан, отдаден на сладостната си дрямка. По пътя бе успял да кривне до едно познато пристанище и да се сдобие с малко морфин, с който бе увеличил дозата си над границата, до която позволяваше сър Чарлз.

Сър Чарлз! Здраво го бе впримчил тоя търговец на смърт, на падение и на безумие. В него се намираще досието, с което Джек Елбери се обвиняваше в убийство на нощния пазач при аптечния склад в Буенос Айрес, откъдето, според съобщението на другия ден, било задигнато огромно количество морфин. Наистина Джек го уби непреднамерено, бе го блъснал при бягството си, когато пазачът препречи пътя му. Но кой щеше да повярва, че при падането си нещастникът се удари сам тъкмо в изтърваното от крадеца сандъче с наркотик? Кой?

Другите — и те като него. Всеки имаше нещо, заради което трябваше да крие своето минало. Малцина бяха ония, които само заради редовната порция морфин бяха продали душите си на дявола.

Всъщност Джек не съжеляваше за нищо в живота. Бе го изживял така, както той го разбираше. Бе видял всичко. Всичко бе опитал. Наричаха го авантюрист. И може би с право. Той самият никога не успя да си обясни какво означава тая дума. За него онова, което вършеше, беше естествено, нормално. А че другите хора изпадат в ужас при появата на акула — то си е тяхна работа. Не ги познават, затова. Ако знаеха, че акулите са същества като всички други, от месо, от кости, от рефлексии — не биха го смятали за безразсъден. Рефлексите на акулата са по-бавни от човешките — в това се състоеше неговото предимство... Пък и всичко останало, което вършеше: и побоищата в кръчмите, и скоковете от шестдесетметровата скала в залива, и ездата върху косатка...

Отиде в Хаваите — рая на земята. Оказа се, че е само «Асфалтов рай» — цивилизация с всичките ѝ гнусотии. Засели се на един пуст остров. Излезе, че не можеше да се отърве от цивилизацията. Защото и в тоя пущинак всички кокосови палми бяха нечия собственост и за да яде, той трябваше да плаща. Тогава научи израза «бананови туристи» — за примамените от легендите за Южните морета, които с последните си спестявания купуват билет до някое атолче, а после

нямат пари да се върнат обратно, убедили се, че на тоя свят вече всичко е разпродадено.

И пиянството опита. Пияните му събратя винаги го посрещаха с молба да им издекламира, както той умее, надгробния епитаф на някогашния цар Дарий: «Тук почива божественият Дарий, който беше велик завоевател и голям пияница».

Та и морфинът! Държеше да вкуси от всичко. Че като се представи, когато му дойде времето, пред свети Петра, да се тупне в гърдите: «Всичко опитах — можеш да ме пратиш и в твоя ад! Да опитам и него!»

И битките му с акулите в океанариумите, и истинските битки с акули в открито море, и почти безопасното за него ловуване на акули с въдица, и скоковете във водата, и морското каскадърство — не беше толкова за пари. Повече заради самото приключение. Да усети вкуса на опасността. Ако не му плащаха, навярно той би плащал — само и само да получи ново преживяване, нова възбуда. Морфинът също. Такава загадъчна, зловеща заплаха...

Пък и последната авантюра — с подводната държава. Какво вълнуващо събитие, непознато другиму...

Морския Тарзан, Акулския Джек, Акулската смърт!

Досмешаваше го, като си припомнеше тия гръмогласни хвалебствия. Всъщност, което е право, и той самият не се отказваше от шума около името си, защото увеличаваше доходите му. Демонстративно, за да го видят, ядеше суров акулски дроб; миеше се със сапун от акулска мас; обущата, коланът, шапката му, та и работните му дрехи бяха от акулска кожа. Ножът му — от шипа на скат. Също като наконечника от копието на Телегон, който с него по погрешка убил баща си Одисей. Морския Тарзан си бе избрал това оръжие, след като бе срещал много акули, нанизани по главите с такива остри и назъбени шипове, получили ги в наследство от жертвите си.

Разузнавателният хеликоптер предаде по радиото, че е открил три стада кашалоти, които бавно се оттеглят пред бурята.

Джек скочи на крака. Сънливостта му мигновено изчезна. Изкачи се в командната рубка при изправения рулеви. Даде нужното нареждане и той превъртя бързо руля. Под заповедта на машинния телеграф корпусът трепна като ударен от бич, понесен от задвижените мотори.

Яхтата се стрелна, повлякла бяла диря срещу бурята, накъдето я насочваше самолетът.

Тогава пред корпуса изскочи, подхвърли се над водата, сякаш нарочно, да го видят, огромен самец косатка с отхапан гръбен плавник. Заигра се. Явно, беше си поставил за цел с риск за собствения живот да отвлече опасния кораб по-далеч от бягащото в противната посока стадо. И не знаеше, горкият, че този кораб не се интересуваше нито от него, нито от самките и децата му.

Наблюдателят от мачтата ги видя.

— Китове по курса! — провикна се той.

Джек Елбери отвори тайната вратичка до кабината си и оттам извади мощен китобоен арбалет, който криеше грижливо от случайни чужди очи. После се изправи на носа, вдигнал оръжието с яките си ръце, с разкрасени нозе срещу усилващото се люлеене. Вълните прииждаха, подобни на течен гранит, и яхтата се изкачваше по тях с пресилено боботене, застояваше се за малко навръх загладените им гребени, после се спускаше с въздишка на облекчение в зиналите насреща ѝ долини. Бавно и величествено. Като забавен кадър на филм.

От върха на вълната Джек видя китове, по-право подаващите се над водата гигантски туловища и подобните на вълноломи чела, от които излитаха единични коси фонтани.

Преди тях забеляза пред форцевена огромна синя акула. Мерна за миг голямото ѝ черно око и винаги отворената, за да диша, уста. И отново си помисли — колкото повече ги опознаваше, толкова повече се убеждаваше, че въобще не ги познава. Как можеха проклетниците да усетят къде ще има плячка, та да бъдат тъкмо там, където и когато е нужно? И, колкото и странно да звучеше това, дори се възхищаваше от тях — от тия чудни твари, оказали се едни от най-приспособените за водната шир през стотиците милиони години на съществуването си.

Ето я, тя сякаш не плуваше, тя властвуваше в родната си стихия, някаква синя сянка в синия си свят. Една недостижима хармония на всички сини оттенъци от тъмния гръбен плавник до белия корем, по който се чернееха няколко едри прилепала.

Помощникът му дотъркаля макарата с тънката тел, свързана с мощния генератор на ток, прикачи я към двуметровия харпун.

Корабът намали ход, приближи дебнешком до дремещия край женското стадо самец. Изопнал с механичната разтегалка пружината,

ловецът се премери и натисна спусъка. Стрелата профуча тридесетина метра и се заби в гърба на кашалота. В същия миг Джек отстъпи в страни, а помощникът му включи контакта. От смъртоносния електрически импулс гигантската жертва подскочи над водата, после се плъсна с гръм отгоре ѝ мъртва.

Едновременно с това синята акула я загриза. Цялата тая съвършена красота, на която Джек се бе възхищавал допреди миг, всъщност се оказа едно съвършено оръжие на унищожението.

И до нея — още няколко. Винаги, навред. Все първи. Опиянени от кръвта, те се нахвърлиха настървено върху очакващата ги планина от месо. Сякаш бързаха да оправдаят злословията на хората, че живеели само за да ядат. В някаква кървава вакханалия. Сини демони сред разплисканото кърваво море.

С няколко канджи моряците обърнаха трупа с корема нагоре. Увисналите по него едри прилепала, попаднали по чудо на сухо, се пуснаха от досегашния си повелител, който изведнъж се бе оказал съвсем ненадежден, и се полепиха по кръжащите акули.

Джек неволно се усмихна. По галерата на Марк Антоний, последния любимец на Клеопатра, се били струпали толкова много и толкова едри ремора, че я забавили и така той изгубил решителното си морско сражение. А защо не? Древните, пък и не само древните, са вярвали и на по-нелепи самооправдания.

Моряците, които обикновено вършеха тая работа, сега не посмяха, уплашиха се от акулите. Затова самият капитан се качи вместо тях в лодката и гребецът я докара до главата на кита. Едва успяха да си проправят път през сатанинския хоровод на настървените хищнички.

Джек скочи ловко върху корема на гиганта и придържан от шпайковете на специалните си обувки, достигна смешно малката за това чудовище долна челюст. Отвори я и напъха вътре донесената за целта сонда. Яката коронка само за няколко секунди се вряза в мъртвата плът, прогриза масивния череп и достигна целта си — хипоталамуса, тая най-скрита част на мозъка, седалището на всички жизненоважни функции, което направлява образуването на главните хормони в организма.

След като изпълни задачата си, Джек изключи двигателя и извлече сондата, която бе изрязала черепа на животното ведно с част от

мозъка, където се намираше тоя хипоталамус. Другото не им бе нужно. Заради един килограм мозъчна тъкан щяха да оставят на акулите стотина хиляди килограма месо и кости, и спермацет, и вътрешности, и амбра.

Тъкмо се готвеше да се върне в лодката, когато една четириметрова акула мако се хвърли във въздуха към него, но излъгана от пъргавия му отскок, падна върху кашалота. Само че и сега не се отказа, претърколи се два пъти и отново се озова в краката му. Щракна челюсти.

За щастие Морския Тарзан още не бе загубил напълно някогашните си бързи реакции. Без да я дочака, той се метна върху нея и от гърба ѝ — направо в лодката, а тя, непремерила своята сила, се отърколи във водата.

— Не се е родила още акулата, която ще изяде Джек Елбери — подметна той, като се изкачи на палубата.

Лаборантът пое сондата и се затвори в превърнатата на лаборатория каюта, където щеше да извади хипоталамуса и да го запази в хладилника, докато се приберяха на острова, а там един нов «брат» наркоман, опитен биолог, щеше да извлече нужното им вещество.

Летецът от хеликоптера им посочи друго стадо и яхтата се втурна нататък. Китоловците не се интересуваха от женските. Нужни им бяха хормоните на едри, силни мъжкари, способни да издържат на най-дълбоки гмуркания.

Стрелецът отново застана на носа с оръжието си. Помощникът му се натъкми над релето, което щеше да пусне смъртоносната електрическа искра, щом харпунът се забиеше в жертвата.

Но когато го приближиха, без да ги изчака, преди още да е проветрил напълно дробовете си, водачът кашалот вирна опашка и се гмурна в дълбините.

Макар и за малко, всички го видяха. Той имаше още един чифт плавници към опашката.

Тутакси пуснаха китолокатора и на екрана се появи разлятото очертание на Четириногия. Но какво ставаше? Усетил нещо нередно, той смени посоката, опита да се измъкне от проследяващия го ултразвуков лъч. И наистина успя, скри се в засенчения конус, който се образуваше от похлупака на подводния вибратор. Изчезна от екрана.

— Гледай ти, професор! — подметна през рамо акустикът. — Досеща се, хитрецът...

Четириногия наистина се досещаше. В неговото примитивно съзнание отдавна се бе образувала простата асоциация: Ултразвук с такава честота = болка“. Макар и отдавна още не бе забравил срещата си с един друг китобоец, не успял да го убие само поради случайната вълна. Тя го бе отклонила от иначе точно премерената траектория на харпуна, който го бе засегнал леко, колкото да му даде тоя полезен урок.

Как не опитваха китобойците да извъртят звуковия сноп, да изместят глухата сянка — напразно. Кашалотът все успяваше да се укрие. А когато смятаха, че той вече трябва да изплува за въздух, неочаквано Четириногия се гмурна отвесно надолу. Изчезна от ехолокатора.

Акустикът дигна рамене.

— Температурният скок!

При рязка граница между повърхностните топли слоеве и поплътна, студена вода звуковият лъч се отразява, сякаш попаднал върху втора водна повърхност. Така, под тая лъжлива втора повърхност, много често се крият и подводниците.

Телеграфистът влезе задъхан в акустичната рубка.

— Върхлита ураган! Посока норд-норд-вест! Вятър дванадесет бала, вълна девет бала.

— Добре! — отвърна Джек, без да откъсва поглед от екрана.

— Но кое е добре? — възкликна телеграфистът. — Няма ли да се измъкваме, докато е време?

При тая новина и акустикът беше угасил екрана. И за по-голяма убедителност добави:

— Пред урагана ще избягат и китовете. А ние сме тръгнали за китове...

Джек Елбери се изправи.

— Тук все още аз съм капитанът! Кажи на рулевия да държи така!

— Ще се издавим бе, човек! — опита отново да го разубеди телеграфистът.

Джек сви устни.

— Има една поговорка: „Страхливият става добър моряк.“ Според нея ти би трябвало да бъдеш най-добрият...

— Не знам да плувам, Джек... Затова...

— Още по-добре! Ще се мъчиш по-малко. И няма да усетиш, когато те разкъсват акулите... А колкото за плуването... Чуй какво са казвали древните елини, и запомни, та когато се върнем,... „Той е неграмотен — не знае нито да плува, нито да чете.“

Сърдит, телеграфистът се върна назад.

Китолокаторът показва, че женските кашалоти с децата си също са напуснали района, навярно помамени от водача си по-далеч от бурята и от китоловците.

Понеже вече нямаше какво да прави в акустичната рубка, Джек излезе на палубата. Там го пресрещна целият екипаж, намръщен, мърморещ, със стиснати юмруци.

— Значи, бунт! — изръмжа капитанът, като ги изгледа подигравателно.

Не довърши. Отгоре увисна с вой хеликоптерът, който необичайно бързо се спусна на палубата, където механиците тозчас го приковаха със стоманените скоби. Летецът не слезе по стълбичката, а направо скочи.

— По-скоро назад! — извика той преbledнял. — Тайфунът...

И сякаш да потвърди думите му стихията веднага връхлетя, стовари се върху яхтата като някаква свръхпрозрачна, запокитена от невидим Полифем, скала. Сгромоляса се с трясък и вой. Вълните бързо се разбъркаха, покриха се с гъста пяна, все едно не вода, а кипнало мляко.

Джек Елбери продължаваше да гледа екипажа си недоволен.

— Знаете ли какво преживяване ще изпуснем!

И понеже не намери по-обиден епитет, изкрещя насреща им:

— Чиновници!

Телеграфистът отговори за всички:

— Сър Чарлз нареди само подир китове. Нищо друго! Какво ще отговаряш пред сър Чарлз?

Опитваше да го сплаши.

Джек премисляше бързо. Вярно, наредено им бе да преследват само кашалотите. Само подир тях. А тъй му се искаше да се срещне най-сетне лице в лице с един истински ураган. Кой знае колко му

оставаше да се радва на тоя свят! Нима щеше да си иде, без да е преживял и това?

Толкова описания беше слушал. Та сякаш го виждаше. И все пак — едно е да си слушал, друго — да си участвувал. Да попаднеш в „окото на тайфуна“, където, обкръжено от черните облаци, късчето небе сияе отгоре в лазурната си синева, където царува неправдоподобна тишина и безветрие, а морето беснее с разбъркани отвесни вълни, цели водни стени над бездънните пропасти, „Окото на тайфуна“ — всъщност то е неговото сърце, то е водовъртеж, пострашен от смъртта, най-прекият път към Ада.

Джек не се боеше нито от сър Чарлз, нито от кой да е друг. Само че държеше, страшно много държеше да участвува в замисленото подводно приключение. Затова, да не би сър Чарлз да го изхвърли от експедицията, склони:

— Добре!

И даде заповед на рулевия да се отбие от пътя на стихията.

После, на себе си, пошепна:

— Значи, ще си ида ей така, без да съм видял и това чудо на природата! Какво ще кажа тогава на свети Петра?

8

Въпреки невзрачната си външност, която не подсказваше с нищо скритите му физически и нравствени сили, доктор Марио Булгаро успя да запази душевното си равновесие след припадъка, причинен от „еликсира на истината“. Не полудя както повечето хора, върху които биваше прилагана тая сатанинска инквизиция.

Само че не помнеше нищо. Все едно, бе заспал от инжекцията и се бе събудил след някакъв странен сън без никакви възпоминания. И бе продължил предишния си начин на живот, дори по-спокоен отпреди. Защото вече никой не го разпитваше. И може би тъкмо това го смущаваше — защо не го разпитваха?

Допреди половин час цялата постройка ехтеше от виковете и стоновете на Леди. Всички ѝ викаха така — Леди, като собствено име. Не можеше да бъде друга, тя беше единствената жена на острова. И накрая всичко бе утихнало.

Булгаро можеше да си представи какво е станало. Нещастната морфинистка в делириума на болестта бе опитала да се хвърли в лагуната сред акулите. Не за пръв път.

Дон Мигуел, сега началник на охраната, не се безпокоеше толкова за пленника, колкото за нея. Следеше я денонощно и при първия пристъп на кризата с помощта на двама свой помощници я укротяваше с нова инжекция.

Клин, клин избива... Но докога?

Доктор Булгаро съвсем не очакваше нейната покана, предадена от бившия тореадор.

— Хайде, брате! — рече той фамилиарно. — Леди те вика.

— Не съм ви никакъв брат! — сопна се докторът.

Но отиде. Това беше не само покана на дама.

Ако не отидеше сам, щяха да го откарат насила.

Леди го очакваше в телеграфната стая, затрупана с купчина одеяла върху кушетката, по-бледа от восъчните кукли в Паноптикума.

Телеграфистът, гърбом, продължаваше да потраква безучастно на апарата си.

В треперещата си, почти прозрачна ръка тя стискаше връзка телеграми.

— Синьор Булгаро — той разбра думите повече по отслабналите движения на устните ѝ. — Отново се нуждаем от вашата помощ. Особено сега, след смъртта на хер Хауптман, конструктора на подводницата ни...

Булгаро трепна. Та кога, вчера го срещна. И то в сравнително добро състояние.

Леди въздъхна:

— Сам... Не издържа...

Булгаро неволно поклати глава. Представи си и своята бъдеща участ.

— Сър Чарлз отсъства — добави тя. Доурежда своите сухоземни сделки, преди да се преселим окончателно в новата си родина, дали и аз ще успея?

После тръсна глава.

— Ето телеграмите! Всички китобойци се оплакват, че срещат все по-рядко големи китове. Не е ли възможно да използваме за целта и хормоните на младите мъжки кашалоти, та и на женските?

Мълчание. Студено — многозначително.

Или друго. Да ги примамваме. Не да ги гоним, а да ги изчакваме?

Булгаро трепна. Ужаси се, като си представи участието на клетите исполини, ако се осъществеше хрумването на възбуждения от наркотика мозък, скрит в тая болезнено красива глава.

И Леди забеляза това прикрито трепване.

— Няма защо да упорствувате още! Вие вече сте наш съучастник, неделим от нас. След като ни казахте всичко друго, защо мълчите сега?

Той се изпъна стреснат:

— Знаете ли, че ние, нашето поколение, само за времето на един човешки живот нанесохме на природата повече пакости, отколкото всички същества преди нас?

И я изгледа погнусен.

— А аз нищо не съм ви казвал. Съзнателно. Или ако сте успели нещо с онова подло средство, то е било само бълнуване, безсмислен

брътвеж.

Леди сви красивите си, макар и посивели устни в някакво подобие на усмивка.

— Така ли мислите?

И даде знак.

Сякаш чакал само тоя знак, разбрал го, без да го види, телеграфистът включи магнитофона. И след няколко секунди, през които лентата се превърташе безшумно, Булгаро чу своя глас, отначало като че ли наистина бълнуваше, процеждайки единични несвързани думи.

Но после...

Булгаро усети как дъхът му спира.

Собственият му глас, незадържан, неконтролиран, в разрез със собствената му съвест, с изключителната му воля, с която той се бе гордял преди това, започна да излага бавно, обстойно и логично, уви — прекалено логично, като на научна сесия, всички подробности, които представляваха същността, които бяха „светая светих“ на откритието му. Всичко, което стотиците вестникарски статии не бяха споменали.

Само от време на време го прекъсваше друг глас, гласът на леди Мери, с нов въпрос, на който Булгаро тозчас отговаряше.

Излагаше уверено, дори самохвално, същината.

А същината — това беше начинът, по който той бе успял да пригоди хормоналните секреции на кашалотите, управляващи обменните им процеси, към човешкия организъм, да ги усъвършенствува, да подсили въздействието им. Птиците летят от рождение, но хората, не птиците, достигаха другите планети. Така и сега. Кашалотите издържат на безкислороден живот до два часа. Човекът щеше да издържа неограничено време.

Особен успех според него беше селектираният след толкова усилия ензим, който обуславя анаеробното енергоотделяне на нервната тъкан. А тя, както е известно всекиму е най-чувствителна към кислородното гладуване при обикновени условия. Това, което природата не бе успяла да постигне дори при китовете, бе постигнал той човекът...

Доктор Булгаро се отпусна сразен в съседното кресло, следван от победоносния поглед на трескавите сини очи.

Мнозина го знаеха. По-право дочували бяха за него, без да се замислят. В Антарктида се срещат риби с безцветна кръв — без еритроцити и хемоглобин, нещо като хемолимфата на насекомите, която пренася съвсем малко кислород. Тогава? Ей това бе допуснал доктор Булгаро — че тия риби може да се окажат най-висшите почти анаеробни същества на планетата. По-висши от някои миди в крайбрежните области, от някои червеи и бактерии.

Анаеробният режим не е чужд и за човешкия организъм. Доказват го изследванията върху гмуркачите и спринтьорите, при които пулсът се забавя и се натрупва млечна киселина, продуктът от първата фаза на въглехидратното разпадане. Освен това при всички стареещи организми по пътя на приспособяване в помощ на отслабващата дихателна система се усилват безкислородните пътища за образуване на енергия, придружени с видими изменения в хипоталамуса.

Това беше основата на неговото предположение, детински просто и прометеевски дръзко. Едно просто предположение — че ензимите и хормоните не са нищо друго, освен някога свободно съществуващи, по-право паразитиращи вируси, влезли в симбиоза с доскорошните си жертви. Както някои допускат същото за хлоропластите в растенията, разглеждат ги като съжителство с взаимна полза между едноклетъчни водорасли, трансформирали се в хлоропласти, и безхлорофилното растение, което явление всъщност в първоначалния му вид се наблюдава при лишеите; както и симбиозата между обикновените клетки и митохондриите, които получават храна от клетките, а им се отплащат с отделяната от тях енергия; както симбиозата в най-простия вид между водораслите в тридакната, а така също на някои риби и главоноги със светещи бактерии. Нима е много дръзко да се допусне, че целият човешки организъм представлява верига от симбионтни отношения: с еритроцитите му, с фагоцитите, лимфоцитите... И накрая, според хипотезата на доктор Булгаро — с ензимите и хормоните му.

В потвърждение на това бе успял да получи култура от комплекса ензими за безкислородното дишане на кашалотите, подобна на вирусна култура, и от открития пак от него кашалотов ензим за ресинтезата на гликоген от образуваната при анаеробния режим млечна киселина, по който начин тя биваше самоочиствана от

организма. Той опита да проведе в тая култура обикновена селекция по активност. Просто по замисъл, но колко трудно, след колко годишни усилия, за изпълнение...

И щеше да продължи тая селекция. Макар че и сега, докато довършваше проучванията, имаше реална възможност да се премине към заселване на океанското дъно.

Необходими бяха още две условия. Първо — подводен дом за защита от хищници и за затопляне на премръзналите акванавти. Второ — хранителна смес, обогатена с необходимата микрофлора, съдействаща за бързото разпадане на въглехидратите, която да осигури на подводния жител обилна храна за поддържане на анаеробния процес.

Повече не му беше нужно. Ученият махна отчаян с ръка да спрат магнитофона.

— Достатъчно, Леди! Вие напълно постигнахте целта си. За мен вече няма място сред почтените хора.

Тя поклати глава със съчувствие, а в думите ѝ прозвуча най-жестока присъда:

— Види се, ще се наложи отново — „еликсирът на истината“. Защо, синьор доктор, защо измъчвате и себе си... И нас... Защо не отговорите и на последния ни въпрос? Подлецът е подлец и със сто, и със сто и една подлости...

— Дайте ми морфин! — прекъсна я Булгаро.

— Ще ви дам, но преди това отговорете!

— Излишно е, Леди! Аз вече не съм човек, не ме считайте за човек! Все едно свиня, безсловесна...

Леди се надигна на лакти. Разгневена, разстроена.

— Какво си въобразявате вие, докторе! Че заради вас ще спрем насред път, така ли? Затова ли сме тръгнали?

И после съвсем необяснимо, неестествено гневът ѝ утихна. Тя изведнъж се разрида.

— Макар и насила, но вие ще видите осъществена мечтата ми... Не и аз... Аз трябва да си ходя... Обречена...

И продължи през сълзи:

— А бяхме тъй щастливи тогава. Чарлз и аз. Макар и неособено богати. Той — незаконороден аристократ с малка рента от лорда, аз —

скромна наследница на търговец. Живеехме. Обикаляхме света. Защо ли не си останахме у дома? Защо ли...

Риданията я задавиха.

А Булгаро почти не я слушаше, все още неопомнил се от всичко, което бе чул от магнетофонния запис. Делириум на наркоман — какво ще я слуша? Известни му бяха тия пристъпи, неочаквани, външно необясними.

— Пътувахме — занарежда отново Леди. — Бяхме в Делхи. Спречкахме се нещо с Чарлз. И аз сърдита напуснах локала сама. От хотела ни дяляха само три пресечки. Но още на първата двама души се хвърлиха отгоре ми, запушиха ми устата и ме вкараха в чакащата кола. Последното, което видях, беше Чарлз. Той тичаше след нас, напразно опитвайки да вземе такси, с което да ни настигне.

Тази история, види се, беше известна на телеграфиста, защото той продължаваше равнодушно да потраква с прекъсвача.

— Бяла робиня! — избухна Леди. — Имате ли представа вие, мъжете, какво означава това? Какво падение! И колко убийствено унижително. Аз дори не знаех къде са ме отвлекли. Защото от първия ден започнаха с морфина...

— Значи, и вие така с мен! Като бандитите! Вместо да ви облагороди страданието...

— Не ме прекъсвайте! — гласът ѝ беше властен, непонасящ възражения. — Случайно разбрах, че съм в Хонконг. Столицата на престъпността в целия свят... Три години... Гнусота! Изгубила бях вяра. Надежда. Кой би могъл да ми помогне? Вече знаех, че съм попаднала в лапите на мощна банда, която простираше властта си над всички публични домове, над всички игрални казина и всички пушални на опиум в района. И пазеше със зъби и нокти правата си. С пистолети, с автомати, с бронирани коли... Докато един ден, също като на филм, във вариетето нахлуха десетина маскирани мъже. Затрещяха пистолети. По земята се натъркаляха ранени. Аз видях как моят менажер, все едно робовладетелят ми, се сгърчи прострелян на пода, после някакви силни ръце ме отнесоха нанякъде...

Тя спря. Очите ѝ, попросъхнали, светеха възхитени.

— Не казвайте, че няма любов! Има! И то там, където най не очаквате. Три години моят Чарлз ме търсил. И ме открил. И разбрал как ме пазят. Със силата на любовта намерил най-верния път за

спасението ми. Заради мен, само заради мен, станал бандит. Заради любовта. Със смелост, с дързост, с находчивост. Обявил война на живот и смърт на бандата, която ме бе похитила. И я бе унищожил. Половината Хонконг вече беше негов. С власт, с пари... Но той не искаше пари... Вие не го познавате... За него парите нямат никакво значение... Нито някога, нито сега...

Тя се надигна отново.

— Ние решихме... Решихме да се махнем от тоя свят. От гнусотата... Да си създадем свой свят...

Тя вдигна восъчно бледата си ръка.

— Затова знайте, пред нищо няма да се спрем, за да постигнем своя свят! Кажете каквото ви питам — иначе, иначе — знаете ли какво значи втора доза „еликсир“? Първия път ви се размина, втория — никога... Няма такъв случай...

Телеграфистът внезапно се обърна.

— Простете, Леди! Не бихте ли изслушали лентата докрай?

И без да дочака съгласие, натисна клавиша.

Гласът на Булгаро продължи да доизяснява равнодушно подробностите на откритието си.

Телеграфистът вдигна пръст.

— Слушайте!

От апарата прозвучаха мимоходом, като съвсем маловажни, следните думи:

— Има един сигнал у китообразните, бих го нарекъл „магически сигнал“ — призивът за помощ при задушаване, който може да се предава под вода на огромни разстояния. По подводните звукови канали. Той може да събере на едно място китовете от огромни пространства. Честотата на вълната е...

Доктор Булгаро замахна със стола да разбие магнитофона. Друго не можа да измисли. Но телеграфистът се оказа по-пъргав. Извърна се мигновено с насочен в корема му пистолет.

Ученият притихна пред лъсналата цев. Сви се отново.

Как ли бе пропуснала Леди тия думи при първото им прослушване? Изработен през милионите години на еволюцията, този рефлекс, създаден за опазването на вида чрез самоотвержената взаимопомощ, можеше да се окаже фатално оръжие в ръцете, в които би попаднал.

Подводните звукови канали. При понижаване на температурата в дълбочината скоростта на звука се понижава, а с увеличаване на налягането тая скорост нараства. Като последица на тия противоположни въздействия на известна дълбочина, различна в отделните случаи, двеста-петстотин-хиляда метра, звукът се разпространява с минимална скорост, но затова пък на огромни разстояния, до хиляди километри. По такива свръхдалечни разговорни тръби често общуват и китообразните.

Горките китообразни! Горките кашалоти! Вече никой не можеше да им помогне...

Доктор Булгаро изпъшка сломен:

— Аз съм свиня! Дайте ми морфин!

Леди го гледаше съчувствено. И в същото време, поради болезнено присвитите зеници — заплашително.

— И все пак, повтарям, вие ще видите осъществена мечтата ми! Моята мечта... А аз няма... Аз вече не живея... Аз само страдам...

Опита да се изправи с тежко дишане, разтреперана.

— Загивам... Задух... В стаята няма въздух... А пясък... Дишам пясък... Светът се върти... И аз пропадам... Пропадам...

Дон Мигуел влетя в стаята и заби спринцовката в ръката ѝ. А тя не спираше. Бълнуваше ли, наяве ли говореше?

— Чарлз разреши. Защото вижда... Отивам си... Предсмъртна милост — колкото искам морфин... Аз ще стана отрепка... Видяла съм стотици като мен... Отрепки... Но не... Няма да се оставя... Не искам Чарлз да ме види така... Има толкова начини човек да си отиде от тоя свят с достойнство... След като не е могъл да живее достойно...

9

Четириногия нямаше право да заспи, докато спеше стадото му. Защото океанът гъмжи от опасности. Дори за такъв исполински хищник като него. Не само чудовищната Бяла смърт, с която отдавна не се бяха срещали; не само косатките, които понякога, прегладнели при липса на друга плячка опитваха да отмъкнат някое кашалотче; не само обикновените акули, които винаги се навъртат наоколо. Но и гигантските калмари, които напоследък се бяха размножили заплашително и все по-често се надигаха към повърхността с още по-голяма стръв и нападателност.

Четириногия, естествено, не можеше да знае, че това беше последица от повсеместното избиване на мъжките кашалоти, които единствени имат сили да се справят с такива опасни противници. Все по-малко изстребвани в млада възраст, калмарите имаха възможност необезпокоявани да израстват и да достигат чудовищните си размери, които им бе определила природата.

Със своя животински усет той само си даваше сметка, че сега животът ставаше все по-тежък, все по-опасен. И всеки водач беше длъжен, за да опази не само себе си, но и стадото, което му се бе доверило, да удвои бдителността си.

Особено нощем — когато китовете спят, по-право дремят, и когато чудовищните калмари се изкачват нагоре ведно с надигация се планктон и следващите го риби и средноголеми калмари.

Женските се бяха отпуснали в чудния китов полусън, като само от време на време с леки трепвания на опашките изнасяха дихалата си над водата, вдишваха и отново потънаха. Едновременно с тях, сякаш привързали с тайнствени нишки, изплуваха и вдишваха шест-седемметровите им деца.

Така измина нощта. Изтокът още не бе изсветлял, когато китиците взеха да се събуждат, а отпочиналите безгрижни дечурлига почнаха да се заиграват, завръщани от разтревожените си майки с резки заповедни подсвирквания.

Вече можеше да ловува. Имаше най-сетне право да засити страшния глад, който го глождеше от няколко часа насам. И Четириногия, проветрил дробовете си тъй както не може никое друго животно, вирна опашка и се гмурна. Нямаше никакво значение, че морето дори до повърхността още беше черно като смола. Та нали в дълбините, където се простираха неговите ловни полета, цареше вечна тъмнина, в която той се оправяше чудесно.

И все пак в най-горните слоеве, макар и през нощта, очите му можеха да различат надигащите се насреца му медузи, които припламваха в огнени сияния, възбудени от близостта му; пръскащите се сънливи рибни ята; подплашените малки и големи акули, които сякаш никога не спят. Ако заспят, ще потънат и ще се задушат. Защото водата промива техните хриле, доставя им нужния кислород, само докато са в движение.

По-надолу! По-надолу!

Както претърсваше бездната като невидим прожектор, звуковият му лъч улови някаква сляпа акула. Но тя го бе усетила с тайнствената си дарба едновременно с него и бе избягала навреме.

После ехолотът му напипа един калмар, неголям, седем-осемметрово животно, което, вярно на вродената си нападателност, се носеше право към него.

Премерил се добре, присвивайки мастната си звукова леща, изчакал го на разстояние една своя дължина, Четириногия изстреля насреца му мощния откос на ултразвуковото си оръжие.

Зашеметен от тоя невидим удар, попаднал като чудовищен юмрук в хрущялния му череп, калмарът изведнъж омекна, изгуби устрема си, праметна се обезсилен във водата.

Кашалотът, то се знае, не го изчака да се опомни. Хвърли се отгоре му и го ухапа насред тялото. Започна да го нагласява между челюстите си за гълтане. Чак тогава, при тая смъртна заплаха, жертвата му започна да се опомня. Жилавите пипала се изпънаха и като че ли привлечени от магнит се лепнаха върху главата му, уплетоха я, застъргаха с нокти.

Без да усеща болката от тия рани, та нали всеки залък трябваше да се заплати с рани, Четириногия се обърна към повърхността, опитвайки пътем да се справи с все още съпротивляващата се плячка.

И някъде на дълбочина десетина свои дължини, попаднал в известния на всички китове и делфини воден слой, където звукът се предава най-надалеч, той дочу отслабнал от разстоянието сигнал за помощ.

Сякаш го улучи мълния. Четириногия трепна, поколеба се само за миг, после изведнъж решил, изплю жертвата си. Ала тя не се пускаше. Макар и полупремляна от големите му зъби, продължи да се държи с всичките си пипала. И той беше принуден да се завърти като исполинско вретено. Едва тогава от центробежната сила кашалотът се откачи и отлетя встрани. При все че бе прегладнял, кашалотът не го изяде. Сега над него властвуваше основният кашалотски закон, помогъщ от закона на глада, дори от закона на любовта — когато друг кашалот е в беда, всеки трябва да помогне. Без никакво колебание, без никакво забавяне!

И той начаса се стрелна нататък.

Но като всеки закон и той имаше особености, своеобразни уточнения, изникнали в милионгодишната еволюция на вида. Ако сигналът бъде подаден от самка или дете, тогава всички мъжки китове, китици и деца, му се подчиняват.

Тоя път не беше нито самка, нито дете. Беше мъчителният, обиден вик на задушаваш се самец, на който женските не са длъжни да се отзоват. Само мъжкарите.

Забравил стадото си, забравил и Беязания, който не преставаше да се надява за водачество, Четириногия продължаваше да се носи натам, накъдето го насочваха отслабващите призови.

В действителност нямаше защо да се плаши от Беязания, защото и той, подвластен на същата повеля, се бе спуснал стремглаво подир него.

И не само те двамата. Достигащите до слуха му далечни подвижвания издаваха, че в същата посока са се устремили много техни събратя, послушни на чувството си за дълг.

Понякога, изрядко, Четириногия изплуваше, за да пречисти дробовете си и отново се връщаше долу, в звуковия канал, отново се понасяше напред.

И не се запитваше каква ли пък беше тая агония, как досега нещастникът не се бе задушил съвсем, а вече цели часове зовеше на

помощ. Природата не бе предвидила, че човекът някога ще се намеси, за да изкористи правилата ѝ.

Тъй не усети кога се бе разсъмнало и кога пак се бе мръкнало. Сякаш шибан от тоя усилващ се призив, той не помисляше дори да спре, не опитваше да се нахрани или да си почине. А продължаваше пътя си, макар и преуморен, премалял от глад.

На другата заран разбра, че вече се е приближил достатъчно. Тревогата му се усили. Към основния неотслабващ, равномерен призив навремени се присъединяваха и други предсмъртни викове, които обаче бързо заглъхваха. И още нещо — вече и мирис на кръв, прясна китова кръв. Заплашително, злокобно.

Ето първият труп на кашалот, който потъваше надолу, оглозган до скелета от следващите го в дълбините акули.

Ето втори, трети...

А той не спираше, нямаше право да спре. Законът на рода, осигурил съществуването му през милионите години, беше по-могъщ от инстинкта за самосъхранение, наречен страх.

Най-сетне стигна. Но чудно, нямаше никакъв кит! Само един кораб на повърхността. И някакъв странен предмет дълбоко под него. Звуковият прожектор го виждаше ясно. Не беше живо същество, а метална кутия, която продължаваше да излъчва отчаяните си викове за помощ.

Разумът на кашалота, доколкото можеше да става дума за разум, не беше в състояние да си обясни това чудо, с което се срещаше за пръв път. И ако не беше властта на сигнала. Четириногия тозчас щеше да обърне назад, за да избегне близостта с кораба, който продължаваше да му напомня за предишната среща с тия опасни надморски скиталци.

А додето той се двоумеше, додето се суетеше смутен около тоя загадъчно звучащ предмет, незнаещ как да постъпи по-нататък, отгоре, от повърхността, се отправи насреща му едно чудно, невиджано досега същество. С четири крайника като него и с дълга жълта грива на главата.

Четириногия посрещна Леди, която се спускаше към него, повече с любопитство. Доближи я, процракващ като пишеща машина опипващите си звуци. В същото време я изучаваше, озадачен от продължаващите сигнали за помощ, издавани настойчиво от невидимия му сродник.

Леди Мери, една от първите проверила изобретението на доктор Булгаро, се бе възползвала от отсъствието на сър Чарлз, за да задоволи нагона си към опасностите, с който се надяваше скрито да превари настъпващата лудост.

Съзряла в заплашителната синева на дълбините да изплува насреща ѝ като уплътняващ се облак това ъгловато, безформено чудовище, сякаш без очи, без уши, без уста, тя не устоя. Смелостта ѝ не достигна пред тая жива планина, напрацяла от неудържима мощ. Вместо да допусне жертвата си на такова разстояние, на каквото изстреляната от харпуна ѝ стрела с ампула стрихнин би могла да проникне по-дълбоко в тялото ѝ, тя натисна спусъка по-рано. Стрелата едва достигна целта, едва одраска дебелината кожа. И все пак му причини болка, раздразни го, напомни му за другите срещи с човешкото коварство.

Поддал се на първия си порив на убиец, Четириногия налетя насреща ѝ с раззината челюст, открил седефенобялата вътрешност на устата си и само с едно смукване я нагълта — ведно с приготвената сонда за извличане на хипоталамуса му и портативния ѝ звуковизор, ведно с безполезния ѝ вече харпун.

Не дочака бързащите на помощ водолази, които въпреки изричната ѝ забрана я бяха следвали отдалеч. С неподозирана пъргавина изгъна тромавото си туловище и пое назад, дори неусетил, че е позаситил глада си с тая незначителна хапка.

Успя да им избяга, успя отново да се прикрие от преследващия го китолокаторен лъч, въпреки че вече усещаше в доскоро неуморимото си тяло, засегнато леко от отровата, странна слабост, непознато потръпване на мускулите, скованост.

И страх, непознат преди това страх...

10

Сър Чарлз не можа да понесе страшната загуба, макар и да знаеше отдавна, че Мери беше обречена още от оня ден, когато бандитът ѝ бе направил насила първата инжекция. Затова вече три месеца поред цялата му флота гонеше Четириногия. Не да я спаси — какво спасение вече — а да отмъсти и нему, както на бандитите някога.

Отмъщение! Само това чувство владееше сърцето му, цялото му съзнание. Нищо друго не бе останало — ни разум, ни дълг, ни привързаност, ни Голямата цел...

Три месеца фалшивите му яхти кръстосваха океана, примамвайки на смърт невинните исполини с коварните магнетофонни подражания на бедствените им сигнали. Избиха хиляди мъжкарци, а Четириногия все не се мяркаше. Сякаш бе изчезнал, стопил се в океанската бездна.

Накрая, побеснял от мъка и безсилна злоба, сър Чарлз бе дал последната си заповед — по микрофоните да се предават не само призивите на самци, а и на самки. И китоловците му бяха почнали да унищожават, без да се интересуват от хипоталамусите им, безогледно всички кашалоти, самци, майки и деца, които им попаднеха.

Стотици, хиляди дневно!

Акулите, най-многочислените морски обитатели, вече не смогваха да унищожават плаващите на повърхността грамади от леш.

Когато бе получил зловещата новина и бе долетял на яхтата, край която се бе разиграла трагедията, нещастникът бе лишил начаса от наркотика охраняващите я гмурци, от които двама полудяха на другия ден, а третият се хвърли сам сред акулите.

А той още същата вечер си бе направил инжекция с морфин. Първата в живота! С пълното съзнание, че никога вече няма да спре. Въпреки убеждението си, че тя ще го откара към гибел. По-право — именно затова. Може би нямаше сила да го стори отведнъж, а може би все още се надяваше да отмъсти и на тоя безсловесен звяр, който я бе погубил, уви, преварил с малко нейната отдавна предопределена съдба.

И досега! С все по-нарастващи дози. Нали ключът от сейфа с ампулите стоеше у него: нали единствен, след като я нямаше Мери, знаеше шифъра за отварянето му? Отдаде се и той на тоя порок, от който досега бе извличал само печалби и благодарение на който бе получил възможността да се приближи до осъществяването на безумно дръзката мечта на Мери.

Преди три дни радиостанцията му бе уловила тревожно съобщение. След като забелязали плаващите по океана кашалотски трупове, корабите и самолетите, които следяха за спазването на международните китоловни конвенции, се бяха отправили към местата на неговите кървави набези.

Затова шефът, вече натрупал предостатъчно хипоталамуси, бе дал нареждане да продадат яхтите и с получените средства да се започне постройката на още една подводница. Време беше вече да се установи на океанското дъно и оттам, невидим и недосегаем, да продължи отмъщението си — да изтреби до крак кашалотския род.

С него в дълбокоморското разузнаване със старата подводна лодка щяха да слязат дон Мигуел и Джек Елбери. И за да бъдат с пълни сили, и тримата взеха увеличена доза морфин непосредствено преди спускането.

Подготовката за безкислородното пребиваване под водата беше започнала от няколко дни. Тя представляваше дълъг и сложен процес. Серумът на доктор Булгаро, който едновременно потискаше мозъчния център на дишането и пресищаше организма с ензима на анаеробността, както и прикачената към гърба вместо акваланг туба с лесносмилаема хранителна смес, не бяха достатъчни. Налагаха се още редица процедури, една от които — запълването на всички синуси в костите с лимфа — ги предпазваше да не се натрошат от чудовищното придънно налягане. Другата изискваше притъпяване центъра на кашлицата, за да се позволи безопасно вдишване на водата за запълване на белите дробове. Тази вода, естествено, имаше предназначението, от една страна, да предпази гръдния кош от смачкване, а от друга — при затворена уста да създаде междинна водна среда, която да не позволи на организма да бъде обезсолен посредством осмозата през алвеоларните капиляри на дробовете. И редица други подробности...

Особено важни бяха контактните лещи, които се поставяха на очите, за да им осигурят нормално виждане под водата, там, където обикновените леководолазни маски и очила с въздух биха били направо натикани в очите от налягането. Патентът и на тия лещи бе заимствуван от делфините, които постигат това с отделяната пред очите им слуз. Изобретателите само бяха успели да заменят слузта с пластмаса със същия коефициент на пречупване на светлината като въздуха.

За тях дъждът нямаше никакво значение. Бяха добре пригодени за подводното пътешествие, облечени в отоплявани от енергията, отделяна при разтваряне на известни вещества във водата, хидрокостюми. Тяхната изолация не се осъществяваше с въздушни пори, които на големите дълбочини биха се сплескали, а със стъклени сачми.

И все пак плисналият върху островчето тропически дъжд ги накара да поотложат тръгването. А то като че ли не беше обикновен дъжд, а истинска полярна виелица, усукала света в някакви плющящи сиви повлекла.

Но както обикновено дъждът престана отведнъж. Облаците се разкъсаха и зад тях надзърна луната, неестествено голяма, като сребърен гонг, окачен върху ахатовото небе и окръжен от чудна лунна дъга, изтъкана от разноцветни приглушени сияния. Омокрените палми с увисналите си перести листа проточиха върху белия коралов пясък разкривени теменужени сенки.

Докато изчакат дъжда, докато се дотъкмят — и слънцето изплава над кръгозора, наподобило с лъчите си чудовищна огнена морска анемона, от която върху повърхността се плискаха кървави потоци. Като огнени риби заискриха по вълните ослепителните му отблясъци.

Обслужата, с обикновени акваланги, беше приготвила подводницата, която стоеше закотвена под водата до външния риф. Тримата акванавти щяха да стигнат до там с плуване, след като завършеха и последната подготовка.

Те нагазиха тромаво с жабешките си нозе в плитчината и когато достигнаха десетметровата дълбочина, с трепет и смущение, с усилия на волята вдъхнаха глътка вода, както прави съзнателен самоудажник. В първия миг и тримата, кой повече, кой по-малко, усетиха страшен световъртеж. Но това усещане, по-противно от морска болест, скоро

изчезна, отстъпи място на някаква неизпитвана досега наслада — безтегловното летене във водата. Плуване-летеж, без обичайното притискане на гръдния кош и непрекъснато незадоволените дробове от неравномерните порции въздух от акваланга.

Едва сега те си дадоха сметка, че вече цял час не дишаха, макар че бяха стояли на въздух. Още горе бяха преминали към новия, тъй непривичен за човека, безкислороден живот.

Излезли през тесния проток на рифа, тримата изплуваха на повърхността, за да се сбогуват с другарите си, които оставаха горе.

— Към кораба! — заповяда сър Чарлз.

Това беше също ценно изобретение, попаднало в ръцете на бандитите чрез някакъв наркоман, сътрудник в един научноизследователски институт. Чрез съвършен ларингофон, притиснат към шията, се улавяха биотоковете на запълнения с вода говорен човешки апарат — от езика, ларинкса, гласните струни — преработвах се в звукови вълни, излъчвани във водата посредством обикновен вибратор и възприемани направо от ухото без проводници и без слушалки.

С обичайно движение водолазите почти едновременно изхвърлиха краката с плавниците над водата и се гмурнаха.

Отсреща, отвъд прибоя, се мярнаха огънатите от пасата палми, очертани върху изумително синьото небе, после изведнъж изчезнаха, заличени от кипналата вълна, която покри гмурците. И сякаш това бе не вода, а сапунена пяна — облак от безброй мехурчета, светнали във всички цветове на дъгата.

Мимолетният облак бързо се разсея и над главите им, през разлюляната водна повърхност, слънцето заприлича на брилянтен таралеж с ослепително блестящи шипове. После ореолът му се разтвори в нарасналия воден пласт и неусетно то се превърна в някакво искрящо облаче, което се стопи в синевата.

Само след няколко секунди отсреща им, като през прозрачен син кристал, се откри чудната, невиждана досега подводница, легнала върху гъмжащото от живот морско дъно.

На сушата светлината пада отгоре, като живителен поток. Под водата тя се процеждаше отвред, неистинска, колеблива и несигурна. Предметите не даваха сенки. Навред се виждаше някаква неразличима пъстрота, калейдоскоп, но не от оцветени стъкълца, а от най-

разноцветни живи твари: морски звезди, ежове, миди, охлюви, червеи, холотурий, гъби, мъхове и водорасли, над които сновяха рибни орляци, по-пъстри, по-замайващи от всички земни пеперуди. Съвсем ниско над дъното се хлъзгаха скатове. В седефено синия простор на недосегаемо разстояние кръжеха размазани от далечината сини сенки на акули, почти нереални, като безплътни привидения.

Тая необикновена подводница нямаше нужда от дебели стени като досегашните си сестри и като батискафите. Защото бе запълнена с вода при еднакво налягане с външното. А понеже беше излята от специално стъкло, издръжливо на огромното налягане, през него вътрешността ѝ се виждаше като органите на прозрачните скариди.

Един след друг тримата влязоха вътре през обикновена, но яко затваряща се врата, без изравняващи налягането люкове. Защото от такива съвсем нямаше нужда. Джек Елбери като най-опитен навигатор се нагласи пред пулта, а спътниците му заеха своите места. Без да дишат, те можеха да достигнат определената дълбочина и без никакви апарати. Подводницата им бе нужна главно да ги предпази от неочаквани срещи с опасни морски обитатели, тъй като бе въоръжена с приспособления, изстрелващи отровни заряди.

Засега отоплението беше първата им грижа. Защото студената вода засилва обмяната на веществата, което води до изтощение. Човек губи ориентация, затъпява, изпада в безсъзнание. И накрая идва смъртта. Особено при сегашния им анаеробен, слабокалоричен начин на живот. А за затоплянето на водата е нужна три хиляди пъти повече енергия, отколкото за същия обем въздух. Това бе второто предназначение на подводницата — едно подвижно топло кътче, където акванавтите да не изразходват излишно и без това недостатъчната си енергия.

Джек запали двигателите. Двете реактивни дюзи изблъвнаха назад струите на безкислородното си гориво и понесоха машината напред през бързо потъмняващите водни маси. Природата не познава винта и колелото. Затова конструкторът инженер Хауптман, бе използвал принципа за движение на калмарите, а на носа бе придал облика на акулска глава, най-хидродинамичната форма за подводно плаване.

Отдолу, под тях, премина рояк медузи, подобни на спуснати от самолет парашутисти, а придружаващите ги аквалангисти изостанаха

нагоре, сякаш се възнесоха към небето.

Подводницата се спускаше плавно, с лек наклон. Пилотът още не ѝ се бе доверил напълно, още не беше изпитал всичките ѝ възможности.

Дъното изчезна, прикрито, сякаш разтворено в непрозрачността на дълбините. Морето се превърна в някакво синьо нищо, бездънна пропаст — тъй както я е смятал още Аристотел, неосезаема кристална палитра от всички оттенъци на студената гама, безкраен космос, позловещ от истинския космос, защото там космонавтът може да се оправя поне по съзвездията, а тук нямаше никакви външни ориентири.

Профучаваха като сребърна градушка риби; прелитаха с неподозирано изящество костенурки, спускаха се делфини и ги разучаваха с учудени очи през прозрачните стени.

Когато дълбокомерът показа сто метра, все още беше достатъчно светло, дори да се пише.

И там видяха жестоката битка, по-право безнаказаното убийство на огромната манта, подобна на литнал в синия мрак допотопен птеранодон, от девет-десетметрова риба трион с триметрово рило, нанизано от двете страни с остри като бръсначи зъби, с които още при първото преминаване преполови жертвата си.

Подводницата отмина по своя път, оставила убиеца да догонва потъващия по-малък къс от плячката. А водата потъмняваше все повече, зеленикавият лазур се насищаше с тъмносини тонове, като сияещо мастило, докато накрая причерня съвсем, сякаш огромна сепия бе изблъвнала всичката си чернилка.

Тримата акванавти, замаяни от неவிжданото преди това зрелище, бяха забравили съвсем, че сега, при новия си начин на живот, сякаш преродени в другопланетци, трябваше да ядат, вместо да дишат. Настъпващото отпадане, премаляването им подсказваха навреме опасността. Те ухапах мундщуците на хранителните апарати, за да смукнат първата глътка. И не ги пуснаха докрая, убедени чрез новия си чудовищен апетит колко по-икономичен за мащабите на природата е изобретеният от нея през течение на еволюцията, след като са се появили растенията и чрез фотосинтезата започнали да натрупват в земната атмосфера кислород аеробен начин на живот.

Тогава, без да запалват прожектора, следейки само екрана на звуковизора, който опипваше като истински прожектор пътя пред тях,

те успяха да се насладят изцяло на започналото тайнство на дълбоководното светене.

Бяха попаднали в космоса, но в един друг, непознат космос, подчинен на някакъв полудял създател, отрекъл всички закони на небесната механика, в който звездите, объркани, се стрелкаха на всички посоки безредно, диво, като искрите на разпалвана от бурята влада. Медузи, ноктилуки, риби, калмарчета, плаващи червеи — всички се бяха отдали на някаква огнена оргия, забързани всеки по своите предопределени му от природата грижи.

Внезапно корабът се вряза в един грейнал облак. Бяха попаднали сред светещи скариди, преследвани от рояк сардини, а те, от своя страна, догонвани от атакуващите ги отвед в недостижимата си стратегия калмарчета.

Все по-надолу!

Петстотин, шестстотин, осемстотин, хиляда метра!

Опиянен от всичко, което виждаше, Морския Тарзан натисна постръмно щурвала.

Хиляда и петстотин, две хиляди, две хиляди и петстотин!

Ехолотът показва приближаването на дъното. Пилотът намали скоростта и скоро подводницата легна плавно върху меката тиня.

Мълчал досега, сър Чарлз се надигна от креслото.

— Леди не можа да види осъществена мечтата ни!

И прегърбен от мъка, отвори вратата, стъпи на дъното. Без въздух в дробовете, сега запълнени с вода, тялото беше изгубило плаваемостта си. Можеше да ходи, наистина съвсем омекнало, залитащо, спирано от съпротивлението на водата. За да плува, трябваше като акулите непрекъснато да работи с плавниците.

Той заби харпуна си в тинята. После се изправи, властен, горд, та дори малко окарикатурен с дебелия дълбоководна шуба, с хранителния цилиндър на гърба, в неудачния си опит да наподобя някогашните си прадеди, които със същата средновековна парадност са присъединявали към английската корона завладяваните острови и континенти. А между парадността и гротеската има само една крачка.

— Обявявам тая земя за мое владение! — провикна се той тържествено. — И я наричам с името на оная, която никога няма да я види, Земята на Мери, Мериленд! А тук, на това място, ще построя град, който ще се казва Мерисити.

След това развълнуван, с парещи под контактните лещи очи, се върна обратно, отпусна се в седалката с обронена глава и сякаш забрави спътниците си.

Двамата не изчакаха заповедта му. Тозчас излетяха навън, натоварени с цял наръч апарати: хидролокатори, фенери, хронометри, прибори за подводна ориентация, харпунна пушка със стрихнин и нова стрела и дълго копие с взривен наконечник за близка борба.

Студът на придънната вода, извън отопляваната подводница, изведнъж ги скова. И двамата едновременно включиха отоплението на хидрокостюмите си.

Бяха попаднали в друг свят. Равно, тинесто дъно, набраздено като с йероглифи от неизвестни следи, в което краката им потъваха, и надигащи се тук там остри единични скали, подобни на тайнствени мегалити, изправени от съществувал тук кой знае кога загадъчен народ.

Странно, непознато чувство овладяваше душите им — на гордост, на самонадеяност, на съзнание за собствено величие. И в същото време — подтискаща боязън, страх от нещо, от непонятна заплаха, която се крие нейде съвсем наблизко, в тоя чуден свят, където няма ден и нощ, където никога, от неговото създаване, не е прониквал слънчев лъч. Кой друг бе слизал така, свободен като рибите, дори по-свободен от тях! Та какво е Пикар, какво е Биб, какво са другите, достигнали тия дълбини, но жалки, свити, оковани в многотонните си гондоли, все едно охлюви в железни черупки.

Наоколо се поклащаха като коило над черна степ някакви светли нишки, подаващи се от къси набраздени тръбички. Погонофори — чудните дълбокоморски твари със сърце, с червена кръв, с мозък, но без уста и стомах. А между тях пъплеха таралежи с дълги шипове, подобни на оживели кактуси. Бързаха да се зароят с опашки в тинята отвесни рибки. Тук-там се виждаха двуметрови кратери, които наподобяваха лунния пейзаж. Какви ли твари ги бяха издълбали? Щракаха с щипки, заровени в тинята раци. Поклащаха се като лалета кремъчни гъби. А над тях, понякога, съвсем изрядко, прелитаха ниско

странни змиеподобни риби. Подплашени от непознатите същества, риби триножници отскачаха от местата си и отново се отпуснаха на дъното върху дългите гръдни и опашна перки. Плъхоопашата риба ровеше нещо между раците с главата надолу. Проточила напред светещата си примамка, премина уродлива риба въдичар, следвана по петите от подобна на пеликан риба боа, само уста с опашка.

Понякога ги навестяваха дребни акулки, но със същите властни очички, със същите зли бръчки около устата, със същото поклащане на главичките. А сред тях — най-малката, по-малка от педя, светеща акулка.

Акванавтите се бяха отдалечили от кораба. И дон Мигуел, обикновен земен човек, започна да се оглежда назад, да върти неспокойно звуковизора на всички посоки, да се сепва от всяка мернала се на екрана сянка.

А Джек, попаднал в своята стихия, макар и в тая съвсем непривична обстановка, изглеждаше направо опиянен. В съзнанието му властвуваше една мисъл, радостна и самодоволна: „Само аз! Никой друг преди мен!“ Толкова вълнуващо, необикновено! А когато му предстоеше да изживее нещо ново, забравяше всяка предпазливост, губеше страха си, отдаваше му се до захлас, до безразсъдство.

Той и сега намери доводи да оправдае неблагоприятното си:

— Нали имаме компас, ехолот! Освен това не чуваш ли звуковия маяк на подводницата?

Не бяха пропуснали и това. Всяка секунда специално приспособление разпращаше наоколо нискозвуков сигнал, както в мъгла кълтят корабните склянки, както в буря бият камбанките на хижите.

— Та ние сме вече морски жители, Мигуел! Можем да се върнем на повърхността и без подводницата!

Неособено успокоен от думите му, тореадорът го последва неохотно.

Прекосяха набързо малката леха от морски пера, през която пъплеше светеща многолъчева офиура.

Джек спря. Но отново тръгна, като видя как пресеклият пътя им морски паяк с половинметрово тяло и триметрови тънки, начупени крака забърза да се спасява от невиджаните чудовища.

И двамата отначало не усетиха засилилото се подводно течение. Забелязаха го, едва когато то събори дон Мигуел. Наложих да тръгнат срещу него, наведени както при зимна виелица.

Тогава видяха, че дъното е като преметено, без тиня и пясък, само гола, загладена скала. А на двадесетина метра пред тях се извишаваше право нагоре набраздена от безброй ровини каменна стена, по която се спускаше дълбочинното течение, образувало така някакъв неподозирани и невидим подводен водопад.

Вече се канеха да се връщат, когато някогашният тореадор зърна в краката си една безформена буца. Наведе се и я вдигна. Макар и олекнала от водата, тя му се стори по-тежка от обикновените камъни. Освети я с фенерчето си.

— Та това е злато! — възкликна Джек Елбери.

Озърна се и той. Наоколо, през пет-десет метра, лежаха разпръснати по-големи и по-малки късове самородно злато.

— Преди месец-два четох във вестника — рече Джек. — Нова хипотеза. Златните залежи в Южна Африка представлявали остатъци от пръснал се във въздуха златен метеорит.

Дон Мигуел заигра от радост.

— Този може да е същият метеорит, така ли? И ние... По чудо. Забогатели златотърсачи...

Той пхна находката в торбата на пояса си, грабна друг къс, натика и него. После трети...

Сам се убеди, че не може да ги носи. Тежаха много.

— Я остави! — рече Джек, който гледеше насмешливо алчното му оживление. — Защо ти е?

— Злато! — сопна се дон Мигуел. — И питаш защо ми е! Та то може да ни даде всичко.

— От какво повече имаш нужда, Мигуел? Лудниците са безплатни.

— А морфин! Докато стигна в лудницата, ми трябва морфин.

— Сър Чарлз ти го дава безплатно.

— Дава! Като на просяк, като на роб.

Той замълча, осенен от неочаквана мисъл.

— Не му го ща!

И добави затворнически:

— Слушай, Джек! Хайде да му вземем подводницата... И да се върнем горе, при хората. Със злато... Пълна подводница злато...

Другарят му се усмихна кисело.

— Да, примамливо! Да ни вземат златото, а нас да натикат в лудницата. Или още по-сигурно, в затвора... Я остави...

Дон Мигуел се сопна:

— Ти ако щеш...

И неволно си помисли, неволно се пипна за ножа. Щом не скланя, на връщане може и него... После — сър Чарлз... И тогава... Подводницата... Златото... Само негови...

Но не било писано да осъществи зловещото си хрумване.

Може би повече по усет, като истински подводен ловец, Морския Тарзан се обърна назад. Двуметрова сляпа акула с изпъкнали бели очи шареше над дъното. Но щом ги усети, тя побягна.

Всъщност не беше акулата. Имаше още нещо.

Той отправи нататък звуковизора. В далечината му се мярна огромна дебнеща сянка.

Това не беше страх, това бе разумна предпазливост.

— Да се връщаме! — рече той.

И другарят му, досетил се за идващата опасност, сякаш само това и чакал, размаха плавници, полетя към звуковия маяк.

Това беше най-глупавото. Бягството събужда инстинкта за преследване у всеки хищник. Джек не побягна, а започна да отстъпва бавно, заднишком, без да изпуска заплашителната сянка от екрана.

Когато и той влезе в подводницата, видя как сър Чарлз се бе отправил насреща им със заплашителен вид.

— Какво носите, дон Мигуел? — запита властно той. И посегна.

Бившият тореадор настръхна както някога, когато нанасяше решителния удар в сърцето на бика. Ръката му се плъзна към окачения на подколеницата водолазен нож.

Но Джек стисна ръката му навреме.

— Какво носите? — повтори командирът.

И извади златната буца.

— Мръсен метал! — сви той устни в презрителна гримаса. — Не за него сме тук! За нас то вече няма цена.

Отвори вратата и го изхвърли навън под убийствения поглед на разтреперания от безсилен гняв тореадор.

Тогава подводницата подскочи.

Възползувал се от краткото спречкване, свръхкалмарът, който ги бе дебнал досега, бе уплел прозрачното им укритие в огромните си пипала. Големите колкото тави смукала залепнаха в гладката повърхност. Яките като стомана нокти застъргаха настървено по нея. И между пипалата, почти опряно в стъклото, ги разглеждаше едно огромно като воденичен камък око, едновременно зло и алчно, ненаситно, а в същото време — неочаквано, трагически печално, сякаш събрало в себе си мъката на целия тъй лошо устроен свят.

При едно случайно обръщане хората видяха нарастващата грозна рана, там, където е било другото око, преди да му го извади Четириногия.

Дори никога не губещият самообладание Джек Елбери този път потрепера. Та това не беше звяр, ще помислиш, че не беше и живо същество, а нещо неправдоподобно, живо желе, планина от восък, който се стичаше по стъкления корпус в неравни потоци. Дали беше наяве, или само сънуваха някакъв хилядократен кошмар, който може да се роди само в небитието на морската бездна, признак на приближаващото морфиново обезумяване?

И там, между пипалата, се подаваше една огромна папагалска човка като куката на пристанищен кран, която опитваше да прогризе твърдия корпус. Не спираше, стържеше настойчиво.

При страшното тръскане всеки се бе помъчил да се залови за нещо. И не се пускаше. Затова вече не беше възможно някой да стигне до пулта, за да натисне спусъка на отровните стрели или за взривните копия. Пък и да стигнеше, нямаше смисъл. Оръжията, по кой знае какво конструкторско недомислие, бяха монтирани в носовата част, където обикновено се очаква врагът. А чудовището случайно или по интуиция, изработена през дългата му еволюция, се бе хвърлило отзад, върху гърба на непознатия си неприятел, но по формата си тъй наподобяващ кашалот.

Подводницата вече не се тръскаше, тя се въртеше, подхвърляна като играчка от този мрачен десеторък жонгльор и хората вътре успяваха да се удържат само поради малката си тежест във водата.

Ясно беше, че се колебае. Термоскопичните му оченца върху опашния плавник усещаха близката топлокръвна плячка, но обонятелните клетки на пипалата му, опипващи стъклената

повърхност, му докладваха недвусмислено, че докосват не живо тяло, а неодоушевена вещ, все едно скала, която не е за ядене.

Накрая, подведено от обонянието си, чудовището ги остави. Подводницата се отпусна леко на дъното, успяла най-сетне да заеме правилното си положение.

Акванавтите видяха как нападателят им побягна, по-право се изстреля сам в черната бездна с опашния си плавник напред, проточил назад пипалата като стабилизаторите на излитаща космическа ракета.

Изчезна. Скоро след това заглъхна и бумтежът на водната помпа.

В същия миг звуковизорът показва на екрана си друга гигантска сянка. Ето, уплътни се, очерта се.

Задъхани от вълнение, клетите акванавти засмукаха жадно хранителната смес, както при вълнение обикновените хора почват да дишат учестено въздух. Какви ли ужаси ги очакваха още?

Насреща им се носеше древната бяла акула — със същата зловеща грация, със същите дебнещи поклащания на главата и пулсации на хрилете, със същата мизантропска бръчка край устата, със същия безсмислен поглед, както по-дребните си сегашни сродници, само че в учетворени размери.

Сър Чарлз отправи насреща ѝ снопа на прожектора, готов в следния миг, когато тя доближи повече, да изпрати в тялото ѝ целия запас от снаряди и отровни стрели.

В блесналия прах на падащите като сняг от повърхността още неразложени хранителни частици Бялата смърт заприлича на чудовищна какавида, омотана в прозирен копринен пашкул. С някакъв чуден ореол, в който тя изглеждаше недействителна до болка, до полудяване.

Хищницата сякаш се досети. Кривна встрани, в последния миг отскочи от смъртоносния залп, който трябваше да я срази. Хвърли се и тя върху невиджания си враг отзад. Не го удари, само се отърка о него.

И тая като другите акули — помисли си отново Джек. — Отначало одира кожата на жертвата си, да усети вкуса ѝ с кожните си зъби, да се опияни от бликналата кръв...

В безизразното ѝ око тоя път се мярна явно разочарование. И недоумение. Тя мина повторно. Повторно простъргване — и пак нищо.

Убедена напълно, че не е за ядене, доверила се повече на кожата си, отколкото на очите, Бялата смърт се отдалечи, плавно, изящно,

стопи, се в непрогледния мрак.

— Това се казва акула! — пошепна възхитен Джек. — Нея да победиш, че да има защо... Не някакви си акулски дребосъци...

А дон Мигуел облиза напуканите си от страх устни:

— Няма да ни е леко тук... В тоя „Мериленд“...

Като специалист по морска биология доктор Елена Костова-Булгаро би следвало да се установи на работа в института във Варна. Но тя отказа решително. Не искаше нищо да ѝ напомня за оногова, когото бе загубила — нито морето, нито обстановката, нито научните занимания. Отдаде се на нещо, на пръв поглед съвсем различно — изследване влиянието на гама лъчите върху наследствения апарат на доматите с цел чрез предизвиканите изменения в генотипа им, да получи устойчивост спрямо бактериалното изсъхване.

Но се оказа, че съвсем не беше различно. Дали бактерии по главногите, или бактерии по зеленчуците — принципът на работа оставаше един и същ. Впрочем, наследственият код при всички живи същества, от най-незначителния вирус до човека, е еднакъв за цялата планета, което за лишен път потвърждава хипотезата за общия произход на земния живот. Двадесет аминокиселини, четири нуклеотида, въглехидрати и мазнини — това са известните ни досега букви в азбуката на живата природа, които предопределят цялото ѝ разнообразие. Достатъчно е да бъдат разменени местата само на две букви и както при думите в човешката реч да се получи съвсем друго значение. Гама лъчите имат такива свойства — да разместват буквите, да създават нови техни пермутации, обикновено погрешни, като безсмислено подредените букви, но понякога, наистина изключително рядко — и сполучливи нови решения.

В опитна обстановка вече бе постигнала задоволителна устойчивост спрямо бактериалната зараза.

Нямаше друг избор. Доктор Костова бе приела удара на съдбата стоически, бе се примирила с него. Та нима тя, като биоложка, не бе успяла да се убеди отдавна колко удивително, съвършено нещо е отделният живот. И в същото време, при мащабите на природата — колко незначителен.

Повече ѝ тежеше друго, друго измъчваше майчиното ѝ сърце. Ударен така жестоко в най-крехка възраст, изгубил баща си, който за

него беше образец на човек и учен, Сашо се бе затворил в себе си. Предишното жизнерадостно момче, не пропускащо игрите и лудориите с италианските си другари, изведнъж се бе превърнало в старец по душа, отпуснат, мрачен, безучастен. Майка му не можеше да се оплаче, учеше се. Бележките му продължаваха да бъдат отлични, но тя виждаше — това се дължеше първо на добрата му памет и второ — на съжалението към нея, което четеше в очите му; на желанието да не я огорчава, да създаде поне на нея малко радост.

Доктор Костова си налагаше да не слуша нищо, никакви новини извън своята работа. От института — в къщи, при Сашо, за да му помогне в уроците или пък за да излезе с него на разходка из околността.

Ала тази новина научи. Изключено беше да не я научи. Говореха всички, пишеха вестниците, предаваше телевизията. Нима би могла да се предпази от нея тъкмо в своята биоложка среда?

Целият свят се тревожеше от масовото измиране на кашалотите, чиито трупове, още недооглозгани от акулите, се срещаха все по-често и по-често.

Отначало, тъй като не се виждаха следи от харпуни-гранати, с които обикновено ловят кашалотите, някои бяха допуснали, че се е появила нова китова болест, непознатата панзоотия.

Но капитанът на един японски китобоен кораб се бе усъмнил в това предположение. Бе направил дисекция на попадналия му труп и бе открил раната от сондирането през небцето към мозъка. Всички намерени след това трупове имаха същите тайнствени рани по черепите.

Появи се новото обяснение — че причина за тази масова гибел е дейността на неизвестна браконьерска организация. Засега не беше ясна само целта ѝ.

Когато научи тази вест, доктор Костова усети, че ѝ прилошава. Сондите, безсъмнено, целяха да се доберат до хипоталамуса. А хипоталамусът представляваше целта на изследванията и на покойния ѝ съпруг.

Какво беше това зловещо съвпадение?

Наистина, кой друг се интересуваше от тоя загадъчен регулатор на сложните обменни процеси? И с какви намерения?

Интуицията ѝ подсказваше, че то има връзка с изчезването на доктор Булгаро. Простата случайност бе изключена.

И тя отправи писмо до изпълнителния комитет на международната китоловна конвенция, в което излагаше своите опасения.

Само след седмица в отговор на това писмо получи покана да заmine с един съветски китобоец, за да провери с него основателността на подозрението си.

И тя замина. Тоя път без Сашо. Първо — за да не прекъсва училищните му занимания. И второ — щеше ѝ се да му спести един неприятен спомен при новата среща с морето.

От реактивния самолет се прехвърли на хеликоптера, който я спусна на китобоеца.

Когато изследователката стъпи на палубата, облечена с отлично скроения ѝ работен панталон, с елегантно яке и кокетна шапчица, моряците, в брезентови дрехи и високи над коленете гумени ботуши, се струпаха край нея.

И тя неволно дочу:

— Какво бе, естрадна певица ли?

Направи се, че не е разбрала. И пристъпи към капитана, който бързаше да я посрещне, но и той с донейде недоумяващ поглед.

Представи ѝ се и тозчас я покани да се настани в каютата му, докато е на борда.

Един моряк внесе багажа ѝ, също спуснат от самолета, който тутакси отлетя обратно.

Елена Костова, изморена от дългия път, полегна на койката. Да си отдъхне, да събере мислите си.

Сметнаха я за естрадна артистка. Впрочем, какво лошо има в това? Защо грижата за външността трябва да се смята задължение само на артистите? Или на богатите безделници? Нима останалите, трудовите хора трябва да ходят немарливо облечени?

Беше уверена в това. С доброто облекло, със спретнатостта си човек изразява зачитане не само към себе си, но и към другите, повече към другите. Защо при скръб трябва да се занемаряваш? Не е ли и това особена форма на незачитане към тоя, за когото скърбиш?

„По дрехите посрещат, по ума изпращат“. Вярно е. Но нима си длъжен да чакаш заслуженото за ума изпращане, когато с малко

желание можеш да си осигуриш и подобаващо посрещане?

Може би известна заслуга или вина за това имаше някогашната ѝ момичешка мечта. Тя наистина бе мечтала да стане музикантка. Изпълнителка на арфа — тоя изящен, дъвен, благороден инструмент. Но не успя да влезе в консерваторията. Два пъти се явява на конкурсния изпит. И двата пъти — неудачно.

Накрая, покрушена, записа биология. Започна да следва — ей тъй, без особено желание. Само да не огорчава родителите си. Защото собствената горчилка от неуспеха още помрачаваше погледа ѝ. Сама не разбра кога се увлече в науката, кога сред скучните латински названия в систематиката и анатомията усети очарованието на познанието, удивлението от многообразното великолепие на природата, сладостта на откритието.

И се заредиха успехите ѝ. Изпити, научни конкурси. Първа степен — кандидат на биологическите науки. И специализацията в Неапол. И защитата на докторската дисертация, когато, навярно доста по-елегантна от сега, също дочу подмятането на един плешив професор:

— Тая кукличка — доктор...

Но след като изслуша резюмето на проучването и отговорите по поставените въпроси на елегантната „кукличка“, плешивият професор скочи пръв да я аплодира...

Рязък звън прекъсна мислите и почивката ѝ. Дочула топуркането на моряшките ботуши, тя също изскочи навън.

Наблюдателят от мачтата бе видял китов труп.

Скоро го доближиха. Безформена маса като загладена подводна скала. Десетки акули се вгризваха в нея със сатанинско настървение. И отмъкваха кървави късове.

Един моряк скочи върху кита, та го закачи за куката на крана, който леко го обърна така, че ръбестата му глава да излезе над водата, а долната му зъбата челюст да увисне, да разкрие устата.

Всички се възряха нататък.

Върху бялото му небце не личеше никаква рана. Стрелата на арбалета стърчеше над плавника, издаваше от какво е настъпила смъртта.

По същия начин както другите, но без сондирането.

До вечерта провериха още два трупа. Две женски животни, което досега не се бе случвало. И също — без следа от сонди.

— Може би нещо им е попречило да си свършат работата докрай — допусна доктор Костова пред капитана.

— Може — сви той рамене.

И се качи на мостика.

А биоложката се подпря на планшета, загледана в сънливо примигващия с последните отблясъци на залеза океан, който с приближаването към кораба се уплътняваше, дребните искрящи диплички се превръщаха в страхотни водни хълмове, които повдигаха и спускаха плавно кораба им.

Океанът! Според Ален Бомбар „природната кофа за смет“. Ала вече, уви, почваща да се препълва. Дори тук, толкова далеч от брега, върху вълните се подхвърляше пластмасов бидон. И кой знае докога щеше да се подхвърля? Пластмасата не гние.

И тук се мяркаха опалесциращите петна от мазут. Кой ли, кога ли ги бе оставил?

Преди много години Тур Хейердал ни учуди със съобщението си, че навсякъде при плаването си с „Кон-Тики“ е срещал отпадъци от човешката дейност. Същото потвърждават всички днешни мореплаватели. Та и нашите Папазови. Жак Кусто казва, че Средиземно море се е превърнало в „помийна яма“.

А тая „помийна яма“ е люлката на живота. И може би последната неограбена трапеза за наплодилото се човечество.

На всеки човек по земята се падат годишно по триста килограма зърно: за него, за добитъка му, за промишлеността. А са нужни три-четири пъти повече. И то по време на такъв демографски взрив, какъвто не човечеството, ами природата през цялата си история не познава — удвояване на населението за всеки тридесет години. Необходимата му храна се получава само върху дванадесет процента от сушата, което прави три процента от повърхността на планетата. Има и други изчисления. От декар работна площ се добива по-малко месо, отколкото от декар морска повърхност. Това значи, че при разумно стопанисване е възможно да се набави двадесетина пъти повече храна, отколкото сега произвежда сушата.

А дотогава? На сушата човек прави всичко възможно за своето самоунищожение. И го нарича ПРОГРЕС. Изсича горите и разоравя

целините, с което предизвиква ерозия и прашни бури. Строи заводи, които вкарват рака в дробовете му. През историческия си живот той е опустошил толкова, колкото е цялата му сегашна обработваема земя. Докъде ли ще стигне така? „Хомо сапиенс“ вече е изместен от „хомо технократикус“. Колко ли ще се чудят бъдещите историци как да обяснят нашата едностранчива техническа цивилизация: като криза от шизофрения на целокупното човечество или направо като мания за самоубийство?

На следния ден, все по указанията на самолетите, които оглеждаха отвисоко морската повърхност, откриха още пет трупа. Но и те без никакво сондиране. На третия — още няколко. И на четвъртия, на петия. Получените по радиото съобщения от пръснатите из целия океан кораби потвърждаваха същото — избити кашалоти, мъжки и женски, но без никакви рани по главите.

Доктор Костова трябваше да се примири — подозренията ѝ не се оправдаваха. Браконьерите не се интересуваха нито от хипоталамуси, нито от мозъци.

Капитанът пръв изказа мисълта, която впоследствие бе възприета от всички:

— Както изглежда, ще трябва да приемем по-простото обяснение — имаме работа с психопат.

Такова беше заключението и на специалната анкетна комисия: „Маниакална страст за убийства на кашалоти“.

Това, естествено, не беше в състояние да успокои общественото мнение. И то тъкмо сега, когато в целия свят се говореше за опазване на природните богатства, след като бяха приети толкова много международни споразумения за защита и на морската фауна и бе забранен ловът на бели мечки, на някои тюлени, на калканите, на черноморските делфини, на много видове китове.

Издирванията на тайнствените неуловими „китоубийци“ продължиха с още по-голямо усърдие. Цели флотилии, военни, и полицейски американски, японски, френски, австралийски, индийски, китайски, освен съветските излязоха в океаните разпределили си ги по райони.

А доктор Костова, притеснена от неоснователно вдигнатия от нея шум, побърза да се прибере незабелязано в София.

Отново към бактериалното изсъхване по доматите...

Все по-тежък ставаше напоследък животът на Четириногия. Не само поради непрестанните опити, въпреки получения урок, на Белязания да го измести от стадото. Не само поради настървеното преследване на китобойците, които с лъжливите си сигнали успяваха, преодолявайки неговата съпротива, да избиват една подир друга и самките му. Кашалотът навярно не си даваше отчет, че това се дължеше на грубата, неразумна намеса на човека в законите на морето. Та нали за него човекът представляваше едно безобидно дребосъче, което можеше да нагълта на една хапка? Как би допуснал, че това дребосъче със своето вредоносно вмешателство ще се окаже способно да разстрои из основи реда в океана. Както в много случаи хора не са в състояние да осъзнаят вредата, що нанасят на майката природа и оттам на самите себе си, така и той не можеше да открие взаимната връзка между безогледното, избиване на рода му и невероятното намножаване на гигантските калмари. При отсъствието на вековните им унищожители те израстваха до такива колосални размери, че досегашните им победители вече губеха всякакви изгледи за победа и ставаха тяхна беззащитна плячка. Както става с пропуснатите от баракудите акулки.

Все по-често звуковият му лъч претърсваше бездните и улавяше очертанията на сновящите дълбоко под него страхотии, чиито водомети се чуваха като трясъците на китобойните харпуни-гранати. Все по-често някое от тези чудовища, набрало с реактивния си двигател недостижима за никой друг морски обитател скорост, връхлиташе върху самка или дете и я оплиташе в пипалата си, след което се стрелваше обратно, в дълбините, където не можеше да го достигне никой жив кашалот.

И макар че край него се присъединяваха останките от харемите на убитите самци, неговото стадо непрекъснато оредяваше. А това потискаше душата му, разкъсваше сърцето му на повелител и защитник, безсилен повече да изпълнява предопределените му от

природата задължения. Четириногия ставаше все по-раздражителен и по-свиреп. Все по-често, както никога преди, нападаше, хапеше, бльскаше дори самките и децата, налагаше непознати преди това наказания.

И още нещо — глад. Неизпитван досега глад. Без дори да го осъзнава, той вече навлизаше в дълбините с колебание, с нерешителност, със страх. И много често се завръщаше отсред път, дочул приближаването на някое от страхотните свръхмекотели. Все по-често опитваше да засити глада си с лов на акули, на риби тонове, баракуди и делфини. Но напоследък и те намаляваха, бягаха към плитчините, където не смееха, пък и не можеха поради големината си да приближат главногите голиати.

Той лежеше на повърхността и прочистваше дробовете си, преди да се гмурне отново за лов. На една дължина от него се поклащаше върху вълните физалията — пъстроцветен, преливащ във всички багри на дъгата мехур, от който висяха надолу като чудни корени тридесетметрови накъдрени пипала. Смърт очаква всяка по-дребна риба, която се докосне до тях, парализирана от отровата им. Без рибките номиуси, които сновяха през това смъртоносно сплитане и гризяха безнаказано пипалата ѝ.

И не само те. Една костенурка, изплавала от искрящата синева и подплашила пируващите номиуси, се нагласи и тя на трапезата.

Наистина човекът бе изменил взаимоотношенията, но не и основния природен закон. Животът продължаваше да черпи силите си от смъртта.

Смърт на единия — живот за другия. Защото без смъртта щеше да настане краят на живота.

Премалаял от глад, Четириногия се хвърли напред изненадващо бързо за тромавото си тяло и лапна костенурката. Не опита да я сдъвче. Глътна я така, с едно смукване, направо с черупката. Вече бе започнал да яде животни, за които по-рано не бе и помислял, които все едно не бяха съществували за него. А сега съществуваха. Всичко, което мърдаше край него, съществуваше, привличаше вниманието и охотата му.

Той трепна, дочул призива на една самка. И тозчас се гмурна. Достигна я скоро, там, във водния слой, където звукът се носи най-далеч. Там водачът чу — чу и далечния, приглушен сигнал за помощ

на друга кашалотка. Отначало, верен на вродения племенен закон, понечи да се спусне нататък. Но полученият наскоро опит го възпря. Кашалотът се вслуша — с ушите, с отпуснатата си долна челюст, с целия череп. И позна. Вече се бе научил да различава естествените викове на сънародниците си от нескопосаните им механични подражания, с неуловимите за човешкото ухо метални обертонове. И досетил се за коварството на хората, за мъчителните страдания, които бе преживял и той, след като се бе поддал лекомислено на тая уловка, от недълбоко проникналата в тялото му отровна стрела, Четириногия изсвири заповедта си за връщане. Ала самките, чули задължителния за племето сигнал, отказаха да му се подчинят, продължиха да се носят нататък, покорни на инстинкта.

Няма що, Четириногия ги следваше, изпреварваше ги, пресичаше им пътя, понякога налиташе да ги изтика назад с глава. И все напразно. Друг път тъй покорни, сега кашалотките не спираха, изблъскваха го от пътя си, наподобили в своето множество някаква страхотна целеустремена лавина от месо и кости.

И ето, с усилващите се викове за помощ ехолотът му улови идващата насреща им подводница.

Припомнил си всичко, мириса на кръв и на смърт, ужаса при схващащите се от стрихнина мускули, водачът освирепя. Върхлетя върху стадото си да го отклони, да го върне...

Уви! Една самка, най-младата, най-пъргавата, успя да му избяга. Спусна се към хидрофона. В същия миг в снагата ѝ се впиха няколко изхвърлени от подводницата отровни стрели.

Клетата нямаше сили да довърши дори предсмъртния си вик.

А хидрофонът продължаваше със зловеща настойчивост да примамва и останалите.

Ето, втора самка подложи гърба си на убийствения залп. И притихна, преди дори да е извикала.

Четириногия не изчака повече. Дали бе преценил съзнателно своето задължение и постъпките си, или пък се бе поддал единствено на някакво неразумно, случайно оказало се целесъобразно, чувство?

Той се блъсна с глава в това, което трябваше да бъде хълбокът на тоя непонятен, сеещ мигновена смърт враг. От сблъсъка с якия корпус главата му се замая. Той усети как пред очите му се завъртват огнени спирали като увлечени от подводен въртоп светещи скариди, как тая

огнена вихрушка угасва и пред очите му настъпва мракът и обхванат от ужас, с уморени, сковани движения отплува назад. Зашеметен, обезсилен, но изпълнил дълга си. Защото с удара си бе извадил от строя подлия хидрофон, защото за известно време натъркаляните по пода на подводницата хора нямаше да пуснат в действие убийствените си оръжия.

Четириногия, все още неопомнил се, но и така съзнаващ отговорността си, нададе предводителския си сигнал и самките му, вече освободени от магията на лъжливия призив, го последваха послушни.

Но — пак ужас!

Преди някой да усети, от синята бездна излетя като изхвърлена от подводен вулкан канара исполински калмар с опашката напред, изви се светкавично с приборани като кормило пипала, разпери ги мигновено, уplete с тях набелязаната жертва и я повлече обратно надолу, сякаш не дванадесетметрова китица, а — уловена от калмарче скумрия.

И преди врагът да се скрие отново в синята непрогледност, Четириногия успя да види изваденото му око.

Едноокия!

Макар и уверен в безсилието си, кашалотът се спусна подире му, без да е пречистил дробовете си.

И трябваше да се върне скоро. Защото ехолотът му бе изгубил бързо отдалечаващия се похитител.

В същото време друг събрат на Едноокия бе сварил да отвлече още една самка.

Четириногия може би не го реши след съзнателно разсъждение така, както би постъпил човекът. Може би неговият ред на мислене се различаваше, съществено от нашия. Но решението му беше такова, до каквото би го довела и човешката логика. Той изпищя заповедта си за пълно подчинение. И поведе оредялото си семейство още по на север, по-далеч от вилнеещите тук калмари и подводници.

Към по-плитки, сладководни, вътрешни морета, където, знаеше, главногите — и малките, и големите — не виреят...

Изминали бяха няколко години. Доктор Елена Костова продължаваше да живее в София със сина си Александър, който бе израснал по-висок за годините си, но слабичък и бледолик, с понадебелял вече глас, малко попрегърбен и с още по-силно от бащиното си късогледство. Лекарите допусаха, че това можеше да се дължи и на преживяванията във връзка с бащината му смърт.

Бе в тая неспокойна възраст — ни момче, ни момък. И дали от това, или от мъка — се затвори в себе си още повече.

Майка му вече бе успяла да разкрие генетичния секрет за вирулентността на бактериите по доматите. И да го обезвреди. После, само за проверка, бе направила и обратния опит — да засили до възможния предел заразителната способност на бактерията.

След това ѝ хрумна да повтори тоя опит и със старите си неаполски познайници — светеците микроорганизми по главоногите. Той също се оказа обнадеждаващ.

Тогава чак тя си даде сметка, че съвсем не е бил случайно хрумване, а — непризнато и пред самата нея, но напълно целесъобразно действие в една насока, която сега вълнуваше целия свят.

Напоследък всички вестници, радиото, телевизията все по-често отделяха място за това застрашително явление — прекомерното размножаване, по научната терминология — екологичен взрив, на кракените, гигантските калмари с родовото название Архитевтис, но от вид неизвестен досега на науката, който учените бяха нарекли Архитевтис терибилис — чудовищен свръхкалмар.

Ужасът от тия чудовища сковаваше корабоплаването и риболова, като оставяше милиони хора без работа и без прехрана, особено сега, когато при съвпадащия с него демографски взрив човечеството все повече обръщаше поглед за изхранването си и към морските източници на белтъчини.

Пред тая опасност се бяха обединили всички държави, забравили личните си дразги. Към Организацията на обединените нации набързо бе създаден специален комитет за борба с кракените, на чието разположение бяха предоставени главно от по-мощните морски държави много изследователски и бойни кораби.

Многочислени научни колективи от целия свят започнаха изследвания за ограничаване надигащото се бедствие.

Само че те тепърва почваха. А доктор Костова се смяташе почти готова. И тя, след обстойно проучване на възможностите си, съвместно с помощниците и ръководителите си, изпрати доклад до въпросния комитет, в който предлагаше своя биологичен метод в предстоящата борба.

Само след седмица получи телеграфическа покана да замине със сътрудниците си за Неаполската биологична станция, която ѝ се предоставяше изцяло на разположение, за да довърши там докрай опитите си. В Неапол — понеже в Черно море няма главоноги.

В изтеклите няколкодневни заседания на комитета, след бурни дискусии при обсъждането на стотиците представени проекти за борба (химическа, механична, биологична — но с различни агенти), при гласуването бе одобрен нейният метод. А на другите откриватели бе разрешено (дори напротив — бяха поощрени) независимо от предимството, което ѝ се даваше, да продължат своите опити. Не биваше да се изпуска и най-малката възможност за успех. Защото нямаше време.

Но когато получи поканата, тя се поколеба. От една страна, възвръщането на Сашо към спомените от по-ранното детство, при първите му другари, можеше да го поразсее; също и самото пътуване. Но от друга — и на него там всичко щеше да напомня за невъзвратимата загуба.

Въпреки това прие. Писмото, пропито с уважение към нейните способности и с увереност в успеха ѝ, я развълнува. Още повече я трогна другото — целта, заради която я викаха; борбата, що ѝ предстоеше. А една борба, една ясна цел — може би тъкмо това беше нужно, за да отклони вниманието ѝ от горчивия спомен.

И тя даде съгласие. Само че предпочете вместо със самолет да отиде по море. Искаше ѝ се тя самата, със собствените си очи, да види

това необичайно явление, да получи лични впечатления, поне повърхностен поглед върху естеството и мащабите му.

Беше ѝ добре известно, че в някои години се наблюдават изключителни намножавания, каламитети на отделни животински видове: скакалци, леминги, гъсеници. Пък и главоноги. През 1900 година например, а и през 1922 и 1950 година в Ламанша е отбелязано страшно нашествие на октоподи, които унищожили рибите, мидите, кривите раци. Летописите пък разказват, че през XVIII век из моретата се появили много кракени.

На какво ли се е дължало това и как природата успявала да постигне отново равновесие? Дали и тя не бе използвала същите похвати, каквито замисляше доктор Костова? При споменатите нашествия в Ламанша октоподите при свършването на храната почнали да се самоизяждат. И накрая загинали от някаква болест. Подобна болест навярно е свирепствувала и сред калмарите през 1870 година, когато морето изхвърляло масово труповете им по крайбрежието.

Каква ли е била тая болест? Ако някой се бе сетил тогава да ги изследва, и то със съвременните методи да установи причинителя, колко ли щеше да се опрости сега задачата на учените и колко ли полесно щеше да бъде проведена борбата!

То се знае, човекът е станал господар на земята, защото е успявал да се приспособи към всяка промяна на околната среда. Той ще завладее и Космоса, ако се приспособи към него. При това е успявал не само да се приспособява, но и да извлича изгода от тия промени. Доскорошните делфиноловни и рибарски кораби сега, при масовото навлизане на акули в крайбрежните води, бяха набързо приспособени за акулдобив. И напоследък все повече кокетки се надуваха по улиците с обувки от акулска кожа. И чанти. И шапки. И ръкавици. Както и самата доктор Костова, която никога не изоставаше от модата. А в рибарските магазини вместо някогашните скумрии, паламуди, калкани, лефери, мерлузи, сомове и чига все по-често се появяваха късове от акули. Хората се пригаждаха към новия изобилствуващ дивеч.

Двамата, майката и синът, пристигнаха във Варна сутринта. Целия ден доктор Костова прекара в института на съвещания с

колегите си, а в това време Сашо обикаляше по плажа, загледан в неспокойното море, умислен, с разбудени тежки спомени.

Макар и през юли, плажът беше празен. Летовниците отдавна бяха изоставили крайбрежията. Луксозните хотели пустееха, използвани понякога за конференции, колоквиуми и семинари. И главно — за санаториуми. Върху пясъка лежах зелените губери на водораслите, които вчерашната буря бе проснала да съхнат на брега. Морето лежеше в краката му, изпънато до кръгозора като огромно копринено платно, по което совалката на кипналите гребени изтегляше през синята основа на тъканта белопенест вълък. А някакво невидимо бърдо притискаше вълка към брега със звучен плисък. Плисък след плисък...

И ето, момчето видя това, за което само бе слушало. Това, заради което дори рибарите не смееха да вкарат лодките си в морето. В прозрачността на надигналата се остра вълна на прибоя той съзря открояна като в аквариум първата акула. Не по-дълга от два метра. До нея — още една, и тя колкото нея. В плитчината не биха идвали поголеми. Навътре, ту тук, ту там, се стрелкаха остри гръбни плавници, все акули.

Черно море, в което по-рано тия хищници не проникваха поради тънкия годен за живот воден слой без сероводород, сега гъмжеше от тях. Подгонени от многоръките си врагове, всички по-едри морски животни диреха спасение в по-сладководните морета, където главногите не издържат поради физиологическата си непоносимост към вода със соленост под тридесет и три промила.

Привечер, след като привърши съвещанието си, доктор Костова намери сина си на брега. Замислен, съсредоточен. И сякаш още по-скрит, по-затворен в себе си.

Едва когато се качиха на кораба и се изправиха до фалшборда, загледан в помръкващата вода, където продължаваха да се стрелкат огромните сенки на акули, той пошепна:

— Ужас!

Майка му въобще не разбра за какво се отнасяше това възклицание: за зловецата сегашна гледка или за още по-зловещия спомен от гибелта на баща му.

Щяха да пътуват с български боен кораб, тъй като пътническите не дръзваха да преминат Босфора, откъдето започваха владенията на

кракените.

Двигателите заработиха, мощната им тръпка разтърси железния корпус, сирената нададе прощалния си вой. Набирайки скорост, корабът се измъкна от сблъсканите в пристанищната акватория ръждясващи плавателни съдове и излезе в открито море с курс на юг.

След вечерята в обществото на командира и офицерите му, които подхвърляха с грейнали от възбуда очи предположения за очакващите ги одисеи в изпълнените с чудовища морета, доктор Костова отново излезе на палубата, а синът ѝ остана при свободните от вахта офицери да дослуша техните замайващи въображението му разкази.

Слънцето още не се бе скрило. Но вълните към изток от засенчения борд бяха потъмнели съвсем, метално блестящи като разлюлян станиол, а на запад, точно под наедряващия слънчев диск, припламваше огненочервено подводно огнище.

На десетина метра от борда водата внезапно закипя. Мернаха се няколко черни плавника и бели кореми, вплетени в едно премятащо се кълбо.

Борбата свърши скоро. Морето отново утихна. Акулите си бяха поделили набързо попадналата плячка, един голям черен делфин.

И още неуспокоена от разигралата се пред очите ѝ драма, изследователката съгледа друго, само че неколkokратно по-голямо лъскаво черно тяло, като гръб на изплавала подводница, което се понесе напреки на курса им и преди тя да се опомни, преди да извика, се блъсна с глава в борда. Целият корпус се разтърси, няколко моряка, неочаквали удара, паднаха на палубата, а доктор Костова се вкопчи с всички сили в планшета.

Зашеметен от страшния сблъсък в бронята на бойния кораб, кашалотът полегна настрана и простенващ от болка, изостана назад.

В разговори по това първо приключение неусетно настана нощта. Костова нагласи сина си в каютата, а тя отново излезе навън. Изправи се, зареяла невиждащ поглед в черното разплескано нищо, което я окръжаваше. С равномерно боботене корабът пълпеше по пресрещащите го едри лениви вълни. А небето отгоре ведно с всичките си съзвездия и галактики, и мегагалактики, се люлееше плавно, изгубило опората си. В душата ѝ настъпваше покой, философско примирение. И прозрение — сякаш още малко, още миг и щеше да разгадае Световната тайна... Смисъла...

Човек и космос! Толкова ли са различни? Еволюция! Само в живата природа ли? Не е ли подчинен и човекът на същите закони, както всички живи същества? Както и неживата материя. Както и космосът. От простото към по-сложното — в някаква все още непозната нам закономерност. От праматерията към материята, от елементарните частици към атома, от атомите към молекулата, от молекулата към макромолекулата докато се достигне органичното вещество. И после от доклетъчната субстанция към клетката, от едноклетъчното към многоклетъчното. От неживото към живото. И накрая — от живата материя към разума, през всички форми на усъвършенствуване на нервната система.

И няма ли всъщност някаква връзка — разширяващата се вселена и ускорената еволюция? Предживотът е траял милиарди години, царството на едноклетъчните — един-два милиарда, всички степени на цефализацията, образуването на главен мозък — петстотин милиона, хомо сапиенс — два-три милиона. И цивилизацията — едва няколко хиляди години.

А после? Какво следва после в тия прогресивно скъсявани периоди?

Измъчена, почувствувала отново безсилието си, убедена за лишен път в правотата на сократовото примирение със собствената немощ, тя се прибра в каютата си.

Утрото я завари отново на палубата, тъкмо когато навлизаха в Босфора, където едва не се сблъскаха със стадо бягащи от соленото Средиземно море финвали.

Слънцето се подаде над хоризонта, сякаш изплавало от небитието, пламтящо и лъчезарно — един истински безсмъртен, ежедневно възкръсващ Феникс.

От двете страни на пролива все още стърчаха старите укрепления с празни амбразури като черепи с нацърбени зъби, от които вече никой не се плаши.

Босфора! Сякаш река, синя и блестяща, в която се оглеждаха двата бряга, отрупани без ред и замисъл с древни развалини и къщи, с многоетажни хотели и джамии.

Ето го и Цариград!

Всъщност тя никога не бе могла да различи откъде започва той в това очарователно безредие, в тая романтична смес на древността и

съвременното върху разкошните амфитеатри по бреговете му. Цариград! Мечтаната примамка на Крум и Симеон, на Калоян и Иван Асен, заради която векове наред са били изцеждани силата и кръвта на българския народ.

Отдясно — Европа, но потисната от Азия. Долма бахче. Пера с Генуезката кула. Златния рог, сякаш разкошна изрезка от небето. Патриаршията. Топ капъ сарай. Света София. Синята джамия. Галата.

Отляво — безредното струпване на Скутари, истинската Мала Азия.

А над главите им — едно чудо на техниката, висящият мост, свързал Изтока със Запада.

Друг път тъй шумни и оживени, днес кейовете пустееха, запълнени с изоставени бездействащи кораби. Пустееха и надвесените над водата домове. Животът се бе отдръпнал като отлив от заплахата на морето.

Проливът неусетно се разшири, неусетно се превърна в море. Мраморно море, гъмжащо от живот като рибарник.

После Дарданелите! Древният брод между двата континента. Отляво Чанаккале. А нейде наблизко — древната Троя. Славната Троя, чиито стени един пешеходец е можел да обиколи за пет-шест минути. Но останала в спомена на хората благодарение поетичната магия на един слепец.

И пред тях изведнъж се ширна просторът на Егея. Някакъв син лабиринт, копринена дантела, просната между безбройните скалисти архипелази.

Сашо пръв ги видя. По фантастично синята повърхност на морето плаваха чудни бели гроздове като събрани в куп балончета. Яйца на калмари. Изглежда, подводно течение или враг ги бе отскубнал от нишките, с които грижливата калмарка ги бе прикрепила към дъното. Ясно, Егея с неговата соленост и топлина се бе оказал отличен инкубатор за чудовищните главоноги. Но засега майките и бащите им все не се показваха за общо разочарование на младия екипаж.

На втората вечер, преди да си легне, доктор Костова забеляза нещо — под черната повърхност край кораба се носеха чифтове фосфоресциращи дискове. Без да изплуват, без да нападат. Почувствувала противна тръпка под тия сатанински вторачени

погледи, тя се прибра в каютата, завинти по-здраво илюминатора. Не ѝ се щеше да види промъкващите се през него тентакули.

А на другия ден, навлизайки в Йонийско море, дежурният офицер видя първия калмар. Капитанът вече бе издал пълна забрана за излизане на палубата. Затова свободните от вахта се бяха струпали пред илюминаторите. Само доктор Костова бе повикана бързо в командната рубка.

Върху морската повърхност се поклащаше плавно някаква безформена сивозеленикава маса, от която настрани се бяха отпуснали пет-шест усукани пипала. В основата им се виждаше запазилото зловещия си блясък огромно око, което единствено показваше, че отпред лежи животно, а не подводна скала.

Но мъртво! Иначе морските птици не биха кацали тъй безгрижно върху му, не биха го кълвали тъй настървено.

— От какво е загинал? — тая беше първата мисъл на биоложката.

И тя се обърна към капитана с молба:

— Позволете ми да го приближа с лодка!

Той я изгледа сурово, без да отговори.

— Нужно ми е да взема тъкан от него. За изследване.

Командирът поклати глава.

— Изключено! Където има мъртви, значи има и живи. Аз съм поел задължението да ви отведа в Неапол жива.

Дежурният офицер предложи друго:

— Защо не го вдигнем на палубата с крик?

Командирът прие това предложение. И корабът, намалил скорост, опря борд о мъртвото чудовище.

Тогава самата изследователка се отказа от намерението си.

— Вижте! — посочи им тя. — В окото му отломък от острието на риба меч! Явно, случайно или при борба рибата е пронизала през окото мозъка на калмара. И смъртта е последвала от това. Щом не е болест, не ме засяга.

Следващите събития, обаче, засягаха всички.

Доктор Костова със сина си седеше в командната рубка при рулевия и дежурния. Обясняваше на Сашо, а всъщност повече на моряците, онова, което е известно и което не е известно за тия морски страшилища.

— Още от най-дълбока древност човек е изпитвал ужас от главоногите. За това говорят не само легендите и митовете. Античният писател Требиус Нигер например ни съобщава, че един кораб бил потънал от тежестта на нападналите го калмари. А през Средновековието, за което морето изглеждало като свърталище на дяволи, се е родила и легендата за „кракена“ ...

Внезапно Сашо продължи мисълта й:

— ... подобен на остров, дълъг цяла миля, върху който полк войници можел да прави маневри.

Изглежда, често бяха говорили така в къщи. А може би при непрекъснатото си четене бе научил всичко това.

— Шведският епископ Олаус Магнус твърди, че от главата на кракена стърчат дълги рога. Така тоя звяр приличал на изтръгнато дърво. Оттам и името „кракен“ — на шведски „дърво“.

Доктор Костова, усмихната, продължи:

— Всъщност ние знаем твърде малко за тях. Сигурни сме само, че са едни от най-приспособените за водата живи същества. Ученият Клинжел например твърди, че те се доближават до такова умствено развитие, висшият критерий на което е човешкият интелект. Мозъкът им има зачатъчна кора от сиво вещество. А сивото вещество — това е носителят на висшите нервни прояви. Няма спор, природата ги е свръхнадарила: необикновено зрение, обоняние, осезание, вкус, слух; термоскопични очи, идеални органи за равновесие, хищен клюн, отрова, десет ръце със стотици смукала, тигрови нокти, зъби по езика, димна завеса — най-съвършения камуфлаж, ракетен двигател. И накрая — високо развита нервна система. Пък и кой знае още колко неизвестни нам способности... Ако бяха успели да се приспособят към сушата, там навярно не би останало място да се появи човекът...

Дежурният офицер се обади:

— Три сърца. И синя, аристократична кръв.

Ясно, напоследък бе следил внимателно пресата.

— И вкусно месо! — прибави той.

Костова сви рамене.

— По тоя въпрос все още се спори. А трябва да бъде решен положително. Щем не щем, при липсата на друг морски дивеч, трябва да проядем и калмари. Едни се възхищават от месото на главоногите. Например сиракузецът Филоксен. Когато лекарят му предрекъл, че

вече умира от преяждането с един едър октопод, Филоксен си го доял, като примирено заявил, че вече може да напусне тоя свят спокоен, защото не е оставил нищо, за което да съжалява. Тур Хейердал пък смята, че главоногите имат вкус на смес от омар и гума, която оценка се подкрепя от Акимушкин, който, от своя страна, го оприличава на гума, пържена в рибено масло.

Костова не довърши импровизираната си лекция, понеже телефонът иззвъня и телеграфистът прочете на дежурния последната радиограма.

Както слушаше, офицерът намръщи чело.

— От кораба „Британия“ Иска незабавно помощ. Нападнат е от калмари.

Той даде заповед на рулевия за промяна на курса и изтича при командира за по-нататъшни разпореждания.

Доктор Костова бе чела за тоя кораб. Огромен плаващ хотел, приспособен според конструкторите му срещу всяка заплаха от калмари, с автоматично затварящи се при опасност люкове и илюминатори, с мрежа над палубите, по която тече ток с високо напрежение, той правеше първия си средиземноморски рейс. Две хиляди богати безделници на борда му искаха в безопасност да изживеят нови неизпитвани вълнения, както „ловците“ в модерните „сафари“ — с лендровери, палатки с вани и хладилници, с автоматични голямокалибрени оръжия и професионални ловци зад гърба.

Крайцерът прибави скорост, затресе се под воя на мощните двигатели. Пенливата диря от витлата се проточи подире му като белезникаво шосе сред тъмна ливада.

След по-малко от час забелязаха на хоризонта един странен силует. И когато вече можеха да го разгледат с бинокъл, видяха не кораб, а нещо съвсем различно, подобно на безформено островче, около което морето кипеше като приборя в подводни скали.

А щом го приближиха съвсем и вече с невъоръжени очи разбраха какво всъщност представлява тоя странен остров, всички прехапах устни. Дори най-възторжените търсачи на преживявания. От изумление. От недоумение. От ужас. Тяхното въображение никога не би могло да си представи нещо по-неправдоподобно, такава

смразяваща сърцето гледка, която дори врящият мозък на шизофреника не би успял да роди в най-разюзданите си халюцинации.

Сигурни бяха, че е „Британия“. Излъчваните Ес-О-Ес сигнали го потвърждаваха. Потвърждаваше го и радарът, който под меката покривка улавяше ясно металните очертания на пътническия кораб.

И все пак...

Разумът изглеждаше убеден. Единствени очите отказваха да го повярват. Защото те виждаха само острова, който сякаш израстваше, изригнат от подводен вулкан със студена, бавно стичаща се лава. Всъщност не и вулкан. По-право нещо друго — по-отвратително, по-невъобразимо — някаква огромна, преливаща в жълто и кафяво слуз, канара от желеподобен ахат, в която не се различаваха нито туловища, нито пипала, а само стотина ококорени немигащи очища като корабни илюминатори. Не стотици катерещи се един връз друг калмари, а една-единствена амеба, чудовищна многоока амеба, която обгръщаше исполинската си плячка в безформените си псевдоподи — възкръснал от митовете Аргус, великанът с безброй очи, когото след смъртта му Хера поставила върху опашката на пауна.

И сърцата им се свиваха като си представяха, че под тази гъвкава, плъзнала алчна плът са се сгърчили от ужас две хиляди човешки същества. И треперят в очакване кога някое по-находчиво пипало ще успее да изкърти предпазващата ги врата или илюминатор и ще се провере при тях.

Отвън не се забелязваше нищо, но в радарния екран личеше ясно, че корабът няма да издържи дълго. Струпани главно по сенчестия борд, нападателите го бяха наклонили така, че ако се покатереха още двадесетина подобни многотонни страшилища, той щеше да се преобърне.

— Клетият Дени де Монфор! — прошепна биоложката.

И имаше право на това възклицание. В началото на миналия век тоя френски натуралист имал нещастieto да опише подвизите на кракените в такива черни краски, приписвайки им такава сила, че сериозните учени, които държали на реномето си, го обявили направо за лъжец. И неудачникът Дени де Монфор умрял в безчестие, синоним на шарлатанин в науката.

И за какво? За убеждението си, че свръхкалмарите са в състояние да потопят не само лодки, но и кораби. И то кораби платноходи от

неговото време.

Ех, ако беше жив сега, ако бяха живи и обвинителите му?

Командирът не се двоуми много. След като нареди по радиото на хората от „Британия“, екипаж и пасажери, да се преместят към отсрещната страна на кораба, той даде заповед за стрелба.

Откосите на тежките картечници и картечът на оръдията затопуркаха по лигавия остров.

Откос след откос, залп след залп!

И нищо!

Макар че от невидимите, свиващи се начаса рани рукваха сините струйки на аристократичната им кръв, макар че някои доскоро святкащи със сатанински огънове очи видимо погасваха. Но и мъртвите, ако наистина бяха засегнати хрущялните им черепи, продължаваха и след смъртта да се държат там, където се бяха впили вендузите им. Продължаваха да съдействуват с тежестта си на своите събратя, които един след друг излизаха и се покатерваха по телата на другите.

Тогава на достатъчно разстояние от двата кораба пуснаха дълбочинните бомби, използвани тъй сполучливо срещу подводници. От мощните им взривове, които дигаха гейзери над водата, корпусите и на двата кораба заподскачаха като играчки по вълните.

И отново — почти нищо. Само няколко изплавали на повърхността обезобразени чудовища. Само туй. А отдолу не спираха да изригват все нови и нови калмари, сякаш адът избълваше всичките си демони.

Изведнъж нападателите като че ли си дадоха сметка за положението. Като че ли прецениха и взеха мигновено решение. Смениха тактиката.

Из вълните изскочи срещу крайцера огромен калмар, като изстреляна от подводница ракета вода-въздух. Докато още висеше във въздуха, единият картечар обърна оръжието си срещу него. Калмарът се стовари върху палубата тежко, огъна фалшборда. И все едно не получил няколко килограма олово в тялото си, разпери многобройните си ръце. Но добре, че извън водата, поради тежестта си те са непохватни, та вместо върху човека, тентакулите му се лепнаха върху картечницата.

Морякът не изгуби самообладание. Измъкна от поясока си една ръчна граната. Едно-две-три! — и я метна сред разперените пипала.

Последвалият взрив разкъса главата на чудовището, което изведнъж се отпусна безжизнено върху палубата като могила от клей.

Но героят не можа да се зарадва на победата си. Защото в същото време към него се протегнаха още няколко дузини пипала и той трябваше да се спасява зад люка.

Излитащите колоси, без да се плашат от подводните бомби, от ръчните гранати и картечните, продължаваха да се катерят върху палубата в някакъв апокалиптичен абордаж, като вместо всеки загинал нападател бездната изригваше нови десет.

Тогава дойде подкреплението. Пет италиански хеликоптера се завъртяха над моресражението, разучавайки числеността и разположението на врага.

После из огнетите им рукнаха пламтящите струи на напалма, който най-сетне намерил по-полезна за човека употреба, мигновено, с докосването си потъваше в лигавите грамади. И тъкмо там, във вътрешността, нанасяше пораженията си.

Неусетно, а за обсадените убийствено дълго, обгорените безформени исполини се свличаха обратно, извивайки в предсмъртни гърчове крайниците си. Сякаш напечен восък се оттичаше в морето вменящи цвета си вълни. И накрай изпод стопилата се лавина от слуз се показва корпусът на луксозния плаващ хотел. Очисти се и палубата на бойния кораб.

Само върху водната повърхност се полюшваха обгорените, все още цвъртящи трупове на двадесетина калмара, върху които се слитаха с доволни крясъци морските птици.

Първата, най-важна проблема за подводния град се оказа не техниката, не и физиологията. Трудностите при тях, къде по-добре, къде по-зле, бяха преодолявани с помощта на заселилите се на океанското дъно инженери, биолози, лекари, химици. Като най-сложна се очерта психологичната бариера, наречена така от психиатъра на Мериленд. Първите дни и седмици в новата, съвсем чужда среда бяха преминали в своеобразна опияняваща възбуда, при която дори закоравелите наркомани почти бяха забравили страстта си.

После дойде подтиснатостта, унинието. Окръжаващият ги вечен мрак, прелитащите като привидения сенки, съвсем непривичния за човека придънен пейзаж — всичко това терзаеше нездравата душевност на наркотизираните акванавти. Потребността от морфин нарасна неимоверно. Хората, дори по-силно от преди, бяха обладани от непреодолима жажда за забрава. Понеже сър Чарлз все още си даваше сметка какво би означавало това и понеже им го бе отказал, едва му се удаде да потуши избухналия бунт. Наистина — безкръвно, но дори така — нервите на двамина от заговорниците все пак не издържах. Обезумели от наложеното им временно лишаване от наркотика, те бяха излетели навън, бяха се втурнали в черната неизвестност — както, ако бяха на сушата, щяха да се хвърлят от Айфеловата кула.

И той, едва пристъпил към осъществяване мечтата на Леди, трябваше да опазва хората си. Те му бяха нужни да довърши докрай започнатото дело, да изгради държавата Мериленд, да увековечи името на тая, която никога нямаше да прежали. Нито да забрави.

Градът му все още не беше и град, а малка военна крепост, загубена в безкрая на океанското дъно сред гъмжилото на враговете, броеше един малочислен гарнизон отчаяни, обречени хора. Те наистина бяха пионерите. Но пионерите слагат само основите. Нужни му бяха нови заселници, стотици хиляди, милиони — мъже и особено жени. Гарнизонът да се превърне в народ.

За жалост, агентите му на брега все по-трудно набираха желаещи измежду измета на големите градове, които и не подозираха закъде ги примамват. Излъгваха се само отделни нехранимайковци, над чиито глави тегнеше заплаха от смъртно наказание или доживотна каторга.

И сър Чарлз все по-често се замисляше за някое ново начинание, та ако ще да е по-престъпно от досегашните — например хайка по крайбрежията, както някогашните ловци на роби, за да си набави нови поданици. И вече не морфинисти — нали щеше да създава нация?

Цезар беше изрекъл тая мисъл: „По-добре пръв на село, отколкото втори в Рим“. Сър Чарлз беше постигнал това — да бъде пръв в един гарнизон. Само че той си беше пръв и преди това, горе, на сушата, в гангстерската банда. Нима заради това малко първенство бе понесъл тежката жертва, нима заради него търпеше всички ограничения, които му налагаше подводният живот? Впрочем, и Цезар не би издържал дълго само със селското си първенство.

Той щеше да бъде, предопределен за това, пръв в държава, по-обширна, по-могъща от държавата на прадедите му.

Водачът преди всичко трябва да бъде психолог. Дори войникът в казармата никога не бива да остава в безделие, камо ли войникът на океанското дъно! И в процеса на психопрофилактиката — неотложната му, всекидневна грижа — той се бе изявил наистина като отличен организатор.

Разделени на смени, докато едни почиваха, други кръстосваха морските бездни из околността — на малки ловни дружини; а за далечни експедиции — с една от подводниците, докато другата винаги стоеше за резерв в хангара край крепостта. С една задача — лов. Безкислородният живот на акванавтите изискваше невероятни количества храна. А в дълбините тя е малко. Налагаше им се да изплават към по-горните слоеве за китове, които вече почти не се срещаха, и за риба. Но главно — за калмари.

Оказало се бе, че главоногите, чиято синя кръв съдържа най-много белтъчини, доставя също така най-много и най-лесно смилаемите вещества в дълбините. Затова навярно и кашалотите при гмурканията си ги предпочитат.

Ловът, напрегнат и вълнуващ, не служеше само за набавяне на телесна храна, той представляваше и душевна отмора на подтиснатите поданици, като запълваше съзнанието им с вълнуващи случки, които

ловците обсъждаха часове наред — всеки притуряйки по някоя допълнителна подробност с вродения в човека нагон да изтъкне смелостта и находчивостта си — тъй както е навред по света, където има ловци. С такива своеобразни развлечения уталожваха донякъде нарастващата носталгия по сушата, несравнимо по-мъчителна от носталгията по родината.

Обстановката, поне външно, беше подобна на земната. Градът представляваше един здрав метален корпус от изключително издръжлива сплав, разделен на достатъчен брой жилищни помещения, по-право килии, които можеха да се надстрояват според нуждите. Нямахше люкове, нямаше инсталации за регулиране на налягането. Само няколко здраво затварящи се врати. Отвън и вътре водата се намираше под едно и също налягане. Разликата се състоеше в температурата. Мощни ултразвукови сонди бяха положили тръби до нужната дълбочина в океанската кора, където водата се затопляше и после по други тръби сама, по законите на термодинамиката, се изкачваше нагоре, за да отоплява домовете, да задвижва електрическите генератори, да служи за кухненски и хигиенни нужди.

Прозорците, от които при желание можеше да се разглежда околността, обикновено биваха закрити с плътни капаци, та да не прониква навън светлината, да не примамва опасните морски обитатели. А вътрешното осветление беше решено по съвсем икономичен и действен начин — със затворени в мрежи луминесцентни животни, скариди и калмарчета, които даваха мека и равна светлина.

Масите, столовете, леглата имаха формата на ония, които бяха оставили горе, в другия свят. Макар че телата им се намираха в състояние близко до безтегловността.

Обядваха заедно. Само смяната, която не бе получила полагаемата се доза морфин. Сър Чарлз начело и петдесетината му сътрапезници се хранеха на една дълга банкетна маса. Той все още не смяташе за своевременно да отменя този демократично-демагогски обичай. И неговите прадеди са били „примус интер парес“ — първи между равните, какъвто беше и той сега. Важното е да си пръв, макар и между равни, какво равенство тогава...

Обедният ритуал беше запазен, за да им напомня някогашните обичаи. Традицията сплотява всеки народ. Иначе всички ядяха по

всяко време.

Поглъщаха такива количества, които на сушата биха се оказали смъртоносни.

След като позаситиха първия си глад, хората се поотпуснаха, дойде и охотата им за разговори.

Някой подметна:

— Ей богу, втръснаха ми тия варени калмари! Да ми е един бифтек... Препечен... Зачервен... Ухаещ...

И всички в един глас започнаха да изреждат гастрономическите си предпочитания.

Само сър Чарлз и доктор Булгаро мълчаха — главатарят, премисляш какво трябва да предприеме пак, за да притъпи новия носталгичен изблик, а доктор Булгаро — всъщност нищо не чул, отпуснат, безучастен, безразличен към всичко, унесен в собствените си мисли.

Наистина как можеше да се обясни това поразително сходство между състава на живия организъм, включително и човека, и звездната материя. Шестдесет и три процента от атомите в човешкото тяло са на водорода. А водородът в същото време е най-разпространеният елемент и във вселената. После кислородът, въглеродът — все както във вселената. По състава на атомите ние сме по-близки до галактиките, отколкото до земната кал, от която уж ни е създал бог. Дали органичното вещество се е зародило в първичния океан, каквато е сега преобладаващата в науката хипотеза, или — някъде в междузвездното пространство, където астрономите продължават да откриват все нови и нови органични молекули и където всичкият въглерод, основният елемент на живота, е само във вид на органични молекули. Дали пък предживата материя не се е образувала именно там, върху кометите, сред звездите, където и сега продължава да се образува? И оттам се разсейва по планетите... Толкова много „дали“.

Друг промени темата с въздишка:

— Ех, дали ще бъде някога... Да лежа пак на ливадата, да вдъхвам мириса на окосеното сено, да слушам щурците...

Трети притури:

— Да гледам звездите...

— Да запаля огън — вмеси се четвърти. — И да клекна пред него да се грея...

Сър Чарлз, изчакавал ги търпеливо досега, внезапно подметна:

— Атавизъм!

Всички се извърнаха смаяни.

— Атавизъм! — натърти той. — Огън, печено месо, все едно неандерталци в пещерата! А пък аз ви готвя за господари на света.

Тези му думи пресякоха разговора. Всички продължиха да се хранят с наведени очи. Ала той знаеше, всеки от тях оставаше горе — при ливадата, при огъня, при бифтека си.

Трябваше да влезе в действие психотерапията!

— Лявата редица — извиси глас сър Чарлз, — на работа към новите строежи! Дясната — на близък лов! Джек, Мигуел и Булгаро — в подводницата за китове!

Досегашният пленник трепна. Какво значеше това? За пръв път! Признание за равноправие? Или изпитание?

И нещо пърхна в душата му.

Към повърхността! А това означаваше — по-близо до обществото, неговото общество, а не тая сбирщина; по-близо до тия, които не можеше да забрави и в най-сладостната наркотична дрямка.

И там, до повърхността би могъл...

Дали би могъл?

Тримата се приготвиха бързо. И най-бързо, дори подозрително бързо Булгаро. Препасаха на гръб портативните си водометни двигатели, окачиха на гърдите хранителните балони, взеха ултразвуковите си пушки, мушнаха в коланите няколко ръчни гранати в случай на засечка. И се намъкнаха през люка.

Джек Елбери включи двигателите и подводницата се отдели плавно от дъното. Взе да набира височина. Скоро от погледите им изчезна, стопи се в мрака малката крепост, построена върху обширна котловина на дълбочина точно две хиляди шестстотин и петдесет метра. Под тях в звуковизора се видя насеченият придънен релеф: огромни планински вериги, които някъде се подаваха над повърхността като острови: тесни каньони, по които протичаха дълбочинните течения; угаснали вулкани; потънали коралови острови и пространни тресавища от дълбокоморска тиня, натрупвана през вековете от черупчиците на милиардите измиращи микроорганизми.

Подводното плаване вече не беше придружено с толкова опасности сред намножилите се гигантски мекотели както при първите

спускания. Акванавтите разполагаха с мощно оръжие, способно да порази всеки враг, с каквито и размери да бъде, от разстояние над сто метра.

Дълго бе мислил за това сър Чарлз — за сигурната защита на града и хората си. И когато по радиото научи за опитите на инженер Уилям Смит да създаде подводна ултразвукова сонда, той изведнъж прецени — та тъкмо това му бе най-нужно. За щастие нямаше защо да отвлича изобретателя, нито да го прави наркоман. Щом зърна вписаната в чека сума, инженер Смит тозчас видоизмени сондата си в ултразвуково оръдие. Подобно по принцип на кашалотското, но със стократно по-голяма пробивна мощ.

Освен трите пушки в ръцете на акванавтите подводницата беше въоръжена с половин дузина ултразвукови оръдия с такъв кръгов обсег, че да не остане уязвимо място по корпуса ѝ.

С цяла такава батарея бе защитена и подводната крепост, което поне засега ѝ създаваше нужната сигурност.

Нагоре, надолу, встрани, се чернееше безкрайната бездна, еднообразна, убийствено заплашителна, прорязвана от прелитащите светещи животни, в която подводницата се носеше напред, изтласквана плавно от ракетите си.

— Като светулки в юлска нощ! — подметна дон Мигуел, за да продължи прекъснатия на трапезата разговор.

— И калмари, малко по-големи от твоите бичета! — прекъсна романтичния му унес Джек.

А Булгаро мълчеше, преценяваше, дебнеше най-сгодния момент за бягството. Всички Булгаро, нещо неприсъщо за италианците, умееха да мълчат. Щеше да избяга, щеше да изплува на повърхността, да дири кораб, остров, плаващо дърво. С възможните рискове. Но щеше да опита. Повече не можеше... Нямаше право...

Дълбокомерът показваше, че се изкачват бързо нагоре. А наоколо не се мярваше никакъв едър дивеч. Сякаш с някакво свръхсетиво хищниците, които сега трябваше да служат за тяхна плячка, се досещаха, че акванавтите не се боят от тях, че са по-силни от тях.

Ултразвуковият екран понякога улавяше бягаща пред пътя им гигантска сянка. После отново загасваше, прорязван само от искрите на преминаващите дребни същества.

Внезапно там светна едно голямо петно. С ясни очертания, с тъпа муцуна. Китова акула! Безобидна планина от месо. Богато разнообразие в калмарското им меню... Ала преди ловците да я наближат на достатъчно за стрелба разстояние, жертвата им наведе глава и заби отвесно в дълбините.

Подводният кораб не беше нагоден за такъв висш пилотаж. Без да я изпуска от апаратите си, Джек я последва в снижаваща се спирала.

Тогава Марио Булгаро сметна, че е настъпил очакваният миг. Издебнал залисията на спътниците си при лова, той отвори вратата и изскочи навън, стиснал в ръце пушката си. Пусна с пълна сила гръбния си ракетен двигател, полетя и той като калмар.

Водните слоеве вече почваха да просветляват над главата му, когато усети как някой хвана крака му. Извърна се рязко, готов да натисне спусъка. Но се поколеба. Не беше способен да убие човек...

— Чакайте! — извика почти в ухото му Джек Елбери. — Я вижте!

Погледнал нагоре, където сочеше ръката му, беглецът трепна в ужас. Не беше нужно да насочва портативния си звуковизор. В бледия сумрак на разстояние петдесетина метра се виждаше огромна сянка, която заплашително кръжеше около тях.

Древният кархародон! Бялата смърт!

Макар и толкова могъща, само мускули и зъби, тя не нападнаше веднага, а заобикаляше, дебнеше, докато се убеди напълно в необходимостта от нападението.

— Какво сме ние за нея! — пошепна Булгаро. — А като истинска акула все хитрува, изучава...

Джек отвърна:

— Истинска акула! Та кой може да каже какво е поведението на истинската акула! Някак без логика. По-право подчинено на друга логика. Като пришълци от друга планета.

— Или от друга епоха — додаде ученият. — Идва със заложената ѝ от природата логика отпреди петстотин милиона години.

Уверени в силата на оръжията си, двамата можеха да си позволят тая беседа, повече подхождаща за някое спокойно кътче у дома, оперели гръб о гръб, с пръсти върху спусъците.

— А вие ще се върнете с мен! — додаде Джек с равен глас. Но в тоя глас Булгаро усети желязна заплаха. — Иначе ще ви убия!

Ясно, нямаше да се поколебае.

— Никой, който знае тайната ни, няма право да ни напусне!

Това е то, крайната необходимост. При липса на друг изход, Булгаро вдигна пушката си, но Джек, Морския Тарзан, пъргав като риба във водата, ловко, с един удар я изби от ръката му. И тя увисна на ремъка, с който бе вързана.

— Чуйте! — заплаши го той. — Вие се страхувате да ме убиете. Не смееете да убиете. А аз смея... Престрашил съм се вече...

Не довърши. Вярна на акулската си същност, Бялата смърт се стрелна към тях, хлъзна се сред водните струи, самата тя все едно струя от грация и ужас.

Джек го изблъска над себе си.

— Пазете се!

А той увисна във водата насреща ѝ с насочена пушка.

Огромната сянка наближи мълниеносно, израсна, уплътни се, разперила гръдните си плавници като крилата на свръхзвуков самолет, показва цялата мощ на мускулите и на чудовищната си паст, способна да нагълта автомобил, камо ли човек.

А Джек не стреляше. Изчакваше я, загледан в малките ѝ очички отстрани на тъпата муцуна.

— Стреляйте! — извика Булгаро, като се мъчеше да хване отново увисналата на ремъка пушка.

Гласът на Джек се чу съвсем ясно:

— Не се месете! За пръв път ми се случва. Да яздя такава акула...

— Вие сте луд! — изкрещя Булгаро.

— А вие забравяте, че аз съм Морския Тарзан! — отвърна оня отдолу. — Иначе нямаше да бъда... Не се е родила акулата, която ще ме убие...

После, изчакал я колкото трябва с точност до част от секундата, видял кога хищницата замижава с очи, което е сигурен признак, че ще отвори устата си, Морския Тарзан отскочи с водомета си няколко метра над нея. Отскочи, дето се казва, на косъм от раззиналата като входа за ада паст, осеяна с няколко реда зъби, подобни на сатанински сталактити и сталагмити в червената ѝ уста пещера.

И я възседна, подпрял се в черния ѝ гръбен плавник, който остана да стърчи цял метър над него.

— Не стреляйте! — предупреди го пак той. — Не ми разваляйте удоволствието!

Удоволствието! А доктор Булгаро се бе сковал от ужас. Ако някой писател опишеше това събитие, щяха да го нарекат направо лъжец. А животът какво ли не измисля?

Под него се носеше допотопното чудовище, смаяно от необичайното изчезване на пляката му, поклащащо като всяка акула гигантската си морда да улови посоката на миризмата ѝ, а върху него, прикачен като риба прилепало, ужасяващо незначителен, Джек се пъчеше и крещеше.

Булгаро дочу познатия му стих от Шекспир:

— „Има много на света, друже Хораций, което не са сънували нашите мъдrecи“.

В този миг в ушите му удари засилващият се бумтеж от водната помпа на връхлитащ калмар.

И го видя в звуковизора си.

— Кракен! — извика той, насочвайки натам оръжието си.

Морския Тарзан се обърна. И видя, огрени от фенера на Булгаро, източените към него, сякаш изстреляни от антимира, калмарски тентакули, чиито основи се губеха в непрозрачността на водата — там, където според здравия разум трябваше да се намира, все още невидимо, туловището му.

А невидимата заплаха е винаги по-опасна. Затова той включи фоновизора си. После се отхвърли от гърба на трепналата от уплаха под него планина от мускули, за да насочи и той смъртоносния си лъч между разискрените в свирепа стръв немигащи очи на калмара.

Изведнъж тази лавина от ярост и омраза, тая стоманоподобна ракета от воля и сила, разсечена от двойния звуков откос, омекна, превърна се в безформена маса, като огромна разплута медуза.

Тogaва доплува и тореадорът, помъкнал въжето, с което окачиха на буксир чудовищния си дивеч. Препитанието на Мериленд за още един ден беше осигурено.

Нямаше какво да стори. Доктор Булгаро се прибра в очакващата ги подводница, дебнат от двамата си пазачи. С обронена глава.

Прекалено малко трая поривът му за свобода. Апатията отново го обгърна — ведно със събудената стара жажда за морфин. Морфинът се намираще долу, в сейфа — символът на двойното му робство: на сър Чарлз и на отровата.

И вътре, докато Джек Елбери подкарваше подводницата по обратния път, дон Мигуел съвсем изненадващо приближи до пленника и му пошепна в ухото:

— Потрай! Ще му дойде времето! Заедно ще им се измъкнем!

Неочаквано получил надежда, Булгаро едва се сдържа да не изкрещи:

— А защо не сега? Двама срещу един!

— Не! Не му е времето!

А имаше предвид другото. Златните буци, пръснати по дъното. Без тях закъде...

— Ще се измъкнем! И то богати... Като индийски махараджи...

През широкия прозорец се виждаше целият залив, опасан от полазилия амфитеатрално по хълмовете Неапол, който грееше в хилядите си светлини. И устремените право нагоре, по черния контур на Везувий лампи на зъбчатата железница подобни на звездна пътека. И мигащите като самотни светулки фарове. И мъждукащите в далечината искрици на Соренго, на Капри, на Искя. Всички — проточили по водата светлинните си опашки, подобни на гънеци се огнени змийчета, а отгоре сияеше синьочерното неаполско нощно небе, обсипано с искрящи звезди. Между причудливите силуети на чадърестите пинии се виждаше част от плажа, към който по лъсналата смола на морето пъплеха оживели сребърни дюни.

По екрана на телевизора преминаваха бързи, нахвърляни моменти от събитията на деня. И както винаги напоследък — на първо място, преди срещите на президентите, преди заседанията на ООН, преди подробностите по последния обир — поредица от кадри, в които се подвизаваха кракените, главна проблема и главна заплаха, особено за една морска държава, през последните месеци.

Ето — проникналата в Канале Гранде на Венеция цяла орда чудовища, които опитват с дългите си ръчища да изкъртят прозоречните решетки на Двореца на дожите, за да опипат вътрешността му.

Ето — друг калмар, обхванал с пипала статуята на свободата в Нюйоркския залив.

Ето — нападението на цяла дружина такива разбойници върху оградения с желязна решетка плаж на Рио де Жанейро. Смелият оператор е успял да заснеме протегнатите тридесетметрови тентакули, които като ласа ловят по-дръзките, доверили се на здравите съоръжения, плувци.

Ето — новото нападение върху крайцера „Трешер“ ...

Сашо, седнал до майка си, трепна.

— Също като „Британия“! Гледай! Излитат и направо се вкопчват в надстройките. Та да обезвредят корабните оръдия.

На екрана се появи ескадра хеликоптери.

Гласът на говорителя наблегна на това, което се виждаше ясно:

— Забележете, с приближаването на самолети „крак“ отстъпват. Сякаш разбират, че именно самолетите ще ги поръсят с напалм.

Напоследък за удобство пресата, вярна на прастарата си стръв да изкълчва езика, бе съкратила името на калмарите до едносричното, прокобно звучащото словосъчетание „крак“.

И за да подчертае наблюдението си, телевизорът веднага представи друга картина. Открито море и изплавали на повърхността чудовища, които сякаш се препичат на слънце. И отново, чули бръмченето на самолетите, те се скриват в бездната, разтревожени.

— Удивително! — додаде говорителят. — Но факт. Камерите ни все по-често запечатват подобни прояви на тяхната невероятна съобразителност...

— Чак пък „невероятна“! — пошепна доктор Костова. — Колко сме склонни ние, хората, да подценяваме възможностите на животните!

А гласът от апарата продължаваше:

— Изглежда, заработил е отново отдавна забравен инстинкт, когато прадедите на днешния „крак“ са се пазели от набезите на мезозойските птеродактили.

Доктор Костова неволно се увлече в спор с телевизора:

— Нима трябва да търсим събуждането на някакъв спорен древен инстинкт, когато можем да намерим много по-просто и по-приемливо обяснение? Че са преценили откъде идва истинската им заплаха. Имат достатъчно мозък за това — приматите на безгръбначните.

— Птеродактилите не могат да нападат такива калмари — вмеси се и Сашо. — Нали най-големият, птеранодонът, има размах на крилата осем-десет метра. Пък не само крилата. И тялото му е малко, като у прилепите...

Майка му се усмихна пренебрежително.

— Изглежда, още не сме се убедили, че дори и телевизията трябва да се съобразява с научната достоверност.

Тя се замисли.

— Инстинкт! Впрочем, колко често злоупотребяваме с това понятие! И неуките, и учените. Винаги, когато не сме в състояние да разтълкуваме някое явление, за удобство извикваме на помощ заклинанието „инстинкт“, което всъщност нищо не ни говори... Със същото основание бихме могли да кажем: „Божа работа“.

А през синкавия екран се изреждаха сцени, една от друга потрвожни. Опустели кейове, задръстени с акостирали кораби, занемарени, изоставени, неподдържани. Морският стокообмен, доскоро обхващащ повече от шестдесет процента от целия световен товарооборот, най-евтиният от всички видове транспорт, беше замрял. Милиони тонове стоки, машини, торове и храни стояха неизползвани. И докато на едно място се налагаше тия храни да бъдат изгаряни, за да не задръстват складовете, другаде хората умираха от глад. Петрол и жито не се пренасят по въздуха.

То се знае, хората се приспособяваха бързо към новите условия. Авиационната промишленост се бе възползувала и сега буквално бълваше товарни и пътнически самолети, с които донейде да отстрани затрудненията.

На екрана показваха момент в Нюйоркската борса, където курсът на акциите за въздухоплавателните компании се покачваше неудържимо.

После коментаторът прехвърли вниманието на зрителите към учените, които си блъскаха главите над всички възникнали поради това бедствие задачи.

Академик Морозов предлагаше към всеки кораб да бъде монтиран електромагнитен генератор, който да излъчва инфразвукови вълни, подобни на приближаваща буря. Надяваше се, че уплашени от тях, кракените ще бързат да се скрият в дълбините.

Професор Нисимура смяташе, че е достатъчно в боята на корабните бордове да се слага откритото от него химично вещество, което отблъсква калмарите, щом се допрат с чувствителните си пипала в него.

Военният министър пък предлагаше, и вече бил наредил, всички кораби да бъдат снабдени с огнехвъргачки за напалм, който засега се оказваше най-действеното средство.

Тази рубрика бе открита от няколко дни. И имаше за задача да успокои общественото мнение, да му обясни, че борбата вече се

разгаря. И че в нея се включват учени от цял свят. Доктор Костова например бе говорила снощи по телевизията, като се бе опитала да изложи в общи черти своите разбирания по проблемата.

Без да отрича целесъобразността на отбранителните средства, с които и според нея мореплавателите трябваше да се защищават при нападение, тя бе подчертала, че тази отбрана ще се окаже само една отклоняваща вниманието полумярка. Бе цитирала военното правило, според което най-сигурната отбрана е нападението. И бе предложила точно това — тотална настъпателна война. С крайна цел — масово унищожение на калмарите до привеждане числеността им в предишните граници. До възстановяване биологичното равновесие в морето.

И други нейни колеги поддържаха същата теза. Само че повечето от тях търсеха разрешението на въпроса посредством употребата на дълбочинни бомби с отровни вещества.

Доктор Елена Костова бе ярка привърженица на биологичната борба. Отровите нямат избиращо действие. Те поразяват и вредителя, и приятеля на човека. ДДТ го доказва красноречиво. Както много други биолози, и тя считаше, че в тази борба следва да бъде използван някой от естествените врагове на калмарите. И вече бе спряла избора си върху един вид от светещите бактерии, които се заселват понякога по главногите. Допускаше, че е същата бактерия, на която се е дължало светенето на октопода, наблюдавано някога от Чарлз Дарвин. Още опитите край Лазурната пещера на Капри бяха дали в ръцете ѝ това оръжие. Изолираният от нея микроорганизъм още тогава се бе оказал смъртоносен за експерименталните калмари. По-право само за онези от тях, които биваха поизтощени от продължителния престой в аквариум. Здравите, свободно плаващи екземпляри преболедуваха по-леко.

Особено полезна се бе оказала вещината, придобита при работата с гама облъчванията на домати. След хиляди експерименти, при които си бе поставила за цел да премести определен ген на друго стъпало в генетичната структура на бактерията, успя да получи култура с вирулентност стотина пъти по-силна от изходната, подобна на естествената селекция при азиатския грипен вирус през 1957 година в резултат на йонизиращите лъчи от атомните бомби. Резултатът излезе блестящ. При всички опити без изключение заразените животни

умираха. Те започваха да се покриват със светеща слуз, която постепенно се разгаряше, разпалваше се по сила, докато накрая цялото тяло на калмара почваше да пламти във фантастични синкави сияния като запален спирт, в някаква феерична агония. И дълго след това, ден-два, светенето все не угасваше. Като приказно огнено погребение. Различието се състоеше само в продължителността на боледуването — от един ден до една седмица. Откривателката, то се знае, предпочиташе по-продължителен период, защото даваше възможност за по-дълго общуване на болните животни със здравите, а то от своя страна означаваше и по-големи възможности за разпространението на заразата. Предстоеше ѝ да съсредоточи усилията си в тази насока.

Но и в друга. Да речем, бактериалната култура с всички необходими качества е в ръцете и. Как да я пръсне така, че да инфектира масово и почти едновременно определен вид калмари в целия световен океан, без да разчита на естествената прилепчивост от едно животно на друго, защото дотогава у тях може да се изработи някакъв съвсем нежелан в случая имунитет...

Костова трепна. Припомни си кадъра с препичащите се на слънцето калмари. Преди да избягат от появилите се самолети, те като че ли даваха изглед, че имат желание да се обособяват на двойки. Дали това не бе някакво тяхно брачно тържество? И дали не би могла да се възползува от него за своята цел?

Много често се случва така. Добрал се до някакво хрумване, разумът съвсем неочаквано се отпуска, превключва на друга дейност. Ей така мисълта на Костова отскочи отново към сина и. Сашо по цял ден не се отлъчваше от телевизора. Преди това, в София майка му се бе надявала, че при първите си другари, той ще се посъживи, ще се увлече в игрите и лудориите им. Не се увлече. Отчуждил се бе и от тях. И тук предпочиташе усамотението. По едно време се бе заловил с плуване — като че ли най-подходящият спорт за късогледни. Но откак крайбрежието, та и реките и езерата загъмжаха от акули, трябваше да се откаже.

Остана му само телевизорът. За него екранът се бе превърнал в нещо като магнит. А майка му виждаше — Сашо всъщност не гледаше, не внимаваше. Само стоеше като хипнотизиран от синкавия, трепкащ четириъгълник.

Как можеше да го изкара навън, с момчетата, на въздух...

Внезапен звън прекъсна мислите ѝ.

Тя стана да отвори.

На вратата се бе изправил висок слаб мъж с бледо лице и дълги аристократични пръсти, явно непознаващи физическия труд.

— Жак Буланже! — представи се той.

Домакинята го изгледа въпросително.

— Журналист! — той показа картата си. — От „Монд“.

Костова трепна. От оня злокобен ден, когато при Марио дойде мнимият журналист, тя бе получила натрапчива неприязън, някакъв психичен комплекс, против всички представители на тоя род хора.

Неволно като че ли се вдърви на мястото си.

Жак Буланже се усмихна. Безпомощна, безволева усмивка на човек, насиллил себе си или по-право насилван непрекъснато. Уморен да се съпротивлява.

— Не бихте ли отделили няколко минути за едно интервю и за нашия вестник?

Доктор Костова живееше в обществото и въпреки комплексите си беше задължена да се съобразява с изискванията му.

— Заповядайте!

Посетителят включи портативния си магнитофон.

— Единствен въпрос, мадам. Кога ще влезе в действие методът ви?

Изгледа я. Слаба, висока, елегантна, с хубави, все още запазени черги на лицето, с очила (както и сина ѝ). И което му направи най-силно впечатление, с неестествено черни, явно небоядисани коси въпреки всичко преживяно, което му беше известно. Тя приличаше на италианка повече от мъжа си, покойния доктор Марио Булгаро.

Доктор Костова дигна рамене.

— Тоя час все още не е настъпил.

— Слава богу! — неволно въздъхна журналистът.

Тя го изгледа слисана.

— Някакви пречки? — побърза да запита той.

— Не! Всичко върви нормално. Само че е нужно време. И докато му дойде времето, може някой друг учен да намери по-сполучливо решение.

— Засега не! — възрази той. — Всички са в началния стадий. Но на вас, именно на вас, колко време ви е нужно?

— Поне един месец. Най-малко три седмици.

Жак Буланже се размърда неуверено на стола. Явно премисляше, колебаеше се.

— Мадам! — облиза той пресъхналите си устни. — Правя ви конкретно предложение! Ако вие забавите употребата на вашето оръжие срещу „крак“ (и той, то се знае, употребяваше тоя журналистически жаргон), ще получите...

И ѝ показа готовия чек.

— Нищо друго! — натърти той. — Само шестмесечно забавяне. После и успехът, и славата ви си остават...

Очите на домакинята потъмняха. Значи, и сега, значи, пак същото! Както тогава...

Тя скочи.

— Синьоре, гостоприемството не ми позволява, иначе...

Ала той не ставаше. Почервенял от срам, вплел пръстите си, гостът пошепна, почти разплакан:

— Моля ви, не отказвайте веднага! Помислете си! Вижте поне сумата! Никога не бихте имали толкова пари...

Но видял огъня в очите зад силните очила, изпъшка:

— Разберете! Нямам друг изход! Приемете!

Целият му вид, разтрепераният му глас, молещият поглед смутиха домакинята, която за малко се подвоуми дали да го изпъди грубо, или да откаже по-учтиво.

Сашо я превари:

— Синьоре, не разбрахте ли, че сте нежелан?

И му отвори вратата.

Буланже въздъхна:

— Телемах и Пенелопа...

И добави отново със своя умолителен глас, макар че смисълът на думите му беше явна заплаха:

— Послушайте ме! Иначе... Ще има много лоши последици... За вас... И за мен...

Костова се обърна, а Сашо, като по чудо преобразен от обидата, го подкани повторно с нетърпеливия си жест да си върви.

И той си отиде.

На прага пак се извърна, понечи да запита, но махна с ръце.

Сашо тръшна подире му вратата.

Точно над Мерисити върху водната повърхност сър Чарлз беше оставил специален незакотвен, а саморегулиращ се по отношение на определените му координати буй, който имаше предназначението да улавя радиовълните от атмосферата и да ги препредава в дълбините с инфразвукови импулси, понеже, както е известно, във водата радиовълните гаснат след няколко метра.

Приемателното устройство се помещаваше в кабинета на сър Чарлз, единственият, който си бе присвоил правото да поддържа връзка с останалия свят, след като бе изолирал напълно от него всичките си поданици.

Почти не пропускаше съобщенията във връзка с кракеновото нашествие, които пълнеха душата му с горчивата наслада на отмъщението. Хората му бяха причинили толкова зло — нека сега те вкусят от мъката. И то по негова вина — макар и неумишлена. По-рано не бе и допускал, че калмарите ще се окажат негови съюзници в битката му срещу човечеството. И особено срещу Англия. Родната Англия, която го отхвърли, която се подигра с него. Тя беше една от най-засегнатите. Трудно се запазва икономика, изградена върху морския транспорт, когато корабите трябва да бъдат подменени със самолети. Стачки, безработица, вълнения, престрелки, открити бунтове — това беше сега някогашната мирна, идилична Англия.

Нека! Колкото по-зле, толкова по-добре. Всички тези злини подготвяха неговия успех. Той още не бе решил точно какво щеше да предприеме. Великите стратегии не са действували по никакви закостенели схеми. Те са умеели да използват всяка промяна в обстановката. Той също: можеше да удари със сила разклатените държави; можеше, обратно, да се яви като спасител — и на Англия, и на човечеството. А срещу това да получи власт не само над океана, а над цялата планета. Защото притежаваше единственото засега изпитано оръжие — ултразвуковото, за което, види се, никой още не се досещаше, макар че преди бедствието твърде често ултразвукът се

споменаваше във връзка с все по-голямата му употреба в живота; въпреки на мнозина да беше известно, че в Китай и Африка са умъртвявали престъпниците с шум, че се правят опити за прогонване на плъхове с ултразвуково плашило, че има ултразвукова дезинфекция, шлифовка на метали и камъни. И какво ли не...

Днес за пръв път чу за работата на доктор Костова. Естествено, не му и мина през ума, че тя можеше да бъде жена на пленника му. Иначе би избрал друг път на действие.

Днес, точно когато замисляше да осъществи грандиозния си план. Когато смяташе да приложи и замислената „аграрна реформа“ в океана. С ултразвуков „плуг“ възнамеряваше да разоре придънната тиня и чрез нагряване да предизвика вертикални течения, които да изнесат на повърхността стоялите досега бездейни минерални вещества. Тогава отгоре, в така наторените слоеве, щеше да разцъфти фитопланктонът, основата на целия живот в морето. Щяха да нараснат рибните богатства, на които той разчиташе да осигурят изхранването на неговия народ. А на дъното да създаде оранжерии — от фитопланктон. А защо не и от висши водорасли? И животновъдни ферми: стриди, риби, октоподи, калмари.

Това съобщение го разтревожи. И то с основание. Оpozнал беше достатъчно живота в океана. Затова му стана ясно веднага, че само по нейния метод би могло да се постигне масовото унищожение на калмарите. Всичко друго изглеждаше слабо ефикасно, дори неговото ултразвуково оръжие, защото то изискваше най-скъпи ловни експедиции, с които да издирва поотделно всеки екземпляр, за да го простреля.

За беда, още не завършил репортажът за същността на изобретението ѝ, и предаването внезапно прекъсна.

Той превъртя бутона, смени честотата — напразно. Транслационната станция беше замлъкнала.

Сър Чарлз тутакси включи звуковиждащото устройство към повърхността. И зърна силуета на отминаващ кораб. Това беше единственото обяснение — забелязал буя, за който липсваше обозначение в лоциите, корабът го бе извадил на борда си, за да го отнесе за по-нататъшно разследване.

Това по начало криеше известна опасност, защото насочваше любопитните погледи към този участък на океана. По-разумно би било

за известно време да прекъсне радиоприемането. Но тъкмо сега, когато бе чул за изследванията на българката, сър Чарлз не можеше да си позволи никакво отлагане. При каквото и да е риск. Налагаше му се на всяка цена да разбере същността на нейната работа, та да изготви и той план за противодействие: чрез ликвидиране откривателката, чрез кражба на откритието или...

Той извика Джек Елбери.

— Веднага! Без никакво бавене! С подводницата! Вземате резервния буй-радиоантена и я поставяте...

И му посочи върху разгънатата карта координатите на стотина километра южно от Мерисити.

— В подводно положение. Дълбочина пет метра. Антена над морското ниво три метра. Вие, дон Мигуел... И Булгаро...

Пак същите — трепна Джек. — Случайно ли беше това?

Той се приготви начаса. Извика още неразсънения екипаж. И хвана щурвала, без да поглежда спътниците си.

Доктор Булгаро, вторачил поглед във фоновизора, все още замаян от морфина, сякаш не виждаше, не чуваше. В главата му се блъскаха безредни мисли, хрумвания, спомени. Кое беше сън, кое — мечтание, кое — кошмар?

За добро или за зло — мечтата му вече беше осъществена. Човекът бе станал истински воден жител, по-приспособен за тая среда от китовете и делфините.

Делфините! Вече не му изглеждаше толкова неправдоподобна хипотезата на Алистер Харди, че преди няколко милиона години някаква човекоподобна маймуна, изтласкана от съперниците си по дърветата, е започнала да търси препитанието си в плитчините и постепенно да се приспособява към водния живот. Космите станали излишни както при делфините. Оцелели само на главата, да ѝ пазят сянка. Натрупала се и подкожна тлъстина, каквато нямат маймуните, но имат делфините. А после, кой знае защо — дали са изчезнали съперниците му, или придобило сила от развитието на мозъка си при тоя живот в две среди, въздуха и водата — това човекоподобно същество зарязало водата и се върнало обратно на сушата... И ако не се бе върнало, навярно днес неговите потомци щяха да се препичат на морските брегове редом с тюлените и моржовете, вместо да провеждат анаеробни експерименти в бездните...

Да мрази ли похитителя си, или да го благославя, че бе осъществил този масов експеримент, който доктор Булгаро, като всеки истински учен, трудно би решил да приложи върху други хора.

Впрочем, това е предимството на безскрупулния човек, на този, за когото личната цел стои над всичко и за когото дори животът на останалите му събрата е само средство към целта. Всички велики пълководци, създателите на империи, конквистадорите, разширили хоризонтите на човешкото познание...

Булгаро не усети кога до него се бе прокраднал тореадорът, който в това време трябваше да се намира неотлъчно пред пулта на ултразвуковите оръдия.

— Дойде му времето! — пошепна дон Мигуел и насочи пушката си в гърба на пилота.

Толкова дълго бе чакал той ден, за да осъществи замисленото бягство. Без подводницата не би успял, съзнаваше го добре. Прекалено опасно беше. Пък и не би могъл да отнесе повече от двадесетина кила злато.

Но Булгаро го превари.

Убийство? Никога! Той блъсна пушката и я изби от ръцете му.

При шума от сборичкването Джек се обърна. Разбра начаса.

— Мръсник! — процеди той през зъби, като с една ръка продължи да стиска кормилото, а с другата насочи своето оръжие. — Но аз не съм от твоите беззащитни говеда на арената! Ей сега ще те пратя при кракените!

Тореадорът пребледня.

— Нима смяташ, че наистина... Аз само да те принудя... Защото.

Без да го слуша повече, Морския Тарзан прехвърли управлението върху автопилота, а той с насочена пушка и срещу двамата приближи, та прибра оръжията им. Сложи ги под краката си. Взе и водолазните им ножове.

Чак тогава, хванал отново уредите за управление, подметна през рамо:

— Слушайте! И повече никакви глупости! Сър Чарлз ни следи със своите апарати. Открие ли най-малко отклонение от набеязания курс, тозчас ще се спусне подире ни с другата подводница. Нейните оръдия, както знаете, са по-далекобойни. Ако сме в опасност — да ни помогне; ако бягаме — да ни залови...

Дон Мигуел изсумтя сърдито:

— Каквото ще да става, не мога повече! Я живея още месец, два, година. Искам да ги изживея като човек — горе, на слънце, закъдето ме е създал бог. Не тук, в тоя ад, сред дяволските изчадия...

Надеждата за спасение, блеснала за малко, угасна. И доктор Булгаро отново се отпусна в своето привично безразличие.

Навън, в черното нищо, продължаваше неправдопобната светлинна феерия. Колкото и изтъркани да изглеждаха вече сравненията с космоса, на какво друго би могъл да оприличи тези светещи струпувания, тези подвижни съзвездия като пияна вселена? Ей това например не бе ли все едно крабовидна мъглявина, макар че знаеше — беше изстреляно облаче от малък калмар. А това, тази спирална галактика? Кой ли я бе сътворил за миг, за да изчезне също след миг? Бог или непозната молюска?

Джек Елбери, кой знае защо изчаквал толкова дълго, чак сега отговори на тореадора:

— Точно затова! Защото ни остават месец-два, най-много година. Ти искаш да се върнеш горе. За да се порадваш на слънцето — от затвора ли или от лудницата? А аз не искам! Да се върна — при цялата тая слънчева низост и подлост. И гнусотии... Не искам. Тук ще остана — сред дяволските изчадия, както казваш. Предпочитам ги...

Дон Мигуел изръмжа:

— Щом ти се ще, оставай! Защо пречиш на нас...

— Защо ли? Защото ми трябва като съюзници.

Дон Мигуел и Булгаро го изгледаха слисани.

— Точно тъй! Да не мислите, че на мен не ми е дотегнало всичко! Неговото господаруване, неговото високомерие. Цялата му тая маниакална тирания! Аз ще остана тук, истина е. Но без него. Не да създаваме империи, не да изменяме съдбата на света. А да си отживеем дните...

— Е! — изхриптя, задъхан от нова надежда, испанецът.

— Не е ли ясно? С ваша помощ ще обезвредя сър Чарлз. Та да няма кой да преследва вас, да няма кой да пречи на мен.

— Но как? Как?

— При първия удобен случай... Когато сме получили своя морфин. И няма да му позволим той да вземе своята доза. Без морфина той ще омекне, колкото и да си придава важност, ще издаде шифъра на

касата... Само това ми е нужно вече — морфин, колкото искам. И то там, на дъното...

— А сър Чарлз?

— Да върви по дяволите! Пък и вие! Който иска, да остава; който не ще, да се пръждосва...

И като в унес, сякаш вече изпитваше очакваното блаженство, промълви замечтан:

— Месец-два! Година! Повече никой не е издържал. Но тъй, както аз разбирам. За нещо, което вече постигнах — нещо различно, неизпитвано от другите... Сред друг свят, все едно отново роден на друга планета... Сред непознати опасности... Та нали това е животът — да преодоляваш опасностите; ежечасна, ежеминутна, ежесекундна борба срещу смъртта...

Доктор Елена Костова вече почваше да се безпокои. Сашо никога не бе закъснявал толкова.

А днес? Какво ли се бе случило?

Тя позвъни в училището. Отговориха ѝ, че момчетата са си отишли отдавна. Обади се в дома на един негов съученик, който каза, че са се разделили с Алесандро още преди два часа. Какво да стори? Да тръгне ли по болниците? Или в полицията?

А да чака — сърцето ѝ не даваше.

Разтревожената майка застана до прозореца. А него все го нямаше. Само някаква мощна кола спря до тротоара пред тях. Тя не я и погледна. Нищо друго не я засягаше сега.

Над съседните къщи искреше морето — тоя ден точно такава, каквото го виждаме по илюстрираните картички: синьо неаполско небе над още по-синьото неаполско море. И кипнал бял прибой, който трупаше върху брега бели откоси — откос след откос. Ще речеш, заливът се е нагиздил в синя атлазена рокля с бели дантелени волани.

Тогава се позвъни.

Тя изтича, отвори вратата, зарадвана, сигурна, че е Сашо.

Пред нея стоеше един чужд човек.

Възнисък, набит, с неестествено широки рамене, с тежки, плътни ръце като мечешки лапи и широко лице с яка долна челюст. Направо неандерталска — неволно я сравни Костова. Остра рижа коса, късо подстригана и присвити, натрапващи се стоманеносиви очи. Със самонадеян, дори нахален поглед.

Тип на гангстер! От филмите.

Но гласът му прозвуча съвсем не по бандитски на ясен литературен италиански език:

— Синьора Костова?

Той свали шапка с добре усвоен жест на светски човек.

И сърцето ѝ отново трепна. Предишният комплекс, тая досадна страхова невроза, която я бе обзела снощи при посещението на Жак

Буланже, и този път стегна сърцето ѝ.

Вместо глас от гърлото ѝ се чу пресъхнал шепот:

— Какво обичате?

— Мога ли само за една минута? С хиляди извинения!

Тя поовладя гласа си:

— Журналист ли сте?

Усмивката, както и гласът му, не издаваха престъпник. Беше добродушна, открита. Усмивка на човек с добри намерения.

— Да ме пази Мадоната. Казвам се Девид Дейвис, представител на „Лойд“.

И ѝ подаде визитната си картичка.

„Лойд“! Нима можеше да не знае най-голямата английска застрахователна компания? Особено, сега, когато в пресата от време на време се прокрадваха кратки съобщения за застоя в работата и.

Тя го покани, като премисляше трескаво. Какво ли щеше да ѝ предложи? И как трябваше да му отговори?

Посетителят седна и със същата спокойна, предразполагаща усмивка започна:

— Безспорно на синьора Костова са добре известни затрудненията на фирмата ни. Клиентите ни вече се въздържат да застраховат корабите си. И защо ли — когато ги държат бездейни до кейовете. Ако някой безумец реши да сключи застраховка, това вече е почти чиста загуба за нас. Корабът не се връща. Би трябвало да отказваме ангажименти срещу риска „крак“ — ще речете вие. А това би означавало да загубим напълно доверието на клиентите.

Костова почваше да се досеща.

— Какво точно искате от мен? — прекъсна го тя. Друг път възпитанието не би ѝ позволило това, но сега бързаше, тревожеше се за сина си.

— Да откупим откритието ви.

Тя отпусна ръце.

— Вече ми предложиха тая сделка. То се знае, отказах. Аз съм учен, не бизнесмен...

— Кой друг ви предложи? — запита Дейвис оживен.

— Представи се като Жак Буланже... От „Монд“...

— Жак Буланже... Нищо не ми говори... Пък и то е съвсем естествено... А нещо друго... Нещо особено... Някакъв белег...

Костова отвърна:

— Синът ми видял. Липсвал левият му показалец.

Девид Дейвис отвори широко очи.

— Я кой бил! Неофициалният представител на Авиотръста. А бихте ли ми казали — уверявам ви, не е нахално любопитство това — можете ли да ми кажете какво точно поиска той?

— Защо не? Да забавя употребата на бактериалната култура с шест месеца.

— Повече не им е нужно! — поклати разбиращо глава пълномощникът на „Лойд“ — Дотогава, при липса на ефикасно оръжие срещу „крак“, мореплавателните компании ще фалират.

Той вдигна глава.

— Интересите ни са едни и същи, синьора. И вие, и ние държим откритието ви да постигне целта си. Да ликвидираме тая напаст. Ей затова искаме да го откупим. Защото вие, с вашите възможности. Как да се изразя?... И институтът ви... И държавата... И международният комитет дори... Бюрократичната машина се задвижва мудно. Доклади, резолюции, бюджети, парламенти... А ние можем да го внедрим веднага. С всичките си средства, с необходимата бързина.

— Въпреки това, не мога! Аз съм обикновена сътрудница в нашия институт. То може да бъде решено само от научния съвет. И от иронизирания от вас комитет...

— Или друго — предложи Дейвис. — Да приемете нашата помощ. Вие правете каквото намерите за добре, при едно-единствено наше условие — скорост, максимална скорост... В състояние сме да ви предоставим начаса средства, лаборатории, апаратура, обезопасени кораби, научна подводница...

Костова се замисли. Това, виж, изглеждаше по-другояче. Че кой институт няма нужда от пари, от повече сътрудници, обзавеждане? При това изглеждаше искрен. Техният добре разбран интерес обясняваше необикновената им щедрост. Защо не...

В тоя миг телефонът иззвъня.

Тя скочи, вдигна слушалката. И чу:

— Синьора Костова?

— Да!

— Обажда се Жак Буланже. От „Монд“. Спомняте си, нали?

И замълча. Стори й се, че чу възбуденото му дишане. Готова беше да постави слушалката, когато той отново заговори:

— Принудени бяхме... При вашата неотстъпчивост... Синът ви е в наши ръце...

Тя едва не изтърва слушалката.

— Какво? Кажете!

— Синът ви, Алесандро, е в наши ръце. Ако до двадесет часа тая вечер не приемете предложението ни, няма да го видите никога. Уверявам ви...

— Изнудвач! — изхриптя Костова. — Как смееете?

Гласът от телефона, все тъй колеблив и неуверен, добави:

— Това е! Размислете! В двадесет часа пак ще се обадя... Иначе е...

И прекъсна.

Нещастната майка, притиснала с две ръце челото си, се отпусна в креслото.

— Изнудвачи! — повтори тя. — Как смеят!

Девид Дейвис, мълчал почтително досега и неволно подочул нещо от звучащата мембрана, промълви:

— Който е по-силен, той диктува условията.

И сложи ръка на рамото й.

— Добре ли разбрах? Жак Буланже или тоя, дето си е присвоил това име, е отвлякъл сина ви. И като откуп иска да изпълните условията им, така ли?

— Така! — почти изплака Костова.

Дейвис се изправи.

— За щастие аз познавам тоя тип. Работата ми е такава, длъжен съм да зная много. Случайно научих и това, че за него е приготвен самолет...

Той стана.

— Преди това позволете!

И без да дочака съгласието, набра някакъв номер по телефона.

— Задръжте запазения самолет на Барона! И съобщете в полицията да го арестуват. Заради отвличане... Кого ли? Сина на доктор Елена Костова.

След това я повика решително.

— Елате с мен! Ще опитаме да преварим!

Тя го последва, влезе в колата му.

Той натисна педала.

Седнала до него, Костова не спираше, като замаяна, да си повтаря:

— Толкова подло! Съвест! Няма ли съвест! Морал...

Дейвис, без да откъсва поглед от прелитация под колелата асфалт, отвърна сурово, с някаква досада:

— Морал! Добро и зло! Като папуасите: ако те изям — това е добро; ако ти ме изядеш — това пък е зло...

А Костова, сякаш без да го чуе, продължаваше да си говори сама:

— Оная злочеста майка... Не можех да я разбера... Която, за да спаси сина си, трябвало да издаде на турците тайния проход към крепостта Урвич...

— Какво казахте? — запита Дейвис, докато изчакваха на един светофар.

Тя въздъхна.

— Една жестока легенда... За майка... Извършила предателство, за да спаси сина си... И народът... За наказание... със силата на легендата я превърнал в скала...

После отново полетяха.

При входа на аеродрума едва не се сблъскаха с профучалата насреща им кола на Бърза помощ, подир която изтичаха няколко полицаи.

Костова случайно видя шофьора.

— Той е! — тя хвана ръката на Дейвис. — Жак Буланже!

Дейвис зави рязко, спусна се подир беглеца, който надуваше сирената, за да иска път.

Колата на Дейвис, мощна и бърза, все не можеше да го настигне, защото след отминаването на Бързата помощ другите коли заемаха веднага местата си.

А доктор Костова, стиснала до счупване пръсти, само, шепнеше.

— Сашо е вътре... Вътре... Толкова близо... И...

При воя на сирената следващият светофар се смени бързо, примига на зелено, пропусна беглеца и отново затвори пътя им с червената си заповед.

Когато пътят беше отново освободен, мнимата Бърза помощ беше изчезнала.

След като не успя да избяга със самолета, Жак Буланже, или той, който се криеше под това име, блъсна санитарната линейка в морето, донякъде да прикрие следите, и побърза да се свърже с шефа си от една телефонна кабина.

После, получил указанията, заедно със своя помощник пренесоха все още упоеното момче на едно рибарско корабче, приготвено за целта от предвидливите организатори на покушението, и отплаваха от глухия пристан.

Уговорката беше такава. Някъде преди Капри щеше да ги настигне хеликоптер, на който трябваше да прехвърлят пленника си.

Ей тая среща очакваше Жак, докато форщевенът пореше леко, в две раздиплени вълни, синия лазур на залива. С тръпнещо сърце чакаше хеликоптера. Та да се махне от тая противна близост с морето, със страшните му дебнещи опасности.

Доколкото му беше известно, поне засега над тях не тегнеше никаква заплаха. Водата гъмжеше от акули. На отделни стада: по-дребни, по-едри, огромни. И всяко стадо тозчас бягаше в ужас, отстъпваше мястото си, когато усетеше, че приближават по-силни негови сродници. Защото забавеше ли се някоя, поколебаеше ли се, само след миг, насечено на късове, тялото ѝ потъваше в бездънните уста на по-големите.

Като при нас — неволно си помисли Жак. — Та нали и ние най-често ставаме жертва на себеподобните.

Хищниците се стрелкаха покрай бордовете в безредни траектории като оживели торпили. И при тая гледка, при замайващия очите техен хоровод, като оргия на демони, Жак усещаше как гърлото му пресъхва.

И той неволно се отдръпна от фалшборда.

Едновременно се боеше от тях и им беше благодарен. Докато те се навъртаха наоколо, можеше да бъде спокоен, че наблизо няма

кракени. Известно му беше, със своя чуден усет акулите ги подушват първи и тозчас очистват пътя им.

Тозчас и хората трябваше да се намъкнат в трюмовете и да залостят люковете.

Той се прекръсти. Дано дотогава дойдеше самолетът.

Наистина, цялата акция премина неочаквано леко, без усложнения. Това намусено момче, от което очакваха всякакви мъчнотии, се оказа до глупост наивно. За Буланже, както за мнозина като него, доверчивостта е равнозначна на глупостта.

Когато той, дегизиран, го спря пред училището и му каза, че майка му е пострадала тежко при автомобилна катастрофа и че му е заръчано да го отведе при нея, глупачето дори не запита нищо повече, а пребледняло от тревога, скочи в откраднатата за по-голяма убедителност линейка. На тях им остана само да сложат памука с хлороформ върху носа му.

Но тоя проклет англичанин! Отде се намери? И осуети бягството от летището, насочи натам полицейските хрътки, та едва им се изплъзнаха.

Сега, слава богу, всичко се уреждаше. Още минута-две, и щеше да се появи хеликоптерът. И тогава — край! Само да вземе наградата! И да скъса с всичко, с целия си досегашен живот! Завинаги! Защото той не беше като тая паплач, с която го бе свързала мръсната съдба. На тях престъплението не им тежеше. Дори като че ли ги привличаше, гъделичкаше самочувствието им, доставяше им наслада. А той се гнусеше, срамуваше се от него. Мечтаеше за деня, след който щеше да заживее спокойно. И почтено.

За това трябваха пари. Много пари. Той ги нямаше. Имаха ги тия, които не плащат за почтеност, за добродетели. И за да се сдобие с пари, той беше принуден да върши гадости. И да се гнуси от себе си.

Колкото е по-голяма гадостта, толкова повече плащат. По-щедри стават сърцата им, по-широко се отварят касите им.

Бяха му нужни тия проклетни пари! Не за гуляи, не за комар, не за разврат — както някога. На богатството се привиква лесно, към мизерията — не. Трябваха му за друго, за нещо съвсем почтено. Да спаси семейната чест. Да откупи заложеното поради неговото младежко безгрижие родово имение.

Да успокои най-сетне грохналия си баща, да му докаже, че е станал човек. За баща му, а и не само за него, имаше една единствена мярка, един абсолютен критерий — човек без пари не е човек.

И Жак трябваше да му докаже, че вече не е оня развейпрах, когото всички познаваха, а е станал достоен за уважение.

За пръв път в живота щастието му се бе поусмихнало. Тъкмо на него да спре избора си Шефът.

Не беше необходима особено голяма проникателност, за да се досети какъв рог на изобилието се бе изсипал върху авиотръста след калмарското нашествие. Божа благодат! Не милиони, милиарди бяха потекли в касите му. И изведнъж — някаква си българка, очилата, заплесната изследователка се явява на сцената, за да заяви, че ще прекъсне тоя златен поток. Кой нормален бизнесмен би понесъл такова предизвикателство?

Тръстът направи каквото бе нужно. Отначало почтено. Предложи й пари. Да я купи почтено, както всичко на тоя свят се купува. А щом като твърдоглавката отхвърли това достойно предложение, нима тръстът трябваше да отстъпи със скръстени ръце? И да се остави на божията милост?

Работата пое Шефът. Той не беше служащ на авиотръста. Такива хора не се числят в техните ведомости. Но те са последното по ред, но не последното по значение средство в икономическата борба. Нима ще вземат да се занимават лично с отвлечения, убийства, стопански шпионаж директорите и управителните съвети? А Шефът, да го благослови бог, спря избора си върху Жак Буланже — Барона. Поради аристократичния му вид, поради възпитанието му, които не будеха подозрения.

Акулите в корабната сянка се пръснаха уплашени. Трепна и Жак. Никога не се бе смятал храбрец. Особено тук, в тая опасна близост.

Кога ли ще дойде хеликоптерът?

Слава богу, не беше калмар. Отдолу, подгонила братовчедките си, се стрелна седем-осемметрова акула чук с тъмнокафяв гръб. Противна тръпка полази по гърба на Жак. Фантастична, отвратителна, зловеща твар! Как е могъл създателят да я измисли — такава химера между уродливостта и изяществото!

Какво ли й бе хрумнало?

Тя обърна нагоре жълтия си корем с полепналите по него черни прилепала и направи обратно салто, после още едно, и още едно.

И потъна.

А на нейно място не се показаха други. Само рояк летящи риби изпърха над повърхността с разперени блестящи гръдни перки, подобни на едри водни кончета.

Жак се шумгна в люка, хлопна капака над главата си. Помощникът му, който пушеше равнодушно пред каютата на спящия заложник, се усмихна:

— Страшно, а!

Буланже не отвърна нищо. Само сви устни в презрителна гримаса. И тоя се мисли храбрец — с храбростта, която всъщност не е нищо друго, освен липса на въображение.

Отиде при машината.

— Какво правите, когато се покаже кракен? — запита той уж безцелно.

Машинистът само се усмихна самонадеяно.

Жак се въртна. И тоя също — храбрец! Все ограничени мозъчета, без въображение.

И се върна. Ами ако е дошъл хеликоптерът?

Предпазливо отвори люка. Надзърна.

Наистина, с бързо нарастващ бумтеж откъм брега приближаваше хеликоптер. Зарадван, Жак изскочи на палубата.

Никакъв калмар, никакви акули!

И тогава видя. Лодката, която беше вързана на буксир за кърмата, сега се отдалечаваше от кораба. А вътре в нея — някакво момче, което приличаше на пленника му, размахало с все сили греблото.

Бандитът направо влетя в каютата му. Празна. Илюминаторът — отворен. Всичко му стана ясно. Наивният затворник се оказа не толкова наивен. Както изглежда, поне последния път, когато го провери, се е правил на все още упоен, а той в същото време вече е замислял бягството си.

На пода лежаха счупени очилата му, които навярно бе изтървал в бързината, провирайки се в тесния илюминатор, през който можеха да минат само неговите слаби рамене.

Грабнал автомата, Жак Буланже изтича на палубата.

— Стой! — изкрещя бандитът, побеснял от гняв.

Нима щеше да допусне това? Пленникът му, надеждата му, животът му — да му се изплъзнат така поради едно случайно отпускане, най-дребна небрежност. Всъщност той и сега се показва какъвто си е. Съжали момчето, не го върза. И ето! На този свят или ще бъдеш наивник, т.е. глупак, и едва ще свързваш двата края. Или „човек“, истински силен човек, който не признава пречки и задръжки по пътя към целта. Който не се спира пред нищо.

А Жак! Ни наивник, ни истински мъж!

— Спри бе! — повтори вика си той.

Ревът на приближилия хеликоптер заглуши гласа му.

И понеже момчето не спря, а натисна още по-припряно греблата, Жак пусна пред него един откос, който пресече пътя на лодката с къса кипнала линия.

Тогава друг картечен откос, насочен от хеликоптера, изчатка по палубата.

Защо? Нима не бяха неговите хора? От авиотръста?

Уплашен, той отскочи да се прикрие зад рубката, откъдето да отговори на стрелбата.

И тогава, погледнал към беглеца, се вцепени. Дъхът му пресекна. Навярно и ония от хеликоптера видяха същото, защото куршумената градушка се отклони от кораба и вдигайки редки гейзери по повърхността, се съсредоточи върху едно място, на двадесетина метра от лодката, където сред вълните се надигаше някаква безформена грамада. Като оголващ се при отлив риф — мек, променящ облика си риф, повече подобен на сблъскана купчина морско зеле.

За жалост не беше риф, не бяха водорасли!

Навръх тая грамада се виждаше едно чудовищно око, отдалеч наподобило захвърлена автомобилна гума.

Не беше гума. А нещо съвсем различно. Нещо живо, прекалено жизнено, сякаш събрало в черната си зеница като във фокус цялата злоба на света; пламтящо от свирепа алчност; с хипнотизираща власт.

Изглежда, само Сашо не го бе видял. Нали бе счупил очилата си? Без да подозира страшната опасност, той натискаше веслата и се носеше право насреща ѝ.

И въпреки че хеликоптерът продължаваше да го обсипва с огнените си поредици, калмарът, сякаш нищо не усетил, само преливащ от гняв и възбуждение от тъмнозелено до червено, изхвърли над водата тридесетметровата си тентакула и грабна в чудовищната си лапа лодката с лодкаря. Завъртя ги пред очите си — досущ както на филма Кинг-Конг разглежда хванатата в огромната му шепа красавица.

Жак разбра. Всичко беше свършено, изпуснал бе момчето. От такава хватка никой не може се отърва. Изпуснал бе всичко... Всичко... Оставаше такъв, какъвто си бе... Дори по-зле... Изгубил бе и доверието на Шефа...

Той даде заповед на моториста да обърне към брега. Защото сега го заплашваше друго, по-страшно. Хеликоптерът, улисан с кракена, след битката щеше да се заеме с него. А ония вътре, както изглеждаше, не си поплюваха много. Нямахше да им мигне окото, изпращайки и корабчето, и екипажа му на дъното.

Увлечен в стрелбата, пилотът бе забравил всяка предпазливост, бе се спуснал на двадесетина метра над водата. Мъчеше се да не засегне с куршумите си момчето.

Изведнъж чудовищният хищник захвърли жертвата си сред вълните, която потъна надолу отпусната, без чувство и движение, и с неподозираща сила излетя нагоре. Излетя като изпусната ракета — някаква невиджана сплав от стомана и пихтия. На височина няколко метра над повърхността той се извъртя, за да метне напред двете си тентакули. Достигнали тая чудна метална птица, която можеше да причинява болка отдалеч, огромните му вендузи залепнаха върху гладката повърхност, ноктите я застъргаха настървено.

После се стовари като откъртена скала обратно сред вълните, без да изпуска от безпощадните си обятия ревящата плячка, чиито начупени витла заблъскаха уморено по повърхността, разпенили я като исполински миксер.

Но моторът, задавен от водата, угасна скоро. Всичко утихна. Чудовището потъна отново, притиснало металната си плячка, сякаш преждевременен прилив бе залял набързо рифа.

Чак тогава пристигна хеликоптерът на авиотръста, за да вземе на борда си неудачните похитители, да ги укрие от по-нататъшно преследване, та да заличи всяка следа.

Последното, което видя Жак от отлитащия хеликоптер, беше някакво странно тяло, което се появи за малко близо до повърхността. Нещо средно между подводница и калмар, но калмар без пипала. Мярна се и изчезна отново.

Не можа да забележи само как Девид Дейвис се бе измъкнал от сваления хеликоптер и как докато чудовището мачкаше машината му с останките на злочестия пилот, той доплува до лодката, с която Сашо бе извършил злополучния си опит за бягство, прехвърли се в нея и загреба към скалистия бряг на Капри, който се оказа най-близката суша.

19

Четириногия беше още жив, успявал да се спаси досега стотици, хиляди пъти от ужасните нападения на исполинските мекотели, доскоро основната му храна, а сега безпощадни, непобедими врагове.

Всъщност живот ли беше това? Тоя непреставаш кошмар, без край и без никакво поне кратко пробуждане.

Самките и децата му — тези, които бяха оцелели от човешкото коварство, загинаха едни подир други от светкавичните набези на придънните чудовища.

Той вече беше сам. Или не, не съвсем сам. Редом с него сега плуваше Белязания. В отсъствието на самките, ябълката на раздора им, те пак бяха възстановили предишното си приятелство.

И плуваха, лутаха се, търсеха убежище, някакво по-слабо солено море, където да се укрият от все повече намножаващите се и все повече нарастващите на големина свръхкалмари.

Пред тях се носеха, не по-малко наплашени, няколко опазили се косатки, водени от салеца с отгрязания плавник. При тяхното приближаване плитчината закипя. Гмуркащите се тюлени, обезумели от страх, започнаха да се подхвърлят на брега и да се гънат като великански морски краставици, бягайки по-далеч от водата, от близостта с безпощадните си врагове. Изпотъпкаха яйцата и пиленцата на гнездящите птици, които се разлетяха с крясък над главите им.

Прибоят се блъскаше в пясъчното дъно и превръщаше водата в чудновата смес от пясък и въздушен прах, в която заглъхваха звуковете опипвачи на кашалотите, без да дават ехо, без да отразяват онова, което се намира зад нея.

Смутени от това явление, при което някои техни сродници бяха попадали на убийствената суша, изгубили най-сигурното си сетиво, а го знаеха добре с някакво вродено знание, китовете неволно обърнаха назад, макар че не биха се отказали да позаситят и те глада си с някой и друг тюлен. Сушата, някогашната неznайна родина, беше по-опасна от всички морски опасности.

Но докато търсеха своята Обетована земя, Четириногия и Белязания като всички живи твари трябваше да се хранят. Големите риби — тонове, мечове, акули — бяха избягали вече в плитчините и естуарите на реките. Оставаше им пак само това, което бе прехранвало и бащите, и прадедите им. Оставаха им само средните по големина калмари. Но за да се доберат до тях, те трябваше да навлизат във владенията на великанските им сродници, които само това чакаха.

Морето приличаше на нещо странно, на някакъв разтвор от милиардите милиарди планктонни ракообразни.

Наоколо гъмжеше от калмари, малки и големи, които се взаимноизяждаха, изграждайки си свой отделен свят, а двата кашалота се мъкнеха сред тях, премалели от глад и недоспиване.

Ето, Четириногия успя да улови в ехолокатора си самотен калмар, чиито размери му даваха надежда за победа. И главно — без опасна близост на чудовищните му братовчеди. Той се гмурна към него, насочил отдалеч ултразвуковото си оръжие.

Водните пластове, до повърхността грейнали с кристални отблясъци, постепенно посиняха, после потъмняха и накрая се превърнаха в плътен черен хлад; прорязан от искрите на светещите животни. Уплашени при внезапното му гмуркане, от пътя му отскачаха калмарчетата таксеуми и батотауми, чиито очи, поставени на дълги дръжки като охлюви, бяха снабдени със собствено осветление. Калмар хетеротевтис изхвърли огненото си облаче като светлинна граната и побягна.

Недалеч от тук, по континенталния склон, се спускаше в дълбините рибен пасаж като жив водопад. А наблизко, без да ги забелязват, се биеха на живот и смърт гигантски октопод и калмар.

Ловецът се поколеба за миг. Но предпочете първата си жертва.

Ето, наближи я. Звуковият му откос я улучи. Зашемети я.

За беда, преди кашалотът да я захапе, нейде отстрани връхлетя по-бърз от риба меч, друг по-голям калмар и му отмъкна плячката почти от зъбите. Побеснял от гняв и от глад, Четириногия се спусна подире му. Успя да го настигне скоро, защото грабителят, спъван от отчаяната съпротива на плячката си, не можеше да развие скоростта, на която беше способен.

В последния миг китът се подвоуми, усъмнил се в изхода на предстоящата борба. Ала докато той се колебаеше, из мрака излетя

десетметрова риба трион. Случайно ли стана всичко, или предумишлено, и защо? Може би едва успяла да се отърве от пипалата на подобен убиец, тя се стрелна върху големия калмар и с едно минаване отрязва главата му с наредените покрай рилото си остри като бръснач зъби. И отмина, задоволила донейде беса си и отмъстила поне на одного от безбройните си преследвачи.

Четириногия не остана безучастен към станалото. Той се спусна и опита да захапе поднесения му наготово от съдбата подарък. Не успя. Опита от другата страна. Също.

Тогава насреща му се спусна Белязания. Захапа и той огромния залък. Двамата задърпаха настървено, в мъчителен опит да си го поделят.

Така улисани, не усетиха опасността.

Едноокия бе разбрал, че нещо става в неговото царство.

Беше гладен. Остарял, изгубил предишната си пъргавина, той вече не можеше да лови по-малки калмари, сега главна храна на неговия род. Принуден бе да се задоволява с по-тромава плячка: китове, делфини, акули. А те все по-рядко се мяркаха насам. Затова нападна.

Когато Четириногия го усети, беше много късно за бягство. Той отправи срещу него ултразвуковия си лъч, макар и убеден поначало в безполезността му.

Свръхкалмарът го уплете с всичките си пипала отведнъж, и затърси тила му с гигантската си отровна човка. Кашалотът обезумя. От гняв, от ужас. Опита да се завърти като пумпал, както постъпваше обикновено. Напразно. Пипалата, два пъти по-дълги от тялото му, не го пускаха. Стискаха. Изцеждаха въздуха от дробовете. А могъщата помпа с глухи удари ги отнасяше, нападател и жертва, все по-дълбоко и по-дълбоко.

И може би това щеше да бъде краят на Четириногия, ако пак не се бе намесил случаят. Колко често всичко, добро и зло, дори животът, зависи от случая.

Друг свръхкалмар, кой знае по какви калмарски подбуди, реши да отнеме плячката на престарелия си сродник. А Едноокия, макар и по-слаб, съвсем не беше склонен да я отстъпи без бой.

Тъкмо това направи той. Пусна зашеметената, задушаваша се жертва, за да пресрещне противника с целия устрем на трите си диви

сърца.

Двата колоса се сблъскаха, сплетоха се като две канари от восък, сляха се в едно премятащо се кълбо, от което се чуваше само стъргането на тигровите нокти и зловещото щракане на папагалските клюнове.

Четириногия излетя с последни сили нагоре, полужив от борбата. Изскочи на повърхността, задиша учестено.

Живот? Кошмар!

А каква беше тая миризма на кръв във водата? Дали тъй обилно кървяха неговите рани, нанесени от страшните калмарски смукала, които бяха отскубнали от кожата му кръгли полуметрови изрезки? От кукестите им нокти, раздрали дълбоко главата и корема?

А той все не можеше да се засити. Вдишваше-издишваше. Десетки пъти поред на коси, единични фонтани.

Доктор Елена Костова не понесе и втория удар на съдбата. Преуморена от работа, измъчена, при вестта за гибелта на сина си тя се строполи на пода в безсъзнание.

Преди още Девид Дейвис да се върне от Капри, където се бе спасил след нападението на кракена, и преди да даде описание за сражението с чудовищното мекотело и за смъртта на Сашо, някой друг беше продиктувал по телефона зловещите подробности във връзка с трагедията на един репортьор, който, то се знае, ги бе публикувал начаса. Впрочем, кой журналист ще изпусне такава сензация? „Отмъщението на Крак“! Такова беше заглавието на статията. А в нея с помощта на всички възможни вестникарски суперлативи се описваше как е загинал синът на известната изследователка, която си бе поставила за цел да унищожи калмарския род.

Костова не го бе прочела. Чула го бе само, препредадено по радиото. В лабораторията си. Повече не ѝ бе нужно. Слаба физически и с още по-неустойчива нервна система, тя не бе издържала.

Но когато се свести в клиниката, сякаш завръщайки се от оня свят, когато си припомни всичко преживяно, клетата майка скочи веднага от леглото и отказа решително да се лекува повече.

На главния лекар, който ѝ обясни вероятните последици от това лекомислие, тя отвърна:

— Вече никакви други последици не ме засягат...

На своя отговорност напусна клиниката.

Отказа да вземе и такси. Предпочете да се прибере у дома си пеш. Пък и защо ли ѝ бе нужно да бърза? Когато и да стигнеше, където и да стигнеше, от сега нататък щеше да бъде винаги сама...

Докато слезе по стъпалата до улицата, макар и подкрепяна от санитарната сестра, доктор Костова се задъха. Дали беше само от преживяното? Все едно, че се бе изкачила на височина две-три хиляди метра. Или и от намаляващия кислород във въздуха? Наблюденията го бяха установили отдавна и го потвърждаваха ежедневно. Нещо

непознато за планетата от четиристотин милиона години насам, откогато съотношението на кислорода и въглеродния двуокис не се е променяло. Автомобилите, самолетите, промишлеността гълтаха ненаситно кислород, като бълваха обратно облаци отровен дим, докато в същото време растителността намаляваше, прогонвана от урбанизацията, индустрията и транспорта. Съвременното човечество бързаше да се самоотрови със собствените си отпадъци, както спиртните дрожди в произведения от тях самите алкохол.

В случая обаче това не мажеше да даде пълно обяснение за рязкото спадане на този животворен газ. Най-точните изчисления отказваха да го потвърдят. И учените се заеха да потърсят друга причина.

Както е известно всекиму, кислородът се е появил на планетата ни в резултат от фотосинтезата на растенията. Преди природата да изобрети хлорофила, той не е съществувал в свободно състояние. А днес повече от две трети от него се, произвеждат от фитопланктона на световния океан и то главно от едноклетъчните диатомови водорасли. Това съвсем не е за учудване, като се знае, че теглото на всички микроорганизми превишава теглото на всички многоклетъчни същества.

Тя начаса отхвърли тая възможност. Не би могла да усети такъв слаб недостиг. Само прецизните апарати го регистрираха. По-вероятно изглеждаше друго — инстинктът ѝ за самосъхранение, който отклоняваше вниманието ѝ в друга посока, извън непоносимата истина.

Колко странно е устроено човешкото съзнание! В най-тежката мъка, овладяно от една мисъл, то самичко, в интуитивна самоотбрана, отскача в други сфери, улавя се като удавник за други мисли, та дори против волята си да си даде миг-два отдих от страданието, което иначе би го унищожило.

Така и съзнанието на злочестата майка, смазано от ужаса на станалото, отново се отхвърли към предполагаемото обяснение за настъпващия кислороден глад.

Впрочем, ако това продължеше, дали проучванията на мъжа ѝ, предназначени за морските дълбини, нямаше да се окажат спасителни за цялото човечество, пригаждайки го към анаеробен живот на самата суша?

Диатомеите представляват главното меню, на каланусите, един от най-разпространените представители на зоопланктона, животинския планктон, скарисподобни ракообразни, надарени от природата с изключителна лакомия. Ако не съществуват техните врагове, те са в състояние да унищожат целия фитопланктон. Като противодействие, съгласно основния природен закон за равновесието, са се появили планктоноядните: риби, мустакати китове, манти, китови акули. Но само докато съществува равновесието. Сега то изглеждаше нарушено. Гигантските главоноги бяха прогонили китовете, манти, китовите акули, а дребните им събратя избиваха масово рибите. И зоопланктонът, каланусите и другите, необезпокоявани, се бяха заловили с изстребването на фитопланктона.

Изследователката неволно си представи бъдещето. Имаше достатъчно въображение. С недостигащия кислород. Сякаш видя милионите хора, дишайки често-често, като риби на брега, да си набавят недостигащите глътки кислород. Така, както бе видяла на филма, описващ агонията на екипажа в една потънала подводница. Сега потъналата подводница щеше да бъде цялата планета.

Тя се сепна. Безсъмнено, не можеше да се отиде докрай. Когато жертвите започнат да намаляват, хищниците, малки и големи, едновременно с тях ограничават своята численост, чисто и просто загиват от глад. Каланусите също трябваше да загинат... А дотогава...

Тя тръгна с неуверена, уморена походка по тротоара, без да поглежда наоколо. Вече нищо не я засягаше: ни градът, ни хората, нито потоците от автомобили. Нищо! Къде ли отиваше? И защо?

Не беше ли най-добре да свърне към кея? И там — веднъж завинаги... При Сашо... И при Марио...

А работата ѝ? Докъде ли беше стигнала?

Доктор Костова си я припомни бавно. Всички опитни животни в аквариума загиваха. Беше заразявала уловени калмари и ги бе пускала обратно на свобода. Но, видимо, те нямаха чест допир с гигантските. Ех, наистина морето започваше да изхвърля тук-там по брега мъртви калмари, които вечер фосфоресцираха като призраци. Изследванията върху труповете им доказваха, че смъртта им се дължеше на същата бактерия. И толкова — единични трупове...

Това беше ахилесовата пета на борбата. Докато епизоотията се разпространи, напълно естествено беше да се очаква, че ще се получи

имунитет към нея. И тогава — почвай отначало!

Не успяха да ускорят борбата и включените в операциите международни морски и въздушни флоти, които седмици поред търсеха да открият някъде калмарски струпвания, за да ги атакуват с бомби и куршуми-ампули, пълни с бактериална култура.

Дори Костова, която беше убедена в умствените способности на тия висши мекотели, не можеше да допусне, че те бяха годни да преценят грозящата ги заплаха със своя разсъдък. Но така или иначе, по някакъв странен усет кракените потъваха веднага, щом на небосвода закръжеха санитарните самолети или откъм кръгозора се зададяха специалните кораби.

Разум? Телепатия? Или свръхусет?

Изведнъж някой се метна към нея. И преди тя да се усети, я дръпна в тъмния вход, от който бе излетял. В същия миг, навлязла с огромна скорост върху тротоара, само на сантиметри от нея профуча някаква черна лимузина, после отново, водена от удивително сръчна ръка, се върна на платното и изчезна зад завоя.

Костова позна нападателя, по-право сега спасителя си.

— Синьор Дейвис! Не разбирам!

Без никакво вълнение от станалото той отвърна:

— Моля за извинение! Нямах друга възможност.

Тя прибра изпуснатата си чанта. Оправи косата си.

— Луд! Или пиян?

— Нито едното, сеньора, нито другото!

— Тогава?

— Предумишлено убийство! — Дейвис го изрече с такъв глас, сякаш ѝ предаваше съдържанието на нов криминален филм.

— Но защо? — изследователката недоумяваше.

Той вдигна рамене.

— Много ясно! Да замлъкнете!

Тя все не разбираше. И спасителят ѝ добави:

— Да ви убият, та по тоя начин да попречат за унищожението на Крак...

— Но това е...

— Всеки е прав за себе си — отвърна той с философско примирение. — Те са прави, като искат да ви отстранят от пътя си —

трябва да спечелят; прав съм и аз, като им попречих — нали и аз трябва да спечеля... Пък — който надвие... Прав е по-силният...

Костова се доизказа:

— Това е напълно безсмислено. От моята смърт те няма да спечелят нищо. Сътрудниците ми са в течение на цялата работа. Всичко, до което се добера през деня, записвам в няколко екземпляра. Няма да издам къде, но ги пазя на различни места, та и в сейфа в банката. И ако се случи нещо с мен... Постигнатото няма да се загуби... Както неговото... Ще го продължат други. А те не са по-малко интелигентни...

Тя му протегна ръка.

— Благодаря ви! Ще си ходя.

— Не! — спря я той решително. — Няма да ви пусна сама. Ще ви закарам с моята кола.

Колкото и да му отказваше, той беше тъй настойчив, че тя накрая отстъпи. Но щом седна вътре, неволно си помисли. А не се ли бе намъкнала сама в капана? Отде го знаеш какъв е пък той? Но сви устни — вече нищо нямаше значение...

Колата се движеше бавно по немногочислената улица, когато насреща, по стръмнината пред тях, се зададе тежък самосвал.

Костова усети как настръхна косата на Дейвис, как настръхна той целият. Гърбът му се изпъна. Мощната му кола сякаш подскочи от място и се хвърли наляво. А самосвалът, свърнал вече насреща им, при неочакваната маневра на Дейвис не можа да се обърне веднага. Костова зърна бегло как шофьорът с трескаво превъртане на волана опитваше да ги пресрещне в новата им посока. Но не успя. Отмина на косъм от тях. Само смачка десния фар и калника им.

— Пипат бързо! — изръмжа англичанинът, като натисна газта. Полетя. За няколко минути я откара до дома и. Изпрати я до квартирата с ръка в джоба, където под скъпия плат ясно личеше дулото на пистолет.

И там веднага навъртя по телефона някакъв номер.

— Бил, Хари и Боб! Както трябва... На улица...

И съобщи адреса й.

После на въпросителния й поглед отговори:

— Поставям ви охрана. Вие виждате... Ще се опитат пак...

— Ако е толкова нужно, ще се обърна към полицията.

Той я изгледа съжалително.

— Полицията! Отде да знам дали и там няма техни хора! Аз вярвам само на моите...

И докато не видя тримата си юначаги, които слязоха от една кола и се пръснаха с привидно разсеян вид около къщата, не си тръгна. На прага, подавайки му ръка, доктор Костова пошепна уморено:

— Защо усложнявате нещата? Не виждате ли, че всичко е свършено за мен?

— Виждам! — отвърна той. — Но чуйте и мен! Да се умре е лесно. Няма по-лесно от това. Трудното е да се живее, да се продължи борбата.

Тя въздъхна обезсилена:

— Вече всичко щеше да е приключило... Ако не бяхте вие...
Защо го сторихте?

Той се извърна.

— Заради човечеството! Щастлива или нещастна, вие сте му нужна... В тоя момент...

Костова сви устни:

— Ако не аз — други...

— И за още нещо, за отмъщението! Сразите ли кракените, авиотръстът ще фалира. Прекалено много нови инвестиции направи... Пък и самите кракени...

Тя скръсти ръце.

— Отмъщението не лекува...

Дейвис я погледна отново. И тя отново остана смутена от различния израз на лицето му: очите — сиви, пронизващи, сурови, а устата — разкрила белите му зъби в най-добродушната усмивка:

— Пък и за мен... Нима не заслужавам да спечеля и аз?

Сър Чарлз не сподели с никого решението си да замине за Неапол и там, в зависимост от условията, да попречи на замисляното изстребване на калмарите, което смяташе сега за преждевременно. Неговата цел, Голямата цел, изискваше те да се навъдят още повече, вследствие на което блокадата на континентите да продължи, та да бъдат изтощени докрай транспортните им възможности. Не можеше непрекъснато да се използват въздушни мостове за превоз на въглища и жито. Себестойността на стоките се раздуваше неимоверно от скъпия въздушен превоз. Инфлацията вилнееше. Големият разход на петрол заплашваше в скоро време да бъдат изчерпани находищата му.

И не само това. От радиото беше научил, че повечето икономисти предричат незапомнена криза, икономическа катастрофа, от която щяха да се разклатят устоите на световната икономика, а не само на неговата Великобритания, която отсега се задушаваше.

Наистина, човешкият разум опитваше да намери изход и от новото бедствие. Повечето държави се връщаха към най-първобитните похвати на автаркията в безплодни опити да се самозадоволяват чрез немислими преди това мита. Но автаркията не беше лекарство, а само болкоуспокояващ медикамент, който не отстраняваше, а само отлагаше стопанския крах.

Ако моретата останеха затворени още година-две — тъй пророкуваха песимистите — тоя крах щеше да настъпи неизбежно.

И още нещо — намаляването на кислорода. Него вече никаква автаркия не беше в състояние да спре. То засягаше и океана, и континентите.

Ей затова сър Чарлз се смяташе задължен да попречи на българката. За да дочака както стопанския провал на човечеството, така и явилия се едновременно с него кислороден глад за всичко живо.

Тогавя той щеше да се яви като спасител не само на Великобритания, тя сега изглеждаше съвсем незначителна за

стремежите му, но на цялото човечество — дори нещо повече, на всички съществуващи висши форми на живот върху планетата.

Преди двадесет века Юлий Цезар мечтаел да бъде не втори, а първи в Рим. Сър Чарлз, когото след някоя и друга година може би щяха да именуват Чарлз I, император на света, щеше да излезе на световната сцена и да постави своите условия. Човечеството, волюневолю, трябваше да ги приеме. И перовете на Англия, и плутократите на Америка, и бизнесмените, и конгресмените, и всички президенти и диктаторчета по света.

Той взе със себе си в подводницата и Джек Елбери като свой първи помощник. Уверил се бе отдавна в неговата съобразителност и устойчивост, качества все по-редки напоследък сред неговите доскоро мъжествени поданици, а сега — някак безразлични, обезверени, истински морфинисти.

Та и той самият, бъдещият император. Все по-често сър Чарлз се удавяше в опасни мисли, в колебания, в съмнения относно необходимостта от постъпките си, дори относно своята крайна цел.

Затова беше наложително час по-скоро да довърши започнатото. Като нравствена профилактика. Преди разрухата да е угасила огъня му. Да довърши делото на Мери, в чиято памет вече вършеше всичко.

Той съобщи на екипажа плана си едва след като бяха напуснали отдавна пределите на Мериленд.

И все пак не каза всичко.

Ако знаеше, че преди да се качат в подводницата, сър Чарлз беше предал, уверен в почтеността му, не на друг, а на пленника им, на доктор Булгаро, касетка с морфин за разпределяне между останалите по време на дългото му отсъствие, Джек Елбери навярно щеше да постъпи другояче. Навярно щеше да намери начин да обезвреди шефа си и да върне подводницата в напуснатата крепост. А там, те — запасени с достатъчно морфин, а сър Чарлз — лишен от нужната му доза, накрая щеше да отстъпи, да им издаде секретa на сейфа.

Щеше да ги освободи от непоносимата си власт.

И тогава — всеки по своя път: италианският доктор — у дома си, бикоборецът — при златото си, сър Чарлз — ако ще, по дяволите...

Но той не знаеше това. Затова покорно водеше кораба по зададения курс.

Добили опит от досегашните си срещи с този прозрачен кит, гигантските свръхкалмари вече го заобикаляха отдалеч, не смееха да го нападат. И само някои по-глупави младоци връхлитаха върху му, залепваха в гладката му повърхност с вендузи, дращеха безполезно с клюнове и нокти. А накрая, разочаровани отскачаха назад, избълвайки в безсилен гняв чернилните си облаци.

Подводничарите не ги закачаха. Първо — защото тия безопасни нападения внасяха разнообразие в дългото пътуване, и второ — да не изтощават акумулаторите.

Изглежда, незапомненият екологичен взрив, който бе променил из основи фауната от по-горните слоеве, не бе засегнал чувствително бездната. Защото кракените не търсеха там препитанието си. Наистина, как биха се изхранили с дребосъчетата, които я обитаваха? Светещи рибки въдичари, десетсантиметрови акулки, риби триножници и всякакви други голямоусти, но все дребни твари.

Там беше само убежището им. И вълкът не ловува край бърлогата си.

А малките калмари, които биха забелязали тия дребосъци, не достигаха такива дълбочини.

Дни наред подводницата плуваше така, без да излиза на повърхността. Издигна се, само за да премине Гибралтар, и отново потъна.

Най-сетне наближи Неаполския залив. Писецът на ехолота заподскача при стръмното издигане над континенталния склон, насечен от хребети и стръмни каньони.

После отново се успокои, достигнал шелфовото плато.

На дълбочина около триста-четиристотин метра забелязаха и без прожектора, само с очите си, преминалата акула. Значи, и те като другите дълбокоморски жители бяха пригодили зрението си към съвсем оскъдното осветление. Малко по-нагоре вече различаваха подскачащите наоколо им като едри бълхи скариди, рибките и медузите, които се мъчеха да избягат със задъхани пулсации.

Близо до брега броят на животинското население нарастваше.

В плитчината, сравнително далеч от зловещите властелини на бездната, се бяха оттеглили обитателите на откритото море като изместваха или изтребваха неочаквалите това нахлуване прибрежни обитатели.

Вече нямаха нужда от фоновизора. В бистрата средиземноморска вода погледите им проникваха на разстояние петдесетина метра. Повече не им беше и нужно.

Ето, насреща им от синевата изплува огромно тяло. Синя акула. Но не нападна, а продължи да си виси кротко в лазура.

— Спи! — усмихна се Джек. — И вижте! От време на време изтласква водата през хрилете си.

— Като калмар — досети се сър Чарлз.

— Иначе ще потъне. А така, на сън, с тия редки реактивни тласъци успява да се задържи на място...

Не довърши.

Внезапно акулата трепна, навярно усетила със страничната си линия раздвижването на водата, и оглупяла от уплаха, може би сметнала ги за калмар, изчезна, стопи се в далечината.

А това? Виж, то заслужаваше. Някъде в края на видимостта се премятаха едно край друго две блеснали като стомана тела. Побесняла от гняв, риба меч атакуваше с нечувана дързост, опитвайки да намуши на острието си пъргаво отклоняващата се от ударите ѝ акула.

— Мако! — позна я Морския Тарзан. — Признайте си, че не сте виждали това! Аз също. Такъв двубой! Казват, че винаги побеждава мако...

В същия миг, сякаш да опровергае всезнаещото му предричане, като виртуозен фехтовач рибата меч заби оръжието си в хрилете на врага. Акулата се метна встрани и мечът изведнъж се счупи. Осакатената победителка, напълно обезоръжена, смаяна, се изстреля в синевата, а ранената, ръсейки подире си като шлейф струйка ален дим, опита да се гмурне към дъното, да се скрие. Сякаш знаеше какво я очаква.

Не свари. Като самозародени в синьото нищо, най-първо изплуваха три акули, после — още три... И още... И още...

Додето подводницата отмине по своя път, от нещастната жертва не бе останало нищо друго, освен едно бледо, розово облаче.

Колкото повече приближаваха пренаселения бряг, толкова по-често и толкова по-жестока ставаше борбата за живот, по-настървено взаимоотношването: акули върху риби тонове, косатки върху делфини, по-големите върху по-малките, по-бързите върху по-бавните...

И изведнъж, съвсем не на място сред тая кървава вакханалия — раждане на живот.

Отначало никой не заподозря какво правеше десетметровата бяла акула, която се гърчеше, подскачаше, превърташе се през глава. И изведнъж от нея, нейде зад коремната ѝ перка, изскочи, по-право излетя някакво тяло като изстреляно от подводница торпедо. После още едно. Двете торпеда дори не се поколебаха, не се застояха, а начаса, сякаш открай време са правили само това, се спуснаха в различни посоки, всяка подир една преминала риба. Още с раждането си бяха наясно относно предназначението си на убийци.

— Каин уби Авеля! — изрече с тон на пастор Джек Елбери.

Спътниците му го изгледаха учудени.

— Така е, не само Каин е убил брата си Авел — изясни се той. — Акулчетата се взаимоотноизяждат още в утробата на майка си. Оцеляват само най-свирепите. Едно-две. Те успяват да се родят. Ей тия двете...

Другарите му все още не бяха разбрали всичко.

— Представяте ли си какво би станало, ако не беше така? Ако всички оплодени акулски яйца излизаха здрави и читави?

И понеже наоколо им гъмжеше от акули като в някакъв зловец рибарник, той продължи да обяснява:

— Гледайте! От устата на тая лакомия се подава опашката на морска котка. Продължава да шиба. А акулата сякаш не усеща убожданията на шипа, от който бягат всички други.

Той се засмя.

— Не ми е известно дали има материя, която за акулите не става за ядене. И крокодили, и пингвини, и птици, и костенурки, и морски змии. Като разпрах веднъж една акула, намерих в стомаха ѝ конски крак, по-право това, което бе останало от него. Костите и копитата бяха вече полусмлени. Но най-важното — полусмляна беше и... желязната подкова...

Сър Чарлз спря върху него погледа на топлото си око. За пръв път подметна шеговито:

— Мистър Елбери, вашите приказки донейде ми напомнят за подвизите на един легендарен барон...

Засегнат от това сравнение с Мюнхаузен, Джек замълча, приведе се над щурвала, едва скрил блесналата обίδα в зениците си.

Докога ли щеше да търпи предизвикателствата му?

Не каза нищо. Едно време в такъв случай веднага налиташе — с юмруци, с маса, с нож. Вече се бе научил да мълчи. И да чака. Бе поумнял. Или напротив — затъпял от морфина,...

Според щурманската карта приближаваха Капри, когато забелязаха необичайно опустялото край тях море, после чува стрелбата. Звуковиждащото им устройство улови калмара.

Сър Чарлз се поколеба за малко преди, да изплава, за да проучи какво става.

Подводницата надигна нос. Водният пласт изсветля. Плътната синева доби сребрист оттенък, прорязван от златните снопове на светлината, които пробягваха с вълните. И сякаш не вода, а приказна коприна, изтъкана от небесен лазур и слънчеви лъчи.

Въпреки че идваха от морските дълбочини, понеже не дишаха въздух, акванавтите не страдаха от кесонна болест — от освобождаване като кипнало шампанско на разтворения в кръвта азот.

Видяха края на борбата, без да излизат на повърхността, само през вдигнатия перископ. Видяха как кракенът запокити Сашо сред вълните, след което се подхвърли във въздуха и докопа хеликоптера.

Но когато той се стовари отново във водата, замачкал металната си плячка, мощен ултразвуков откос разби черепа му. Обезсилено, чудовището увисна в простора като дрипа.

Фоновизорът беше уловил и следеше тялото на клетото момче, което потъваше към дъното.

— Ще го настигна! — реши изведнъж Джек Елбери.

И както винаги, поддал се на първия си порив, недочакал разрешението на шефа, той отвори вратата и се стрелна надолу, тласкан от портативния си реактивен двигател.

Ето, догони го. Хвана през кръста отпуснатото безжизнено тяло и го понесе обратно.

Но изруга. Верни на своята природа, схванали мигновено, че калмарът е вече безопасен, двадесетина акули, малки и големи, изникнаха от непрогледната пропаст и закръжиха наоколо, отрязвайки пътя за отстъпление на удавника и спасителя му.

Джек Елбери би трябвало да извика за помощ. Гласът му посредством хидрофона на гърлото при съответна нагласа щеше да стигне до кораба, да премине и през стените му. И сър Чарлз щеше да изпрати навън останалия екипаж, който да разгони хищниците с ултразвуковите си пушки.

То се знае, не го направи. Не би понесъл подобно самоунижение — Морския Гарзан да моли за помощ! И то срещу акули!

Огледа се. И когато прецени, че моментът е подходящ, с мощен тласък на ракетата си се стрелна срещу най-близката тигрова акула, десетметрово страшилище, което се бе изпречило пред него. Слисана от това чудновато същество, това дребосъче, което не се бе уплашило от нея, а напротив атакуваше, хищницата трепна. Джек видя как в допреди малко спокойния и властен поглед на ониксовочерното ѝ око пробягна колебанието. Затова не я остави да се опомни, а връхлетя отгоре ѝ, удари я с хранителния си резервоар по носа и я прескочи.

Това вече беше прекалено много за нея. Акулата, смаяна от бързината и дързостта на нападателя, свърна назад. И другите акули усетиха мигновено смута ѝ. Нейната неувереност се предаде и на тях. Отдръпнаха се и те назад.

В това време Джек достигна подводницата. И оттам, преди да затръшне след себе си вратата, подметна презрително към разбъркания строй на озадачените хищници:

— Още не се е родила акулата, която ще види сметката на Морския Гарзан...

Безспорно не за отмъщение доктор Елена Костова продължи изследванията си. И преди трагедията тя работеше упорито. Всекиму е известно, че в науката не могат да се очакват резултати без труд, усърден и всеотдаен. И сега, при обзелия я стремеж за забрава, тя се бе посветила на задачата си с още по-голям жар. И всички виждаха, и всички я разбираха — търсеше клетата някакво облекчение. Вместо в задгробната река Лета тя опитваше да намери забрава в своята работа.

Не искаше да си спомня за двете покушения върху нея. Те бяха тъй далеч, сякаш не я засягаха. Но Девид Дейвис не ги подценяваше. Още същата вечер той поиска помощ от Интерпол. Явно, сметнал бе собствената си охрана за недостатъчна. И къщата на откривателката бе превърната в малка крепост. Бронирана кола я откарваше до лабораторията и, бронирана кола я връщаше обратно.

Благодарение на тая бдителност враговете не можаха да предприемат други нападения.

Но ако при нея не им се удаде да се похвалят с какъв да е успех, то другаде бяха успели напълно в пъклените си кроежи. Вече няколко световни учени, които се занимаваха с калмарската проблема, бяха намерили смъртта си. Наистина — при напълно правдоподобни обстоятелства. Най-обикновени злополуки: автомобилни катастрофи, изтървани предмети от строежи, самоотравяния по погрешка, неправилно манипулиране с електрически уреди. Но тъкмо това съвпадение, случайната гибел на десетина учени от една област за няколко дни, беше подозрително и удесеторяваше предпазливостта на Девид Дейвис и на агентите от Интерпол.

Под тяхната закрила отчаяната изследователка завърши най-важните си опити, убедена напълно, че ако държеше да предизвика нужната панзоотия, световно заболяване, сред калмарите, беше длъжна да постигне възможно най-плътна концентрация на болестотворния възбудител в определена среда.

Планът постепенно узряваше в съзнанието ѝ. Трябваше да издебне кракените, които все още си оставаха закleti индивидуалисти, когато са се събрали в голямо множество. А това се случваше единствено при брачния им празник. От многото тайни в живота на тия загадъчни чудовища учените бяха успели да разкрият и тази. Но кога? И къде?

Нямаше съмнение, че „Британия“ случайно бе попаднала сред такава сборище.

За осъществяване задачата на доктор Костова Съветският съюз изпрати в Неапол последния си модел дълбокоморска миниподводница. Едно чудо на техниката, с чиято помощ изобретателката се надяваше да проследи живите си обекти и да ги инфектира с готовата бактериална култура.

На следния ден предстоеше първият опит.

През нощта един пиян кормчия бе блъснал подводницата с рибарския си кораб. И я бе извадил от строя за дълго.

Наистина, той влезе в затвора да излежава няколкогодишна присъда. Осъдени бяха за небрежност и петимата полицаи, натоварени с охраната ѝ. Но с тяхното наказание положението не се променяше. Подводницата трябваше да изчака специалната ремонтна бригада и след това — самия ремонт, който според екипажа нямаше да свърши скоро.

Агентите на авиотръста дебнеха и тозчас нанасяха удара си там, където подушеха най-малкото отпускане.

В същото време цели ескадрили от хеликоптери с пуснати във водата хидрофони подслушваха океаните, с цел да открият дълбоководните миграции на кракените. А електронноизчислителният център по техните данни опитваше да предскаже координатите на вероятното им сборно място.

Ставаше ясно, че поради извършения саботаж щеше да бъде пропуснато времето, когато събраните чудовища можеха да бъдат атакувани.

И тогава „Лойд“ най-великодушно предостави за целта своя научноизследователски подводен апарат, пригоден за дълбоки спускания и снабден с мощно отбранително устройство. При нужда от генераторите, заемащи половината от вместимостта му, по повърхността потичаше ток със свръхвисоко напрежение, годен да

умъртви мигновено всяко докоснало го живо същество. А през останалото време около него действуваше електромагнитно поле с честота, която отблъскваше главноногите.

За пилот по негово желание беше определен Девид Дейвис.

Едва сега Костова научи нещо повече от биографията му. Известен леководолаз с поредица от рекорди, който в марината достигнал до командир на подводница, той вече бе направил няколко изпитателни потапяния с новия апарат и бе възхитен от всичките му качества.

Оставаше само да бъде определен биологът, който щеше да го придружи в опасния и отговорен рейс със задача в избрания момент да зарази калмарите.

Първоначално научният съвет отхвърли молбата на доктор Костова тя да изпълни тази задача. Но накрая отстъпи пред нейната настойчивост. Съчувствуваха ѝ. Уверени, че в отчаянието си тя умишлено търсеше опасността. Някаква благородна форма на самоубийство — с полза за другите. Но понеже бяха сигурни в неуязвимостта на кораба, издържал и най-тежките изпитания, те се престориха на убедени от доводите ѝ, че по-добре запознат от нея с действието на бактериалната култура няма. И ѝ разрешиха.

Докато хидрофоните подслушваха събиращите се кракени, изследователката заедно с Дейвис извърши още няколко пробни плавания.

Най-сетне дойде дългоочакваният ден. Електронноизчислителният център беше установил по курса и скоростта на странстващите чудовища вероятното им брачно сборище.

Тозчас мощен товарен хидроплан, ескортиран от бойни самолети излетя да отнесе подводницата с екипажа ѝ на определеното място и след цяла нощ път на разсъмване ги спусна на вода, изчака ги да се потопят, след което се върна обратно.

От този момент, веднага след гмуркането, двамата доброволци губеха всяка връзка със света, оставени сами на себе си. Радиопредавателят можеше да действува само в надводно положение.

Воден от умелата ръка на пилота, послушният кораб се хлъзгаше бавно в дълбините по широка, плавно снижаваща се спирала.

Искрящият блясък на горните слоеве скоро потъмня. Червеният гребен винт, който се виждаше през задния илюминатор, позеленя. Водният светофилтър вече бе задържал топлите тонове. После посиня, сля се със сгъстяващата се отвред синилка.

Прелитаха редки риби, някак недействителни в мрака. Подобни на привидения, пулсираха едва различими медузи. Досами илюминатора се стрелна ято риби бонита, преследвани от три едри баракуди. Насам-натам! Като по команда ужасените жертви свиваха ту наляво, ту надясно, догонвани от преследвачките си, сякаш привързани към тях с невидими нишки. Изведнъж строят на жертвите се разсипа. Те се пръснаха едновременно на всички страни, изоставяйки една от другарките си, върху която мигновено се нахвърлиха и трите баракуди.

— Все още спорно — рече тихо Костова. — Допускано от някои при земните животни. Ние го видяхме и в морето. Най-изморената риба, когато усети, че вече няма сили, изпуска някакво вещество. Нарекли сме го „миризмата на ужаса“. Предупредени от тая миризма, другарките ѝ се пръскат, а хищниците изоставят другите, за да се нахвърлят върху нея. Природата жертвува един, за да спаси стадото...

— Както сега ни жертвува нашето човешко стадо — усмихна се Дейвис. — Вас и мен...

Доктор Костова го изгледа учудена.

— Нима вие не по ваша воля...

Той сви рамене.

— Формално — доброволно. По същество — с насилие.

— Не ви разбирам!

Той се обърна леко.

— Та има ли по-голямо насилие от нуждата?

И видял, че тя вече е схванала мисълта му, рязко добави:

— Ние с вас трябва да спасяваме милиардите на „Лойд“, на корабоплавателните компании, на корабостроителните тръстове, на банките, които ги финансират...

— И човечеството! — прекъсна го доктор Костова.

— Вярно! — съгласи се той. — Между другото — и човечеството. Но главно — „Лойд“. Иначе, смятате ли, че би ви отпуснал подводницата си? Ей тъй, от алтруизъм...

После процеди през стиснати зъби:

— И защо, кажете ми! Защо? Защото те държат ключовете на касите с парите, от които ние се нуждаем...

Дейвис опита да се поправи, забелязал и тоя път несъгласието по лицето ѝ:

— Извинете! Говоря за себе си, не за вас. Трябват ми пари, много пари. Защо те да имат, пък аз да нямам? За пари правя всичко, за пари и сега съм тръгнал да се завирам в това демонско свърталище.

— Пък аз мислех...

— Какво сте мислили, синьора? Че от идеализъм ли, или от жажда за приключения? „Железния Девид“ — тъй ме наричаха. С най-лудите задачи все аз се захващах. И все без късмет. Все нещо попречва. И все не успявам да се измъкна от пипалата на ония „кракени“ зад махагоновите бюра.

Навън бе причерняло съвсем. Само за проверка, вече съжалил за неуместната си откровеност, Дейвис включи прожектора. И в грейналия му сноп се завъртяха като снежна вихрушка милиардите планктонни микроорганизми, сред които като едри снежни парцали преминаваха скариди, медузки и рибки.

Светлината отново угасна. Нямаше защо да привличат напразно любопитството на океанските обитатели.

Изведнъж кривата на ехолота, която чертаеше почти водоравния профил на дъното, започна рязко да се дига нагоре. После, след малко спадане, отново отскочи, за да се спусне пак надолу.

— Средноокеанският хребет — обясни повече на себе си Костова. — Едно от тия тайнствени меридионални образувания, където се ражда новата океанска кора... Пресечени от още потайствените рифови долини, всъщност пукнатините, през които се излива новата лава, за да образува тая млада океанска кора... Едно от най-приемливите обяснения на Вегенеровата хипотеза за плаващите континенти... А може би и на хипотезата за разширяващата се вселена...

Не довърши. Ехолотът отскочи рязко нагоре. Беше уловил „лъжливо дъно“. И то тъкмо на определеното от електронната машина място. На дълбочина около хиляда метра.

Костова побърза да изключи плашещото главоногите електромагнитно устройство. Сега задачата им беше не да ги

отблъскват, а да се вмъкнат, доколкото беше възможно, неусетно сред тях. Трябваше да поемат и тоя риск.

И все пак откривателката не се съмняваше в сигурността на започнатото дело. От една страна, се доверяваше на десетхилядния волтаж, който ги обгръщаше с непроницаема, макар и невидима броня. А от друга — на любовното опиянение, което прави другите, познатите й земни животни, слепи и глухи, и което би трябвало със същата сила да важи и при тия влюбени страхотии.

Подводницата бе достигнала с далечен обход хилядата метра. И бавно, дебнешком, се примъкваше към калмарското струпване.

Елена Костова, случайно погледнала тила на пилота и видяла избликналата по врата му пот, се досети за страшното напрежение, което той преживяваше сега.

Тя никога не се бе смятала храбра. И може би ако трябваше да извърши това същото някога, когато беше щастлива майка и съпруга, навярно щеше да потърси друг способ, при който няма да е нужно непосредственото участие на човека. Може би... Но днес беше друго. Животът повече не й бе нужен. Изпълнила бе и дълга си към хората. Можеше да се оттегли... В покой... На този рейс неволно разчиташе да я улесни, да й осигури почтено дезертъорство от живота. Затова не бе и помисляла дори, че трябва да се връща. Цялото й внимание, всичките й грижи и усилия бяха насочени към едно — да стигне до калмарите. И да ги зарази. Само това...

В своето отчаяние не бе и помислила, че с нея има и друг човек. Сети се едва сега. Дейвис искаше да живее. Дейвис искаше да спечели, за да живее... И тя нямаше право да го пожертвува ведно със себе си... Трябваше да изпълни задачата, но с точно премерени дози смелост и предпазливост, които да изключат неуспеха.

Ето, върху екрана на ехолокатора се появиха първите силуети на чудовищата, които с приближаването нарастваха бързо, запълваха го целия. Плуващи самотници като разлюляни от буря цепелини или пък вече разделени на двойки, прегърнати в някакъв неправдоподобен танц, кракените бяха тъй заети със себе си, че дори не забелязваха намъкналите се в тяхната среда чужденци. Или пък смятаха подводницата за свое подобие?

Добрата й изолация не позволяваше на термолокаторните им органи да открият скритите в металната вътрешност топлокръвни

същества.

Костова подсъзнателно търсеше смъртта. И въпреки това, в тая непосредствена близост, обградена отвред с невидимите им, само опипвани от звуковите лъчи на апаратите многотонни туловища, изтъкани от мускули и ненаситна ярост, при заплашителните тъпи удари на водните им помпи, при шумното отъркване кожа о кожа на възлестите им пипала, наподобили гъвкави обелиски, при сатанинските просветвания на огромните им очища, тя неволно усети ледена тръпка по тила си. И неовладяно желание, срамно и обидно, да изкрещи в ухото на пилота:

— Назад! Назад!

Не го стори. Познаваше се добре, беше от тия хора, за които дадената дума, чувството за дълг значат много. Не само празно, надутото себеизтъкване.

Тя опря пръсти върху клавишите на артилерийското устройство. И когато прецени, че се е премерила точно, натисна решително. Чу се съвсем слабо изпукване. Безгласният патрон изтласка през водния пласт ампулата с бактерии, заби я в меката плът на калмара. Огромното главоного, отдадено напълно на любовното блаженство, дори не трепна, неусетило, че смъртта прониква в синята му кръв.

Втори изстрел — по друга цел... Трети... Четвърти...

Стиснал от възбуда челюсти, със скърцащи от напрежение мускули, Дейвис следваше уверено посоката, която му бе задала биоложката.

Подводницата продължаваше да кръстосва из калмарското множество, чужда на тоя кошмарен ритуал — за създаване на живота — като странен символ на смъртта сред зачевания живот. А те не го осъзнаваха, не се и запитваха дори какъв е тоя особен чужденец, безполов, равнодушен участник в тяхното вечноповтарящо се тайнство. Оставяха го безнаказано да сее смъртта...

Ей тия мисли, за всички може би освен за кея нелепи, глупаво сантиментални, пробягваха в съзнанието ѝ. Убедена в правотата на своето дело и в същото време, колко не на място — с някакво неовладяно съжаление към ужасните чудовища.

И тя неволно пошепна:

— Мисля си — имаме ли право? С нашата намеса...

Скован от напрежение, пилотът процеди през зъби:

— Всеки си има своето право. Ние — нашето, те — тяхното. Побеждава правото на по-силния. Абсолютната правда — това е силата.

Учен с миогледа на доктор Костова не можеше да се съгласи с такова разбиране, но тоя път тя замълча, натиснала без прекъсване клавишите и изстрелваща поредици от болестотворните куршуми.

Индикаторът премига, предупреждавайки ги, че „боеприпасите“ им са на изчерпване. А морето от жива плът сред истинското море край нея не свършваше.

Тя отпусна ръце.

— Толкова! Можем да докладваме: „Задачата изпълнена!“

Дейвис се отпусна върху облегалката на креслото с въздишка на облекчение.

— Тия, дето дават парите... Ако знаеха... Колко ни струва...

И бавно обърна щурвала.

Подводната лодка се измъкна предпазливо от зловещото множество. Насочи се плавно, отново по спирала, към повърхността, откъдето да телеграфира за постигнатия успех и където да дочака долитането на друг самолет, който да я вземе на борда си.

Така, замаяни от сполуката си, уверени в безопасността си, и двамата забравиха да включат отново електромагнитното калмарско плашило. А когато мракът на бездната започна да просветлява, угасиха и екрана на ехолокатора. Две грешки една подир друга...

Затова когато кракенът излетя от черносинята пропаст като подводен вулкан, някакво подобие на огромна вулканична бомба, и залепна върху металната си жертва с всичките си пипала, двамата се вледениха.

Пръв се опомни Дейвис. По-здрави бяха нервите му. Пък и релето за включване повърхностния ток беше пред него. Той дръпна рязко дръжката, едва удържащ се в креслото от силните тласъци. Колосалната молюска по навик опитваше да завлече плячката си в дълбините, като непрекъснато стържеше с огромната си човка там, където би следвало да бъде главата на кашалота.

Чу се изпрацяване. Ослепителен блясък. И отново тъмнина...

А лодката продължаваше да се подмята като безсилна играчка в десетте пипала, изгубила напълно доскорошната си увереност и сила.

— Проклетници! — изруга Дейвис, вкопчен с две ръце в креслото, изтървал и без това ненужния му щурвал. — Това е дело само на ония... От авиотръста... Жак Буланже... И бандата му...

Доктор Костова не отговори. Той се обърна и видя как отпуснатото ѝ тяло се търкаля по пода. На една страна, на друга. Пресегна се с ръка и я хвана, задържа я.

Още по-добре! — помисли си той. — Така, в безсъзнание, поне няма да види края...

Към илюминатора беше прилепнало окото на калмара, едва вместващо се в него, и ги разглеждаше някак по човешки осмислено. И в същото време с нечовешка, сатанинска ярост. Дълбоко, безпощадно и безкрайно...

Като „черна дупка“ в космоса! — помисли си Дейвис.

Морския Тарзан беше изкусен спасител на удавници. През живота си, все на море, бе имал възможност много често да показва уменията си. Но въпреки всичко накрая, след цял час безуспешно изкуствено дишане, вече беше готов да се отчая, когато сър Чарлз, застанал над наглед безжизненото момче, бе предложил да го инжектират с анаеробния екстракт. Така едновременно бяха постигнали два резултата: предпазване на организма от фаталните последици на хипоксията, кислородното гладуване, и подготовка за бъдещия подводен режим без дишане.

И наистина, след половин час, оставен напълно в покой върху люка на излязлата над водата подводница, Сашо бе потрепнал няколко пъти с клепачи, преди да ги отвори напълно.

Но удивлението му от обстановката и ужасът от преживяното го бяха разстроили съвсем. Той само беше се надигнал, огледал тревожно и разридал неудържимо.

Без да произнесе ни дума.

Двамата му спасители го бяха разпитвали дълго да каже кой е и откъде е. Напрасно. Той само ги бе гледал безучастно, сякаш не ги чуваше.

Накрая отегчен, Джек бе предложил да го стоварят на брега, под грижите на тамошните лекари, обаче сър Чарлз бе отказал решително. Момчето наистина можеше да е получило нервно разстройство. Но отде можеха да знаят, че като се прибере на сушата, нямаше да си спомни всичко и да се разприказва.

Отде да знаят, че не се преструва?

Естествено, надделя неговото мнение — Сашо да остане при тях засега пленник, а в бъдеще — най-младият му поданик, първият от тези, които без морфин щяха да изграждат Мериленд, които щяха да утвърждават световната му мощ.

Едва тогава, поуспокоени, бяха погледнали наоколо, бяха видели отново красотата на синьото море, искрящото неаполско небе,

приказно красивата скална грамада на Капри с полазилите по нея бели сгради, потънали сред зеленина и разкошни цветя.

Сър Чарлз бе промълвил:

— Тук прекарахме с Мери медения си месец...

И бе замълчал, вторачил невиждащ поглед напред, смазан от спомените.

А Джек бе отвърнал:

— Наситил съм се на тая красота! Сега ме влече оная, долната красота. При това без епидемии — без грипове. Наситя ли се и ней, навярно ще ми се прище да се преместя в третия свят, в царството на Плутон. И то сам, преди морфинът да ме е съсипал напълно. Да изпитам и това. Така съм устроен, несъвършен, порочен дори — жаден за все нови и нови преживявания... При това вече свикнах с мрака. Надявам се, че при Плутон няма да е по-тъмно...

И докато още се съвещаваха как да обезвредят доктор Костова, бяха чули по радиото съобщението, че тя е отлетяла с хеликоптер, охраняван от ескадрила бойни самолети, да провери във водите край Сардиния предоставената ѝ на разположение от „Лойд“ научноизследователска подводница.

Без да губят време, те се бяха потопили и отплавали нататък с надежда да ѝ попречат още при първите опити.

Но додето пристигнат, пак по радиото бяха научили, че след първото успешно слизване изследователката се е върнала в Неапол за доуточняване на метода си.

Още наред път бяха уловили съобщението за втория ѝ опит, нейде около Майорка. И бяха свърнали нататък. И повторно, докато отидат там, разбраха, че и сега са закъснели.

Добре, че с това съобщение беше предадена главната новина. След като се завърне в Неапол за окончателна подготовка, доктор Костова щяла да направи решителния си опит за масово заразяване на калмарите, като ги нападне при брачния им сбор в Атлантическия океан. Съобщили бяха също така точните координати и времето на замислената акция.

На сър Чарлз не му бе останало нищо друго, освен да избърза нататък, за да я превари, и ако му се удадеше, да разпръсне събиращите се калмари. Ако ли не успееше в това — да обезвреди и подводницата, и екипажа ѝ...

За негова беда едно непредвидено забавяне попречи да пристигнат своевременно на определеното място. Огромни кракени, в безкрайно шествие, почти бяха задръстили Гибралтарския пролив. Сър Чарлз би опитал да се промъкне ведно с тях, ако не бяха самолетите и бреговата артилерия, които ги обсипваха със смъртоносната си градушка.

Подводницата се насочи по същия маршрут едва след като канонадата бе преустановена, видимо без особени загуби сред мекотелите, които дори не спряха похода си на запад. Тръгна веднага, за да мине подире им незабелязано от шумопеленгаторните станции на базата, понесе се с пълна сила през океана.

Когато наближи определения район, сър Чарлз видя през перископа завръщания се хидроплан. Значи, бяха закъснели.

Корабът му се гмурна надолу, изследвайки морската бездна отдалеч с ехолота си. И когато напипа странното премятащо се нещо в дълбочините, решително се устреми нататък.

В това време Сашо лежеше в креслото зад тях в командния отсек. Замълчан, стиснал устни и очи. Не издаваше дали ги вижда, дали ги чува и разбира.

В действителност, след първото сътресение, от няколко дни той си бе възвърнал напълно душевното равновесие. Успял бе да се примири с удивителната способност на спасителите си — сега безспорно похитители — да живеят във водата, без да дишат. И най-удивителното — той самият да бъде като тях...

За него това умение не изглеждаше тъй потресаващо невероятно, както би се оказало за други, защото от съвсем малък беше свикнал с мечтите на баща си. Чудеше се само кой ли беше тоя, който бе успял да осъществи неговите мечти.

Досещаше се, че бързаха за някъде, но понеже не бяха споменавали ничие име, целта им оставаше също тъй загадъчна.

А се преструваше, че не забелязва нищо около себе си. Първото му отвлечение не бе преживяно без следа. Оставило му бе недоверието. Мнителният — това е жестоко лъган наивник. И Сашо мълчеше и слушаше. От училище, където ги занимаваха сериозно с английски, беше в състояние да разбира обикновен разговор на тоя език. Дебнеше. Изчакваше случая, когато би му се отдала възможност да избяга. Една-единствена мисъл владееше съзнанието му между кратките

заспивания, изпълнени с кошмарите на скорошните зловещи преживявания — бягството.

Трябваше да намери тоя случай. И да не го пропусне...

Достигнал разстоянието за действие на фоновизора, сър Чарлз включи и него, залепна пред екрана.

А когато нагласи на фокус преобразения на образ звук и очертанятията се уплътниха, той неволно се усмихна:

— Крак ни е преварил! Доктор Костова, ведно с подводницата си, е обезвредена...

И обърна руля.

— За нас вече няма работа!

Тогава Джек Елбери запали и прожектора, чийто огнен сноп измъкна от мрака оплетената от пипалата на чудовищното главногo подводница.

Загледани в страхотното зрелище, двамата не забелязаха как малкият им пленник, чул името на майка си, подскочи от креслото и без да се замисля, се измъкна от помещението.

През няколкодневното съвместно пътуване бе наблюдавал излизанията на Джек и другарите му извън кораба, начина им за придвижване с портативните ракетни двигатели, лова им с ултразвуковите пушки.

Той се прокрадна набързо в склада, грабна окачените пушки и все тъй незабелязан, отвори люка. Не се съмняваше, че ще го преследват и за да се предпази от това, беше побързал да ги обезоръжи.

В първия миг, увиснал над бездната, все едно в космическото нищо, Сашо помисли, че ще припадне. Никога не бе плувал на дълбочина, от която не се вижда дъното. И то през деня... А тук, в тая черна пропаст! Пред тази десеторъка ужасия!

Но успя да се овладее. Първо — защото го нямаше страхът от водата като негодна за дишане среда. Така пригоден, той не можеше да се удави. Второ — притежаваше мощно оръжие. Нали беше виждал как с един откос ловците поразяваха всяка цел. И трето — там отсреща, в малката подводна лодка, премятана като играчка от калмара, беше майка му...

И никой друг, освен него не можеше да помогне...

Сър Чарлз, този налудничав тиранин, я бе обрекъл...

Никой друг...

Той имаше само нея — тя имаше само него...

След като натисна включвателя и ракетата го изстреля напред, Сашо побърза да насочи оръжието си срещу чудовищния враг. Дръпна спусъка. Но непремерен добре, откосът засегна само опашния плавник на калмара, отсече го като невидим великански меч.

Побесняло от болка, главногото извърна към него исполинското си, пламнало от болка и злоба очище. Видя нищожеството, което му бе причинило болката, и метна към него едната си тентакула.

Малкият ловец успя да отскочи нагоре, тласнат навреме от водната струя на ракетата си. И там, избягал на недосегаемо разстояние от тая устремена към него уродлива ръка, подобна на извиваща се исполинска змия, насочи повторно пушката си.

Такъв привидно неравен двубой! Все едно заек, нападнал лъв...

И тоя път Давид успя да срази Голиата. Улучено между пламтящите очи, страшилището изведнъж се разгъна като изпусната пружина, отскочи назад, после омекна, разплу се, увисна във водата като пробит балон.

Сашо тозчас се спусна към илюминатора на освободената от плена подводница. И под светлината на прожектора на Елбери успя да разгледа вътрешността ѝ.

И видя. Придържана от Дейвис, майка му опитваше да стане в изправилата се вече подводница.

— Мамо! — извика Сашо в изблик на несдържана радост.

И тя го чу.

Извърна се към илюминатора, загледана изумена, с широко разкрити очи. Това, което видя, надхвърляше възможностите на всеки разум. Отсреща, във водата, без никакъв дихателен апарат, плуваше нейният син. На две хиляди метра дълбочина! Нейният син, който бе загинал в калмарските пипала край Капри, на хиляди километри оттук!

Дух! Привидение!

Нямаше време да размисля, да преценява — тя, здравомислещата биоложка.

Разумът ѝ не можа да го приеме, сърцето не можа да го понесе.

И преди да извика нещо, нещастницата притисна ръце към гърдите си, след което се строполи отново в безсъзнание на пода.

А Дейвис, олюляващ се, приближи до прозореца. Опря лице в него. С изблещени от ужас очи.

Сашо не усети опасността, обладан от една-единствена мисъл — как да проникне вътре, как да помогне на своята майка, след като я бе спасил от прегръдката на кракена?

Ала Джек Елбери видя мерналата се в далечината огромна сянка. Бялата смърт!

Подушила лека плячка, тя не се колеба дълго. Насочи се право към прилепналото до илюминатора момче.

По-бърз от нея се оказа Морския Тарзан. Той се спусна към склада и като не намери никакво оръжие, досетил се, че това може да бъде дело само на беглеца, отвори люка и излетя безоръжен навън.

Тъкмо навреме!

Ако не беше неговата поява, древният кархародон само с едно смукване щеше да глътне нищо не подозиращата си жертва.

Елбери се стрелна дръзко насреща ѝ. Смутена и тоя път от това досадно дребосъче, акулата трепна, забави устрема си. Поколеба се дали не е по-изгодно пътем да се справи с него, а после — с първоначално набелязаната плячка.

От това нейно поколебаване се възползува човекът. Когато тя кривна към него, той внезапно отскочи нагоре. И на минаване край свирепото ѝ око, го порна сръчно с ножа. Ослепи я.

А тя сякаш не усети болка. Но понеже едната хапка изчезна от погледа ѝ, тя се насочи отново към първата.

Увиснал почти над главата ѝ Джек изкрещя към Сашо:

— Пази се! Акула!

Но виж, от гласа му — това необичайно явление в царството на мрака, огромната хищница трепна. Забави се за миг.

В тоя миг Сашо съобрази. Извърна се, насочил към нея оръжието си. Но не улучи.

Ала акулата усети миналия край нея смъртоносен лъч. Изведнъж решила, тя плясна с кривата си опашка като вертикалния стабилизатор на реактивен самолет. И напусна полесражението.

Достигнал беглеца, Джек го дръпна назад.

— Ей, малкият! Това е океанската бездна, не ти е булевард „Санта Лучия“ в Неапол. Тук е като нощен лов в гората.

— Имам пушка! — сопна се Сашо.

И посочи простреляния калмар.

— Все едно нощен лов в гората — повтори Джек.

— За отпред имаш оръжие, но нали не знаеш кой е зад гърба ти?

Колкото и да се дърпаше, момчето не успя да се измъкне от яките му ръце.

— Мирувай! — сопна му се Морския Тарзан накрая. — Не ти, ние можем да ги спасим...

При това полуобещание Сашо се укроти, остави се да го върне отново в подводницата.

— Вие луд ли сте, млади момко? — пресрещна го на входа сър Чарлз.

Беглецът вирна глава.

— Там е майка ми... Затова...

— Кааак? — от изумление сър Чарлз се задъха.

— Елена Костова, ваша майка...

Сашо кимна.

Капитанът се замисли. Явно търсеше възможност да се възползува от новосъздаденото положение.

Погледна го с тъмното око, кротко и съчувствено.

— Следователно, трябва да я спасим. Пък тя ще ни бъде полезна. Ако е благодарна. Щом може да заразява кракените, ще може и да ги лекува.

И не дочакал съгласието му, се обърна рязко към Джек:

— И вие! И вие сте луд! Излиза ли се така, безоръжен, навън, срещу Бялата смърт?

— Лудост ли е, сър, да помогнеш на човек в беда?

Сър Чарлз се усмихна.

— Ех, ако всичките ми хора бяха такива храбреци...

— Храброст! — сви устни Джек. — Никога не съм се смятал храбър, сър. Пък и тази добродетел е твърде сложна. И спорна. Има разни видове храброст. Едни са храбри от непознаване опасността, хора без въображение. Простете, като нашия бикоборец. Втори — от отчаяние. Може би — нашия беглец...

— А вие?

— Моето е само знание, богат опит. Умение да преценяваш от кое да се боиш и от кое не. Наполеон преминал невредим моста под обстрела на вражеската артилерия не поради храбростта си, а поради

отличното познаване оръдията на противника, количеството им, разположението им и промеждутъците между отделните изстрели...

Сър Чарлз поклати глава.

— Оригинално, няма що...

А Джек добави:

— Всъщност съм страхливец, сър. От акулите не ме е страх, вярно е, защото ги познавам. Но се боя много от непознати опасности, например от болести...

— Смелият има достатъчно смелост да си признае страха...

— Сър, не позирам. Боя се. Защото не мога нито да видя, нито да усетя тия там бактерийки, вирусчета и не знам що. При всяко завръщане от по-дълго плаване грипът ме хваща, не ме пропуска. Ей затова, вярвайте ми, от една хрема се плаша повече от всяка акула.

Сър Чарлз не успя да сдържи усмивката си.

— При това и шегобиец...

— Не, сър!

И му показа белега от трапанация на черепа зад ухото си.

— Това е последица от хрема. Загнояване на ухото... От срещата ми с хремата... А от никоя среща с акула нямам белег...

Той внезапно промени разговора:

— А подводницата на доктор Костова?

Сър Чарлз реши изведнъж:

— Прикачете я на буксир! Щем не щем, ще се прибираме с още трима поданици... И първата жена след Мери в Мериленд...

Откак се озова в това неправдоподобно, неразбираемо от здравия му разсъдък, положение, Дейвид Дейвис току си повтаряше полугласно: — Питагоре, не си прав!

Бе прочел някога мисълта на древния философ: „На нищо не се учудвай!“ И му бе допаднала на сърцето. Но сега? Как можеше да овладее не учудването, а изумлението си?

И наистина, откак зърна в илюминатора на повредената подводница момчето, за което всички знаеха; че отдавна е мъртво, (та нали той самият го видя в лапата на кракена?!) непрекъснато се срещаше с толкова чудни, направо невероятни явления. Струваше му се, че сънува и то един от най-безсмислените си сънища — или пък че направо е полудял...

Само че лудите не осъзнават лудостта си...

След като ги бяха извлекли на повърхността, пръв влетя вътре Сашо, не удавник, не безпътен мрачен призрак, а жив и здрав както преди и се хвърли да прегръща обезумялата си от радост майка.

Тогава Дейвис се убеди напълно. И на въздуха малкият не дишаше. И на въздуха говореше с оня странен апарат на гърлото.

После дойде Джек Елбери, атлетът. Обясни им, че за известно време, поради секретността на задачата им, ще трябва да останат при тях като принудителни гости. Предупреди ги учтиво, че при отказ тримата: Костова, синът ѝ и Дейвис, ще бъдат потопени с подводницата си. Увери ги да не се съмняват в това. Целта, на която той и другарите му служели, била толкова важна, че нямало да се спрат пред никакво средство.

Парламентьорът бе очаквал съпротива, ругатни, заплахи. И се учуди, че думите му бяха посрещнати почти без възражения. Може би бяха обезсилени от преживяното. Може би. Но може би имаше и друго. Костова беше изпълнила задачата си. При това — намерила и сина си. А където беше той, на нея и беше добре. И още нещо, ненапълно

осъзнато, но настойчиво — щеше ѝ се да разбере по какъв начин тия чужденци бяха постигнали целите на покойния ѝ мъж.

И може би най-важното. Съществуваше вероятност изготвената от нея бактериална култура да изгуби вирулентността си или пък самите калмари да си изработят имунитет. Доктор Костова трябваше да продължи наблюденията си. А по-добро място за това не можеше да измисли. Тя си оставаше един всеотдаен учен при всички обстоятелства.

Все заради същото, заради тайната на безкислородното дишане, но по съвсем други подбуди, не възрази и агентът на „Лойд“. Хрумнало му бе изведнъж — ами ако успее да се добере до тази тайна и да се върне на сушата? Колко ли щяха да му предложат за нея оръжейните магнати, разузнавателните служби?

Последния път пак не успя — авиотръстът повреди подводницата.

Дано пък сега най-сетне му се усмихне щастието!

Бяха ги инжектирали с анаеробния ензим, след което ги бяха отвели в дълбоководната си крепост.

И вече няколко дни там — все чудесии: и отоплението, и осветлението, и непрекъснатото ядене, и ултразвуковите оръжия. Особено тия оръжия! Само за тях онези, които разбират, щяха да дадат милиони...

Предстоеше му само това — да разкрие тези тайни. И да бяга.

Успееше ли — край на нуждата, край на недоимъка! Щеше да заживее най-сетне и той като хората. А хора за него бяха само, които блаженствуваха в лукс и охолство, които имаха пари, а това значи власт над другите, които имаха слуги — шофьори, камериери, секретарки, служачи. Другите, които нямаха пари — те не бяха хора, а работни добичета с ожулени от яремите вратове, с пречупени воля и достойнство.

Преди малко Сашо и майка му бяха влезли в кабинета на сър Чарлз, все едно на аудиенция при крал. Всъщност така рече и оня мургав испанец, дон Мигуел, когато ги въведе вътре.

Внезапно в помещението, предназначено видимо за чакалня, влетя, ако може да се нарече така тоя спънат от водата забързан ход, дребен светлоок и плешив мъж, приведен от съпротивата ѝ, ходещ и плуващ едновременно, със замаян, блуждаещ поглед.

— Елена! — извика той прегракнал. — Сашо!

Хвърли се към вратата, забравил реда, и я разтвори рязко.

— Детето ми... Жена ми...

Не успя да влезе. Дон Мигуел и още един пазач го настигнаха и отведоха назад. А през отворената врата Дейвис чу лъжливото обяснение на сър Чарлз:

— Един луд... Не на всички нервите издържат тук...

Ала Дейвис беше уверен, че не е луд. И ново хрумване изплува в съзнанието му. Ако това наистина беше доктор Марио Булгаро, възкръснал по чудо като сина си, и Дейвис успееше да го спаси, то наградата му щеше да се окаже баснословна.

Той притвори очи, замаян от бъдещето, което го очакваше.

Само след минута тореадорът седна до него.

— Укротихме го. Една инжекция — и толкоз!

— Инжекция?

— Морфин! — усмихна се дон Мигуел. — Искаш ли?

Запитаният трепна. Неволно се отдръпна да се предпази от невидима опасност.

— Твоя работа! — махна с ръка испанецът. — Ама знай, много губиш. Най-сладкото...

После приближи ларингофона си до ухото му:

— Искаш ли да се измъкнеш оттук?

Дейвис го изгледа подозрително. Подпитваше ли го?

— Иначе... — добави дон Мигуел. — Цял живот — все тук... В тая гробница... Без морфин никой не би издържал...

Дейвис се усмихна.

— Е, какво? Да речем, че искам...

— Ако ми помогнеш, когато му дойде времето, ще те изведе горе, при хората. На белия свят. Да видя и аз синьо небе. Да вдъхна мирис на окосено сено... Да зърна една корида... Пък да мра...

Той го хвана за ръкава поривисто.

— Съгласен ли си?

Застрахователният агент не бързаше да поема рискове.

— Ако нямам друг избор...

Тореадорът снижи повече глас:

— Гледам те, не си случаен човек. Ще можеш ли и да ме отървеш от закона?

Нищо не му струваше да обещае. Сега, когато плановете му от мъгляви блянове даваха надежда да се превърнат в щастлива реалност, можеше да обещава всичко.

— Джентълменска дума!

Не свариха да се договорят повече. Но това засега стигаше. Вратата се отвори и отвътре излязоха майката и синът, и двамата с еднакво вирнати глави и еднакви гневни искри в очите. Изглежда, разговорът е бил неприятен. Дори във водата, за да запази приличния си вид, Костова бе успяла да си направи подходяща прибрана прическа.

Джек Елбери се подаде на вратата и го покани:

— Мистър Дейвис, заповядайте!

Следван от дон Мигуел, той влезе.

Насреща, зад тежкото бюро седеше сър Чарлз.

Седеше с такова царствено величие в огромното си кресло, същински трон, че посетителят, неволно усетил силата на волята му, едва сподави обзелото го желание, сякаш вродено у англичанина, да му се поклони като на крал. Липсваше му само златната корона.

— Извинете ме, мистър! — рече сър Чарлз.

И се обърна към подчинените си:

— При нейната упоритост нямам друг избор. Тази жена ми е нужна. Тя трябва да ни разкрие начина, по който да ограничим предизвиканата от нея панзоотия по калмарите.

Дейвис не беше сигурен дали тази заплаха не се отнасяше косвено и към него.

Джек и Мигуел кимнаха в знак на съгласие.

— Затова още сега, докато аз беседвам с мистър Дейвис, вие й дайте първата доза морфин! Нейната воля трябва да бъде сломена!

Морския Тарзан и Тореадора размениха бързи погледи, след което Джек Елбери излезе напред.

— Сър, аз отказвам да сторя това!

Главатарят го изгледа слисан от дързостта му.

— Стига гнусотии! — добави Джек. — Нали уж ги оставихме горе...

Сър Чарлз бе успял отново да се овладее.

— Вие ли ще ме съдите, мистър Елбери? Вулгарен убиец...

— Да! — избухна Джек. — Аз! Аз съм убиец, вярно е, но вие сте лош човек... А лош е този, който винаги се мисли за прав... По-гнусно от обикновеното убийство е да убиеш не тялото, а душата...

Сър Чарлз отново избухна:

— Дон Мигуел, веднага! Затворете тоя размирник в стаята му! И без морфин... Без морфин...

В същия миг, възползувал се от гнева му и успял да се примъкне незабелязан зад него, тореадорът стовари върху тила му дръжката на водолазния си нож. Водата притъпи замаха, затова ударът не се оказа смъртоносен. После се метна отгоре му и заедно с Морския Тарзан го овързаха здраво.

Шефът се съвзе скоро. Изглежда ги отдолу смразяващо с полуотвореното си синьо око. Но не каза нищо.

— Сър! — пристъпи напред испанецът. — Поставяме ви едно условие! — само с него не можа да премине на „ти“. — Да ни дадете шифъра на сейфа...

Сър Чарлз сви устни.

— С метежници не преговарям. За бунт дедите ми са бесили на реите.

— Трябва, сър! — засмя се тореадорът. — Иначе... Животът ви...

Доскорошният шеф, а сега беззащитен пленник, намери достатъчно самообладание да отговори:

— Смятах ви за най-достойните. Замислях да ви провъзглася за херцози. Когато и аз се коронясам. И двамата. А то... Види се, такава е ориста на кралете — да се обграждат с най-подлите...

Джек го прекъсна:

— Сър, чакаме — шифъра...

Макар и отдолу, вързан, в краката им, сър Чарлз го изглежда погнусен. Гласът му беше станал отново равен и спокоен. Синьото око се бе прикрило съвсем. И сега изпод клепача поглеждаше зеницата на другото, топлото око.

— Нека продължим беседата си за храбростта! Освен изброените от вас, мистър Елбери, има още една нейна разновидност — храброст по убеждение. Защото вярваш в нещо, в някаква цел...

И поклати глава.

— Вие и двамата няма да го проумеете. Не сте устроени така. Повече ще ме разберат доктор Булгаро, доктор Костова, та и синът ѝ. Вие няма да схванете защо Мария Стюарт, когато е могла с едно отказване от короната да запази живота си, е отвърнала: „По-добре мъртва, но кралица!“ Да повтори ли и аз смисъла ѝ? „По-добре мъртъв, отколкото да разкрия шифъра, да ви дам морфина и така да изгубя цялата си власт над тая паплач, над вас!“

В първия миг двамата заговорници се смутиха. Но само за миг. После дон Мигуел, по-малко чувствителен на обидата, отново заговори:

— Няма защо да ви убиваме, сър. Само ще ви оставим без морфин. По вашия пример. Накрая и вие като всеки от нас, когато почнете да полудявате без него, ще ни издадете и майчиното си мляко.

— Преди мен вие ще полудеете!

— Няма, сър! Докато вие отсъствувахте, аз успях да спестя някоя и друга ампулка. Ще стоим до вас, ще си впръскваме насладата, а вие ще ни гледате. И ще ревете като ранен бик, ще молите...

Наистина, все още не бяха го опознали. Не допускаха, че и неговата дързост се дължеше на увереността в своята предвидливост. Отдавна, в очакване на подобен опит, той носеше в запас, скрита в дрехата си, една от специалните дълбокоморски спринцовки с няколко приспособени за същите условия ампули. А с неуловими движения на китките вече бе успял да поразхлаби въжето, с което беше вързан, дотолкова, че да направи нужните за целта движения.

— Вие сте страхливец, дон Мигуел! — процеди през зъби сър Чарлз — Можехте да ме премахнете, а не посмяхте. Аз пък няма да се уплаша и ще ви премахна. Вас и мистър Елбери. Затова чуйте отсега какво наказание съм ви отредил. Ще ви лиша напълно от морфина. И без оръжие ще ви изгоня от Мериленд. А вие, ако имате въображение, представяйте си какво ви очаква после... Представяйте си...

А Девид Дейвис, макар и бездееен, ненужен засега, ликуваше. Размирието беше дошло, избухнало дори по-рано, отколкото го очакваше. Размирието щеше да му даде възможност да осъществи дръзките си планове.

И докато обърканите заговорници си шепнеха, обмисляйки новите ходове, той се измъкна от стаята.

Сашо се бе преобразил до неузнаваемост. Преживените тревоги, разтърсили цялото му същество, по чудо бяха прогонили доскорошното външно безразличие, сковаността и болезнената нерешителност. Единият удар бе разстроил душевната му устойчивост, другият я връщаше в строя. Преобразяваше го в едно преждевременно възмъжало, съобразително и предприемчиво момче. А може би за това допринесе и съвсем новата, напълно различна обстановка, подхождаща повече за фантастичен филм, отколкото за действителността.

Той не можа да се застои в стаята, където ги бяха отвели и оставили в очакване по-нататъшните нареждания на водача. Неудържимата любознателност не го оставяше да стои на едно място бездеен, а го караше да излезе, да обиколи удивителното селище. Да види всичко, да разбере всичко.

И той се измъкна навън. Коридорът се оказа безлюден. Едни от акванавтите спяха, замаяни от морфина, други се бяха отдали на обикновените си занимания. В Мерисити никой не стоеше без работа.

На минаване покрай кабинета на сър Чарлз, който вече наум си бе нарекъл „Тронната зала“, Сашо неволно чу няколко от разменените между бунтовниците думи. И решението му се роди начаса.

Той приближи предпазливо, заключи безшумно вратата и избърза при майка си.

— Веднага! — пошепна ѝ той. — Да бягаме!

Ала тя се поколеба. Ако беше сама, нямаше да мисли много. Но така, с него, след като го бе намерила. Към нови опасности...

Синът ѝ не я остави да размисля:

— А забрави ли заплахата му? Че ще ни накаже по-жестоко и от смъртта... Какво мисли да прави?

— И все пак... — тя вече се бе изправила, готова да го последва. Но все още здравият разум, предпазливостта правеха последните си опити.

— Или си решила друго? — Сашо я погледна изпитателно, с искрица на разочарование в очите. — Да му служиш...

При тоя поглед тя се реши.

— Да вървим!

През тия няколко десетки часа, откак се намираше в Мериленд, малкият беглец бе разучил всичко. И научил поне най-необходимото.

Той изнесе от склада два реактивни двигателя, два резервоара с хранителна смес, два портативни фоновизора и две пушки. И така екипирани, претоварени, двамата се измъкнаха безшумно навън, в злокобния мрак, който обгръщаше подводния град.

Сашо не бе забравил никой урок.

— А сега, както казва мистър Елбери, като при нощен лов!

Той опря гръб в нейния гръб. После двамата едновременно включиха двигателите. Понесоха се право нагоре, тласкани от бликащите зад тях водни струи, като използваха плавниците на краката си единствено за кормила.

Очите им постепенно привикваха към тъмнината. Вече успяваха да различат проблясващите ту тук, ту там искрици, които отскачаха безредно при тяхното приближаване.

А това? Цяла редица огънчета като светещи маниста се устреми насреща им, после свърна вляво. Изчезна.

— Черна бодлива акулка — опита да я определи Костова.

В същия миг видя друга рибка, грейнала в синкав ореол.

— Също акула!

Сашо се разсмя:

— Това дребосъче! По-малко от педя!

Не довърши. Току пред носа му избухна в безшумен взрив ослепително грейнало облаче. И освети скаридата, която го бе изхвърлила в законната си самоотбрана, освети и врага ѝ — риба изрод, сякаш само уста и нищо друго.

— Силофорус хордатус!

Преди да чуе последните ѝ думи, Сашо натисна спусъка, по-скоро усетил, отколкото видял връхлитащото отгоре му тяло.

Майка му тозчас включи фенера. И в светлия му сноп видяха потъващата надолу, смъртно поразена, седем-осемметрова акула.

— Опасна среща! — възкликна биоложката, като тозчас угаси светлината, за да не примамва други хищници. — Шестохрилна акула!

А Сашо продължаваше да си повтаря като в припев:

— Като нощен лов в джунглата!

Тогава, странно обезпокоени, забелязаха високо над главите си някакъв светещ облак. Готови за всяка среща, те продължиха да изплуват.

Но спряха. Тоя път не беше безобидно струпване на планктон, както бе допуснала доктор Костова. А грейнал в странно, призрачносинкаво сияние, като мъждукащ гнил пън в гората нощем, архитектис терибилис. Агонизиращ. Той потъваше в мрака, гърчейки в бавни конвулсии пипалата си. Сякаш не животно от органи и тъкани, с кръв и сърце, а зловещо привидение, зъл дух, изригнат от най-кошмарните сънища.

Доктор Костова знаеше, че главногите не чуват, и въпреки това, едновременно ужасена и зарадвана, пошепна:

— Заразата действа! И то по-бързо, отколкото предполагахме.

Тоя калмар още не бе потънал, когато отгоре се зададе втори грейнал облак, трети, четвърти... За беда — не издъхващи, не и мъртви. Наистина — болни, вече обречени на тая светеща гибел, ала достатъчно могъщи, достатъчно опасни за опитващите да се промъкнат незабелязано край тях дребосъци. „Светеща гибел“ и за хората.

Двамата опитаха да избягат, да заобиколят надвисналото над главите им исполинско множество. Ала враговете вече ги бяха усетили и не мислеха да ги оставят. Няколко по-пъргави колоси, изстреляли се като нажежени ракети, им пресякоха пътя.

И беглеците, при липса на друг избор, трябваше да приемат боя. Първи откри огън Сашо. Наистина така, без опит, той се оправяше трудно, но затова пък целите му бяха тъй обемисти, че всеки отправен, дори наслука, откос все попадаше в някое тяло.

Едно... Две... Три... Едно след друго чудовищата напускаха моресражението, осакатени, обезобразени, потъвайки надолу, ала все тъй пламтящи и след смъртта си.

За беда в мястото на всеки изваден от строя изникваха нови два. И още... И още... Извираха, размахали огнени пипала, сякаш зараждащи се в безкрайността полудели спирални галактики.

Накъдето и да тръгнеха майката и синът, все тъй с опрени гърбове, навред ги пресрещаше нова чудовищна тълпа. И те трябваше

да стрелят, да стрелят... В някаква небивало зловеща скотобойна.

Сашо прехапа устни.

— Пушката... Засече...

Натисна втори, трети път. Ясно, акумулаторите ѝ се бяха изтозили напълно.

Свърхкалмарът, към когото я бе насочил, се носеше насреща им невредим, придружен от десетина свои събратя, едни светещи, други здрави, огрявани от заревото на болните. Цяла гора от пипала се гънеше към тях.

Нямаха друг изход.

— Назад! — извика доктор Костова.

Налагаше им се да пестят тока в останалата им единствена пушка.

И двамата забиха с главите надолу, следвани по петите от пламтящите хищници, чиито водни ракети бумтяха като оръдейни изстрели. Нямаше нужда да гледат компаса. Звуковият маяк на Мериленд им показваше вярната посока. Но архитектисите, сякаш усетили намерението им, отново им пресякоха пътя.

Принудени от обхода на враговете, Костова и Сашо свърнаха вляво, където се открояваше в екрана на фоновизора страшният провал на подводна клисура, оградена от стръмни скалисти склонове, нацепени в заплашително зейнали пукнатини и дълбоки урви. Само с усилие на волята успяваха да си внушат, че са на родната Земя, а не на някоя друга далечна, враждебна планета.

Там, из тия пропасти, трябваше да дирят спасение.

Глутницата стягаше обръча си, притискаше ги към клисурата, ще речеш по отдавна замислен коварен план. А те, макар че се досещаха за тоя план, при липса на друго разрешение, послушно се намъкваха в капана.

Внезапно в екрана им се провидя иначе незабележим, огромен свърхкалмар, застанал с главата надолу, който пълзеше по дъното, докосвайки го леко с върховете на пипалата си, като чудовищна балерина.

А зад него зееше тесният отвор на някаква пещера.

— Направо! — извика биоложката.

Двамата прелетяха покрай неестествено застаналата страхотия, мушнаха се в пещерата и притихнаха.

— Женски калмар! — рече Костова. — Снася яйцата си. Да се надяваме, че не ни е усетил.

Сашо надзърна боязливо. Видя как исполинската носачка измъкваше от мантийната си торба дълги, желатинирани яйца и ги закрепваше към една скала, подобни на гроздове великански банани.

Внезапно той извика. Нещо дълго, като двуметрова змиорка се шмугна между краката му и излетя навън.

— Можеше да бъде и по-лошо! — каза майка му. — Плащеносна акула. И тя хапе. Нали е все акула?

Биоложката претърси пещерата с фенера. Не откри друга заплаха. Най-обезпокоителното изглеждаше това, че на дълбочина десетина метра пещерата се задънваше, без никакъв друг излаз, без никакво разклонение. Като торбата на рибарски трал.

— Разчитам само на носачката! — повтори Костова. — Те са свирепи майки. Не допускат никого до яйцата си.

И наистина, преследващите ги калмари не посмяха да се приближат. Кръжаха наоколо, с радиус триста-четиристотин метра. Не си отиваха, ала и не престъпваха тая граница.

Загледана през отвора на пещерата в странния танц на пипалата тя промълви:

— Удивително! Във вкаменената тиня на отдавна пресъхналите древни морета са се запазили отпечатъците от върховете на калмарски пипала, които така, по съвсем същия начин, са закрепвали яйцата си преди петдесет-шестдесет милиона години.

Насреща им се мярна риба с розови светещи зъби. Врътна се и изчезна. После, с бавни пулсации приближи медуза като зеленикав лампион, в чиято грейнала вътрешност прозираха погълнатите скарриди. А по тинята не спираха да се поклащат като ливада при вятър безустите погонофори.

Никой не разбра как стана това — как ги забеляза снасящата майка, която допреди малко повтаряше механично запаметения от милиони години майчин ритуал, без да вижда, без да чува, като в захлас. Дали тя, с нейните сетива, с нейния мозък, осъзна чуждото присъствие? Или самата ѝ тентакула, по своя подбуда, в странна самоизява, разчитайки на собствените си вкусови органи, като заобикаляше преценките и заповедите на центъра, реши да провери що за твари бяха тия примамливо миришещи живи късове.

И бавно се намъкна в пещерата. За да влезе, петметровата ѝ длан се сгъна като фуния. После изведнъж избра жертвата си. Без очите на калмарката да виждат, пипалото само се насочи към момчето.

Доктор Костова се оказа по-бърза. Натисна спусъка. И ултразвуковият сноп отрязва мигновено дебелината като столетен дъб тентакула. А понеже се опасяваше от намесата и на втората лапа, тя се подаде навън, та простреля вече осакатенатаносачка, която първа бе нарушила несключеното примирие.

Тозчас съжали. Разбрали мигновено, че самката, допреди миг по законите на рода им неприкосновена, вече е мъртва, останалите калмари вкупом прекрачиха доскорошното ѝ владение. Сблъскаха се пред пещерата. За щастие сблъскването не позволи на никой от тях да излезе напред, за да вмъкне пипалата си в опразнения отвор. За кратко това бе спасило клетите затворници. Но докога ли?

Костова, изправила се на входа с насочена напред пушка, не забеляза какво става зад нея. Затова, когато чу вика на сина си, ужасена отстъпи назад. И видя нещо, което, въпреки че го знаеше теоретично, сега, когато го срещна в действителност, я изуми. И потресе.

Отрязаната длан на вече мъртвата калмарка продължаваше да живее самостоятелно, подобна на изрезка от луната, осеяна с вендузи като лунните кратери. Живееше, гънеше се и пълзеше към набелязаната жертва.

Сашо се дръпна надясно. Неумиращото пипало го последва. Метна се вляво — и пипалото подире му. Обезумяло от уплаха, момчето опита да го прескочи. Но, непремерило силата на реактивната струя, се удари в ниския таван. Изгуби съзнание. После бавно, както става във водата, полегна на дъното.

И калмарската лапа забърза към него, готова да впие в тялото му ноктестите си смукала.

Изплашената майка отпрати в упор оръжието си. Разсече на две чудовищната длан. Напразно. Тоя път вече двете части самостоятелно полазиха към общата плячка. Нов откос... И нов... И нов...

Чак когато ги накълца на десетина къса, те най-сетне се укротиха. Притихнаха отпуснати, като само от време на време потрепваха в мъчителни гърчове.

Доктор Костова се хвърли към сина си и го прегърна. Не беше пострадал тежко. Ето, идваше в съзнание.

Тогава видя, че резервоарът с хранителната му смес се бе пробил при удара и съдържанието му — изтекло.

А храната тук, в това състояние, беше равностойна на въздуха за дишане. Без храна при тоя анаеробен режим синът й щеше да отпадне бързо, да изгуби сили. И да загине. Все едно — от задушаване.

И тя не се поколеба. Нали беше майка? Свали своя резервоар и набързо го замени с неговия.

Отначало Сашо не забеляза тая благородна измама. Сви се до нея в дъното на пещерата с вторачени очи към мъждукация от грейналите навън калмари отвор.

Трябваше да чакат. Нямаха право да използват докрай запасите на пушката. Пък и не знаеха какви са тия запаси. Сигурни бяха в едно — нямаше да стигнат за разгонване на дебнещите хищници, които, раздразнени, че плячката е изчезнала от погледите им, почнаха да се блъскат, да счепкват пипала и клюнове.

По едно време Сашо усети как тялото на майка му някак омеква, отпуска се обезсилено. Светна с фенерчето. Наистина, очите й се бяха притворили, лицето се бе сгърчило в мъчителна гримаса.

И видя пробития резервоар.

Начаса разбра. На свой ред и той ги замени.

Беше решил — щяха да се редуват, додето могат. Или двамата щяха да се спасят, или...

А се досещаше, по-право сигурен беше — вече нямаше надежда. Само чудо можеше да им помогне, така обсадени от тая орда безпощадни исполини.

Тоя път след инжекцията доктор Марио Булгаро не можа да се отдаде изцяло на унеса. Лежа така половин-един час в тежък, мъчителен полусън, в непоносима борба между семейната обич и отровата, която опитваше отново, както преди, да го подчини напълно на своята власт.

Всеки път, когато отслабнеше силата на наркотика, Булгаро усещаше как го обхваща убийствено сънлива безсъница, при която уморените клепачи напразно опитваха да се затворят; как сърцето му започваше да бърха като ранено животно в смазаните от непоносима тежест гърди; как го обхващаше оня животински страх, за разума безпричинен, но за измъченото му съзнание тъй ясен и натрапчив: от хората, от предметите, от целия свят, от себе си най-вече — всеки път тогава той почваше да се проклина, да се презира, да се ругае с най-обидни имена.

Но щом като вземеше определената доза, тозчас съзнанието му се проясняваше, страховете се разсейваха, ставаше му леко-леко, dospиваше му се и той наистина заспиваше.

Само тоя път — не. Срещата с най-милите му същества разтърси из основи цялото му съзнание, цялото му подсъзнание, всичко, което беше Марио Булгаро.

Никога преди това не се бе случвало — час след инжекцията да стане. Сега стана, по-право скочи, тревожен, нетърпелив, че в това време може да се е случило нещо непоправимо.

Излетя в коридора. Сигурни в действието на морфина, пазачите му го бяха оставили под надзора на по-надеждния тъмничар.

И се спря. Сега накъде? Къде да ги търси? И докато ги търси, няма ли пак да се натъкне на някой от бандата?

Тогавачу през вратата на апаратната зала тревожното писукане на аварийния приемник. И влезе вътре. Дежурният акустик тъкмо разчиташе шифъра на сигналите по неравното им засилване и отслабване.

— Чий е? — запита Булгаро.

И тъй като отдавна го считаха свой, акустикът отвърна:

— На момчето... Синът на пленницата...

Всеки хранителен цилиндър беше снабден с инфразвуков вибратор, който по волята на пострадалия или пък при авария автоматично се включваше и започваше да изпраща тревожните си призиви в Центъра, като посочваше посоката и разстоянието до местопроизшествието. Всеки апарат с отделен код.

Всякаква сънливост, всякакво безразличие, доколкото бе останало, мигновено се изпари.

Надделя едно — чувството за дълг, привързаността, поривът да помогне, да ги спаси.

Синът му се намираше в беда... Безсъмнено и жена му... В беда... Сами... В тая черна пустош... Тъй незапознати с нея...

Той включи фоновизора в определената посока и на определеното разстояние. И различи ясните силуети на обсаждащите калмари.

Доскорошната човешка отрепка, по чудото на любовта, изведнъж се превърна в човек, в някогашния Марио Булгаро. С ясен разсъдък, с непреклонна воля, с неудържима жажда за действие.

Той се измъкна дебнешком от града, влезе в хангара, освободи едната подводница от придържащите я въжета, после се промъкна през люка и хвана управлението. Знаеше, срещу подобно калмарско сближение е безсилна обикновената ултразвукова пушка, която е с по-малка сила и с по-малък запас от енергия. Само мощните оръдия на подводницата биха могли да свършат работа в случая.

Пусна леко двигателите, стиснал щурвала. И корабът неусетно се измъкна от подслона си. После увеличи скоростта, хванал в корабния фоновизор калмарското множество и пещерата зад него.

Наоколо прелитаха на облачета светещи скариди, рачета и риби, както се изсипваха някога покрай прозорците на вагоните искрите от старите парни локомотиви.

А в приемателя продължаваха да писукат тревожните сигнали на Сашовото алармено устройство. И нищо друго — ни пукот на пушка, ни някакво движение, ни какъв да е признак за човешко присъствие.

Неочаквано той чу зад гърба си рязък глас:

— Не мърдайте!

Булгаро само извърна назад глава. И видя Девид Дейвис, настръхнал, с разкрасени нозе, стиснал в мечешките си лапи насочената напред пушка, изпънал от напрежение още повече хипертрофираната си долна челюст и впил в него пронизващия поглед на сивите си очи. С изглед на неандерталец, решен на всичко, готов за всичко.

— С какво право? — запита Булгаро.

От предишните изтънчени обноси на светския човек нямаше помен. Останал бе един истински неандерталец, наближил плячката си.

Той почти изкрещя:

— Сега не аз съм длъжен да давам обяснения. Сега аз заповядвам.

И за по-голяма убедителност опря оръжието си в гърба му.

— Обърнете назад! Към повърхността! И оттам — на брега!

Без да променя посоката, доктор Булгаро предложи друго:

— Вижте, мистър! Аз също нямам намерение да се връщам. Нека спасим първо сина ми и жена ми, а после ще бягаме заедно.

— Не! — викна Дейвис. — Никакви отклонения! Ония ще ни усетят. И ще ни настигнат. Няма време.

Веднъж и на него да му се усмихне щастието. Нима щеше да изпусне случая? Възползувал се от размирието, той се бе намъкнал в подводницата. Тогава все още не се бе решил да бяга. Щеше му се само да я поразучи, да усвои механизмите ѝ. Убедил се бе напълно, че само за тая подводница, с нейната апаратура, с фоновизора и главно с ултразвуковото и оръдие би измъкнал от оръжейните магнати милиони. И все пак — птичката на щастието каца веднъж на рамото. Нима имаше право да изпусне другата тайна — той си даваше ясна сметка за това, имаше достатъчно интелигентност — тайната на анаеробността.

И там, докато се бе колебал, в подводницата бе влязъл сам, сякаш докаран от Фортуна, богинята на щастието, самият изобретател.

А това, именно това, Девид Дейвис не би изпуснал. Не би си го простил. Да изтърве птичката на щастието тъкмо когато беше кацнала и на неговото рамо. Нима заради някакви сълзливи подбуди щеше да тръгне и да спасява жени и деца. Щяха да ги спасят ония, от

Мериленд. Той дори не помисляше да се бави повече. Всяко протакане можеше да му струва всичко.

Дейвис отново го блъсна с пушката в гърба.

— Веднага нагоре! Иначе...

И почна да брои:

— Едно... Две...

Преди да изрече „три“, Булгаро се извърна и скочи отгоре му. Първом улови пушката, да я обезвреди. Но къде можеше да се мери дребният учен, сега доизтощен от морфина, с якия си, набит враг?

Англичанинът, то се знае, не мислеше да го убива. Да не е малоумен, че едновременно с откривателя да загуби и откритието?

Блъсна го с чело в корема и го остави така обезсилен на пода, а той се огледа за нещо, с което да го върже — някаква връв, тел или проводник.

А доктор Булгаро по чудо не бе изгубил съзнание след тоя подъл удар. И така повален, сразен, той разбра. Не би могъл да се бори с нападателя, нямаше никакви изгледи да го победи. Но все още можеше да му попречи, да го възпре. Защото знаеше уязвимите места в отделните инсталации. Ученият се превъртя неочаквано и с един замах на водолазния нож срязва проводника на тока за оръдието. Блясък, пукот! И от направеното късо съединение изгоря модулаторът на цялата корабна артилерия.

Подводницата беше напълно беззащитна!

И докато Дейвис, проумял мигновено отмъщението му, побеснял от безсилен гняв, го риташе злобно в корема, в гърба, където попадне, в екрана на звуковиждащото устройство се появи образът на чудовищен архитектис, който нарастваше бързо, запълваше го, вторачил през него изцъкления поглед на единственото си око.

Случайно или все по същия тайнствен усет?

Той, който винаги избягваше отдалеч тоя странен и опасен кристален обитател на дълбините, сега се носеше безстрашно насреща му, присвил отдалеч за изхвърляне като гигантски пружини двете си тентакули.

Булгаро го видя. И стисна зъби. Нека! Щом като не можа да ги спаси, по-добре да загине и той!

Ала Девид Дейвис не беше човекът, който губи тъй лесно самообладание. Убеден в безполезността на оръдията, той се реши на

друга тактика. Грабна щурвала и насочи кораба право срещу нападащия циклоп. Ненапразно бе общувал с биолози, ненапразно бе смятан на времето за един от най-добрите подводничари.

С пълна сила се устремиха една срещу друга, с пренапрегнат бумтеж на водните си помпи две ракети: едната жива, другата — от кристал и метал.

Такъв беше замисълът на Дейвис — да удари като таран, на пълна скорост между очите, между сляпото и виждащото, в мозъка...

Ала Едноокия не се поддаде на тая уловка. В последния миг, извил фунията си надолу, той отскочи и прелетя над преминалата отдолу по-неповратлива подводница. И мигом я възседна, метна се отгоре и като гумена лавина, залепна с цялата си лигава мощ, разтърси я с неудържими тласъци, запремята я като играчка в десетте си ръце...

Разтревожен от неспиращите призиви за помощ от цилиндъра на момчето, а сега — и от попадналата в прегръдката на Едноокия подводница, акустикът скочи сам да съобщи на сър Чарлз за двете аварии, след като никой не отговаряше на телефонните му повиквания.

И в почуда се спря пред затворената врата. Но бързо съобрази, отключи и влезе. Тозчас пред него застана Джек Елбери, заслонил с едрата си снага вътрешността на стаята.

— Какво има?

— Бедствени сигнали — отвърна дежурният.

И ги описа подробно.

— Добре! — отсече Елбери. — А сега отново, в апаратната! Не ги изпускай!

Никой не биваше да види вързания шеф, преди да са разкрили шифъра на сейфа.

Той се прибра в стаята. Но — вече разколебан... Все пак, някой трябваше да помогне...

Както винаги, така и сега, се поддаде на първия порив. Нали търсеше преживявания? Ето му ги — и то какви!

А сър Чарлз можеше да почака. Той нямаше да проговори скоро. Бикоборецът беше достатъчен да го пази дотогава.

При това се бе привързал към момчето. Отскоро го познаваше и въпреки това... Имаше в него нещо обичливо, бъдещо съчувствие. И уважение. Едно възмъжало момче. Честно и благородно. Такъв, какъвто беше някога Джек Елбери...

И той излетя навън, наградил две по-мощни пушки и два хранителни резервоара. Знаеше — където е синът, там е и майката.

Пред пещерата се навъртаха пет-шест хищника. Другите се бяха спуснали да споделят плячката на Едноокия.

Помнеше думите на Дейвис, пилота на пленницата, който все това си повтаряше, като магия, дано си го внуши:

— На нищо не се учудвай!

И все пак Морския Тарзан, който не допускаше, че нещо в морето би му направило впечатление, направо изумя, когато видя първото светещо чудовище. Сякаш не обикновено, макар и колосално, живо мекотело, а — фантастично струпване на ноктилуки, строени по заповедта на незнаен морски повелител във формата на калмар. С пламтящи в преливащо синкаво сияние тяло, пипала и глава. И щракаща огнена човка. Ще речеш, намазани със същата смес, от която фосфоресцираха стрелките на часовника му.

Но понеже и преди идването на Дейвис бе свикнал да не се удивлява на нищо, така и сега след първото смайване, без никакво колебание той изпразни оръжието си в сриналата се насреща му огнена преспа.

После простреля втория, третия, четвъртия...

Петият не дочака смъртоносния заряд. Изглеждаше още здрав, затова и невидим в мрака, затова и по-пъргав. След като изхвърли няколко водни взрива от мантийната си фуния, той изчезна в бездната.

Елбери влетя в пещерата при отчаяните, останали без сили беглеци. Начаса подмени резервоарите им, загаси инфразвуковия предавател. Подкрепени от лекосмилаемата хранителна смес, майката и синът се ободриха скоро. Добиха сили да го последват.

И го последваха, наистина разочаровани от неуспеха, но безсъмнено признателни за избавлението си.

Би следвало Морския Тарзан да ги върне веднага в града. Но тогава безспорно щеше да се забави. При това забавяше помощта му на бедстващата подводница можеше да се окаже безполезна.

Затова той поведе със себе си спасените пленници, тоя път като съюзници в предстоящата битка.

Двамата с доктор Костова, въоръжени с донесените от него тежки оръжия, откриха стрелбата отдалеч. Усетили отслабените от разстоянието ултразвукови удари, някои от чудовищата, начело с най-опитния, с Едноокия, предпочетоха да опразнят пътя на връхлетелите изневиделица врагове.

Тия, които не съобразиха навреме, загинаха, простреляни, нарязани от невидимите звукови мечове.

Освободена от премятащата я досега циклопска прегръдка, подводницата самостоятелно прие естественото си положение, увисна неподвижно във водата.

Елбери отвори вратата и влезе вътре, последван от Сашо и майка му. Тримата се заковаха на прага, видели премятащите се по пода сплетени в яростна схватка тела.

Елбери се метна между тях да ги раздели, изблъска ги встрани, после се изправи пред тях с насочена пушка.

— Ръцете горе! — извика им той. — И веднага в склада!

Хрумна му да ги заключи там, за да е сигурен, че ги е обезвредил напълно.

Тогава чу писъка на Елена Костова. И тържествуващия вик на сина ѝ, който едновременно с нея бе познал баща си.

В следния миг, след краткото вцепенение (та те го знаеха отдавна мъртъв!) тримата: бащата, майката и синът, се вкопчиха в една обща прегръдка, в една обща радост. Доктор Костова, устояла твърдо пред всички удари на съдбата, не проляла нито сълза в убийствената си скръб, тоя път не издържа. Страданието не бе успяло да я пречупи, пречупи я радостта. Премаляла от щастие, тя плачеше с глас — така, както никога до днес.

Покъртен от тая среща, Морския Тарзан ги гледаше и той с насълзени под контактните лещи очи. Него никой нямаше да посрещне така, никой нямаше да плаче така...

Единствен агентът на „Лойд“ успя да съобрази, да прецени какво му предстои при изменената обстановка. Без да губи време, той се метна към падналата на пода пушка и я насочи към Джек.

Не бе преценил само едно — бързината на рефлексите под вода у тоя неподобен акулорубец. Не толкова видял нападението с крайчеца на окоето си, колкото усетил това с кожата, с мускулите, с нервите, с биотоковете си, с цялото си същество, Морския Тарзан се стовари светкавично върху него и в мига, когато нападателят натискаше спусъка, отклони цевта ѝ от себе си.

Толкова! Нищо повече!

В следния миг противникът му се свлече бавно на пода, но вече не Девид Дейвис, а само обезглавен труп.

Потресен от станалото, Джек се приведе над трупа, стиснал челюсти, с ужасени очи. Бе убил! Бе убил още един човек! Още един! Ръцете му трепереха, потръпваха в несдържани гърчове и раменете му. Сякаш в следната секунда тоя суров мъж, тоя истински Тарзан, щеше да се разридае ведно с плачещата майка.

Стоеше бездеен, безволев. И безпомощен... Смазан от новото, все същото, макар и неумишлено престъпление...

Чак сега Марио Булгаро съобрази. Докато неволният убиец стоеше вцепенен над жертвата си, той грабна оръжието и го насочи насреща му.

— Сега вие вдигнете ръце! — изкрещя той с непривичен за него глас. — И веднага в склада! Веднага!

Джек сякаш не го чуваше. Стоеше, вторачил поглед в трупа пред нозете си.

Булгаро подаде пушката на сина си.

— Пази го! — заръча му той. — И ако направи най-малко движение, стреляй начаса!

А той се наведе да поправи веригата на ултразвуковите оръдия, без които корабът им отново, всеки момент, можеше да стане жертва на десеторъките страхотии. И понеже познаваше устройството ѝ, при това той самият бе причинил повредата, скоро успя да я отстрани. Провери я върху случайно преминала акула и като се убеди в изправността ѝ, хвана щурвала.

Тримата не размениха ни дума. И нямаше нужда. Без колебание насочиха завладения кораб към повърхността. Защото знаеха, в Мериленд беше останала резервната подводница, по-бърза и по-мощно въоръжена, предназначена тъкмо за такива случаи. Колкото по-голяма преднина вземеха, толкова по-вероятно ставаше спасението... Ами ако ги настигнеха?... Впрочем, и те имаха оръдия...

В туй време Морския Тарзан продължаваше да стои на същото място, все тъй потресен и бездеен. Но ако момчето беше понаблюдателно, би могло да забележи беглите му погледи, с които изучаваше обстановката.

Нима можеха да допуснат, че човек като него ще се остави в ръцете на такива неопитни в пиратското дело хора — двама учени и едно момче?

За него, за все още запазената му съобразителност и пъргавина, не представляваше никаква трудност да обезоръжи това хлапе.

Ала не го направи. Поради същата разнеженост, може би. Това хлапе бе спечелило сърцето му. Пък и родителите му. Кой му даваше правото да ги държи тук пленници, когато сърцата им ги теглеха горе, към техния свят?

Той премисляше бързо. Е, добре! Нямахте съмнение, щяха да издадат тайната им. Подир някой и друг месец можеха и да ги открият. А щеше ли да бъде жив дотогава самият Джек Елбери, който все по-често наблюдаваше и у себе си тревожните признаци на морфиновата развръзка — подобно на Леди, подобно на хер Хауптман, подобно на мнозина други? Та той и без това възнамеряваше, когато победи сър Чарлз, да ги освободи, да пусне и бикобореца със златото му, да разпусне всички... Всеки по своя воля... Пък ако ще да останеше единствен той... Сам... В бездната...

Нали с него щеше да бъде морфинът? Напълно негов, без настойничество, без скъпернически отмервани дози... Едно непрекъснато блаженство... Докато...

Мисълта му не спираше да преценява трескаво. Ами ако и той се върнеше с тях горе, при хората? Нямахте право. До днес едно убийство, днес — още едно... Лудница или затвор... Не...

Изведнъж, налучкал единственото според него справедливо разрешение, Джек протегна ръка към илюминатора в ляво и извика с престорен ужас:

— Ей, а това!

Подведени от простата му хитринка, тримата извърнаха нататък глави. В тоя миг би могъл лесно да се справи с тях. Ала не го стори. Вместо върху въоръженото момче той се метна вдясно, отвори вратата и преди те да се опомнят, излетя навън, понесен с пълната сила на ракетата си към долитащите отдалеч сигнали на звуковия маяк от Мерисити.

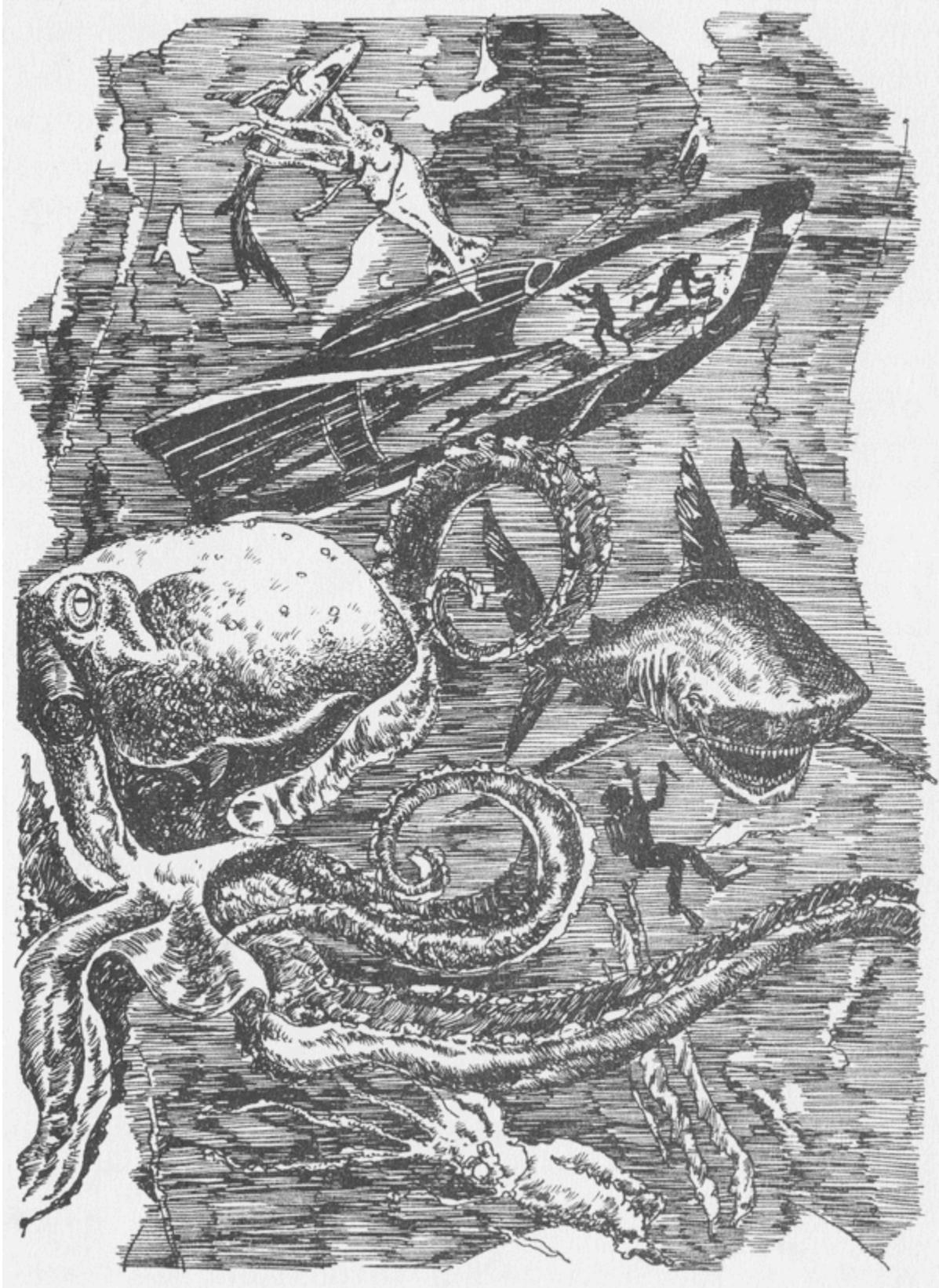
Една акула, колкото и голяма да беше тя, не би успяла да го стресне. След като зърна във фоновизорния си екран връхлитащия древен кархародон, когото позна по изваденото от него самия око, Джек едва помръдна плавниците на краката си и зави малко, колкото да я заобиколи откъм сляпата страна. Надяваше се, че тя няма да го забележи.

Тоя път не позна. Тъкмо той беше нейната примамка. И тъкмо сега. Напълно безоръжен. Само с водолазния си нож.

Бялата смърт бе оцеляла и сега, здрава и невреждима, както бяха оцелявали и далечните ѝ прадеди сред гъмжилото от прадедите на днешните свръхкалмари.

Джек се спусна отвесно надолу. Тя наистина не свари да го последва веднага, не беше устроена така. Ала когато отново пое над дъното към града, той я видя пак устремена към него, раззинала страхотната си паст. Видя и няколкото редици триъгълни зъби, които светеха в устата ѝ като циклопски триони.

И тъкмо когато кархародонът всмукваше водата, за да го нагълта с нея, както повечето риби ловуват, със силата на реактивния си двигател човекът се измъкна от тая коварна струя и отскочи нагоре. Прелетя над главата ѝ и я възседна. От предишния си опит се бе уверил, че там е най-безопасно. Подпря се отново на гръбния ѝ плавник.

И неволно го досмеша, като помисли каква забавна гледка представляваше сега. Не човек върху акула, а все едно прилепало, което тя дори не усеща, а то си въобразява, че е център на вселената.

Джек забеляза, че чудовищното ездитно животно, навярно вече забравило за съществуването му, се носеше в същата посока, която бе следвал и той. Затова се закрепил по-удобно върху гърба му, като следеше само да не се отклонят много от целта.

Той опипа леко бодливата кожа, всяко бодилче — все едно котешки зъб. И си помисли, за кой ли път: още не се е родила акулата, която ще се нахрани с Морския Тарзан!

Засилените писукания от звуковия фар на Мерисити показваха, че се бе приближил достатъчно и той вече се чудеше защо акулата не се отклонява от крепостта, когато чу бумтежа от биореактивния двигател на връхлитащия свръхкалмар. В следната секунда го видя.

На тридесетина крачки от тях Едноокия внезапно спря, обърна напред фунията си — соплото на двигателя и разперил като парашут опашния плавник и всичките си пипала. Увисна над тях като исполински грейнал полилей, окачен на черния таван. Или не! По-право възнасящ се към небето Луцифер, литнал да заграби трона на бога, тъй както го бе видял нарисован в една стара черква.

Безсъмнено, болен! — помисли си Джек. — И движенията му някак особени, лениви, несъгласувани; и настървението му спаднало. Не бе чувал, не бе виждал колебаещ се калмар. Какво ли ставаше сега в чудовищните му органи, какви ли токсини обезсилваха могъщите му тъкани?

В мига, когато вече се тъкмеше да отскочи от гърба на кархародона, като опитваше да предвиди бъдещите постъпки на двата дебнещи се великани, усети остра болка в оголения си врат.

Светкавично се извърна, та стисна с две ръце подлия нападател. Можеше ли да го нарече така? Акулка, по-право акулско бебе, не по-дълго от метър. Но по нрав досущ като родителите и прародителите си. Толкова ли бе огладняло, та се бе осмелило на такова дръзко нападение само за мръвка месо?

В една секунда Джек отрязва главата ѝ с ножа и я захвърли. После пусна с все сила двигателя си към града, затиснал с длан обилно кървящата рана. Бе се уплашил. За пръв път. Защото усещаше, че от изтичащата кръв отпаднаше бързо, губеше сили.

А Мерисити беше все още далеч.

Примамени от кървавата му диря, подире му почваха да се събират глутници заплашителни сенки.

Новините, хубави и лоши, в океана се разнасят бързо. По довеяните от теченията миризми на гниещи калмари, та и по отделни довлечени светещи калмарски трупове Четириногия се бе досетил какво ставаше в предишната му родина. Потвърждаваха досещането му най-вече провикванията по подводните звукови канали на предпазливо завръщащите се в старите си места китове и делфини. Кашалотите, както и сухоземните животни, разбираха не само собствения си език; те ползуваха и някои от сигналите, когато им бе нужно, на съседите си в морето.

И по всички тези известия, както и по десетките други, все още съвсем непонятни за човека, Четириногия бе научил за върлуващия сред враговете му мор.

Затова не бе могъл да издържи повече в сладководния залив пред устието на голямата река, където се бе приютил в бягството си от соленолюбивите чудовища. Верен на спомена и на вродения си нагон за странствувания, той бе поел по пътя, завещан от прадедите му, обратно, към по-топлите води на океана, където, усетът му не го лъжеше, щеше да срещне оцелелите самки от своя род. И там, в нови битки със събратята си щеше да си създаде ново семейство и да продължи рода си, така, както е било откак свят светува, с раждания и смърт, с прекомерно размножаване и като естествена на това последица масово измиране. То се знае, без да си даде сметка, макар че го бе видял с очите си, че тоя път бедствието бе дошло и си бе отишло не по силата на закона за равновесието в природата, а поради безразсъдното вмешателство на човека, за щастие коригирано навреме пак от човешкото вмешателство, сега обаче разумно и целесъобразно.

Той се носеше по познатите си сини пътища, по незабравените, различни по вкус и топлина течения, над същите морски долини, плата, върхове и каньони, които сякаш виждаше със звуковия си локатор като от птичи полет, и бързаше, все по-нетърпелив и по-възбуден... На юг... На юг...

Редом с него, обзет от същия порив, плуваше и Беязания, някогашният му, а както изглежда, и бъдещ съперник в борбата за собствено потомство, за осигуряване безсмъртието на собствената кръв. Но сега, както обикновено в отсъствие на самките — верен, неотлъчен другар. Дватама ловуваха по-едри тонове, марлини и акули, а при сполука — и избягали от гигантските си събратя калмари, хранеха се и разговаряха на своя понякога многоглас, понякога неуловим за човешкото ухо език. Тържествуваха. Калмарите, тяхната любима храна, най-лесносмилаема и питателна, отново ставаше достъпна за тях.

Дни и нощи. И все по-често срещаша разлагащи се, но непреставащи да сияят и след смъртта в зловещите си нимби гигантски главоноги. Или умиращи, изгубили вече сили да нападат, изгубили и присъщата си настървеност. Здравите, още непроболедуващи техни братя, почувствуваха с невероятния си усет, че времето на безспорното им владичество е отминало, почваха да отстъпват от доскорошните си завоевания, оттегляха се отново в дълбините — там, откъдето бяха започнали нашествието си.

Водата ставаше все по-топла. И все по-често двамата, когато прекосяваха невидимите океански реки, долавяха миризмите на наскоро преминали самки и деца. И ускоряваха хода си, поразвълнувани и нетърпеливи.

И сякаш по-непредпазливи. Гмуркаха се за храна на все по-големи дълбочини. Там, където отдавна не бяха достигали. Опитваха отново да привикват, отново да придобиват предишното си умение — без въздух, цели часове.

Така и тоя път. Четириногия ловуваше в бездната повече от час, нагълтваше уловената плячка и продължаваше да търси, без да изплува, нов, по-едър дивеч. Звуковият му лъч опипваше само пространството напред. Затова не забеляза навреме връхлитащият отзад враг. Усети го, по-право видя грейналото му сияние, когато тентакулите вече се бяха впили в тялото му.

Ала кашалотът не забравяше лесно придобития опит. С мощен тласък на опашката успя да се превърти няколко пъти. Ако Едноокия беше здрав, както някога, навярно нямаше да го изпусне. Но сега, разяждан от микроскопичните си светещи убийци, омаломощен от техните отрови, не намери сили да го удържи. С последен, отчаян опит

той се помъчи да го вплете отново в някога убийствената си хватка. Сега безполезна. Защото Четириногия бе сварил да го захване през средата. Наистина, не беше в състояние да го нагълта, че как ли би нагълтал плячка на тегло колкото себе си, но затова пък можеше да стиска с челюсти, да мачка със зъби и без това увредените вътрешности.

Така двамата противници се бориха дълго. И никой не отпускате, и никой не отслабваше хватката си. Защото знаеше, че това ще бъде краят. При такава битка на живот и смърт.

Неусетно приближиха повърхността. Примамени от струйките кръв, които се точеха от телата им — от кита червена, от калмара синя — край тях свиваха спиралите си глутница акули, които отдавна бяха следвали кашалотите, завръщайки се с тях в родните простори.

Може би случайно, а може би след дълго премисляне или пък подсетен от някакъв отколешен наследствен спомен, архитектисът успя да се добере с пипалото си до дихалото на кашалота и да прилепи петметровата си длан върху му, да го запуши напълно.

И когато двете сплетени туловища изскочиха на повърхността. Четириногия не можа да вдъхне. А дробовете му напиреха за въздух, за живот. И той сякаш полудя. Замята се, заподскача над вълните, та дано така, при тия титанични плясъци, му се удаде да зашемети коварния си враг.

Напразно! Осъзнал, че това е единственият му изход за спасение, а може би затова, че нямаше друг избор, Едноокия се бе впил с цялата стръв на дивото си сърце, с последните останали в мускулите му сили, в това единствено уязвимо място. И притискаше — слял се, сраснал се с него.

И тогава, пред сигурната си гибел, когато губеше всяка надежда да се спаси, обхванат от ужас, Четириногия нададе призива си за помощ. Въздухът, останал неиздишван в дробовете и носните празнини, едва достигна, за да премине напред и назад през звукообразуващите органи.

Белязания, който ловуваше нейде в дълбините, го чу. Послушен на законите на рода си, той изостави лова и излетя нагоре, като пътем изготви плана си за бой. И тъй с устрема на излитането от бездната, като изстрелян връхлетя върху Едноокия, блъсна го с чело откъм невидящото око. Отстъпи, нахвърли се повторно. И повторно стовари

като гигантски чук четвъртитото си чело върху главата му... Трети... Четвърти път...

Едноокия не устоя. Зашеметен, напълно обезсилен, той отпусна смъртната хватка и отскочи, потъна надолу, проточил подире си синьото було на изтичащата кръв. Отстъпи, напусна сражението, за да умре на спокойствие в мрачната си бърлога.

Двамата победители не го последваха. Твърде голяма плячка беше за тях. Пък и нямаха повече сили за борба.

Отпуснаха се на вълните, задишаха учестено да проветрят дробовете си от насъбраните отрови.

Титаническият двубой беше завършил без победа. И щеше да продължи, но вече между потомците им, в бъдеще, додето съществуват двата вечно враждуващи рода.

С последни усилия, следван от ескорта на побеснелите за кръв акули, Морския Тарзан влетя в крепостта. Отпаднал. И не толкова от загубата на кръв, колкото от овладялата го неудържима жажда за морфин. Трябваше му морфин — да удави заговорилата съвест, да задуши нарастващото недоволство от всички и най-вече от себе си, да притъпи обзелите тялото му треперещи спазми, да успокои болката в разкъсания врат. И тая противна сухост в устата, въпреки обгръщащата го отвред вода, тоя влудяващ сърбеж. И убийствено главоболие...

Морфин! А после да става каквото ще...

В града царуваше трескава възбуда. Намръщени и гневни или разплакани и хленчещи, всеки според нрава си, акванавтите сновяха по коридорите или лежаха озлобени в креватите си, проклинаха себе си или се караха с другарите си.

Джек влезе в стаята, където бе оставил привидно обезвредения шеф, но сега препълнена с възбудена, надвикваща се тълпа от побеснели за поредната си доза наркомани.

Сред тях — единствен спокоен, високомерно усмихнат, макар и вързан на трона си, сър Чарлз. Успял да си направи незабелязано инжекцията, той можеше да ги изчаква още дълго време, ликуващ от надмощието, което пак бе придобил над тях.

Джек Елбери усети почти физически, като острие на свредел, вторачения поглед на стоманеносивото му око. Чу зловния въпрос, бог знае за кой ли път поставен:

— Ще ми се подчините ли, негодници?

Джек Елбери, разбутал гневно тълпата, се изправи над него.

— Кажете... Кажете шифъра... Нямам време...

Сър Чарлз изръмжа решително:

— Не разбирате ли, глупаци, че няма да го издам! Нали тогава вие тозчас ще ме зарежете? Не проумяхте ли най-сетне, че аз трябва да бъда пръв? Роден съм за това. И ще си остана пръв. Ако не — по-добре да ме няма...

— Кажете! — пристъпи заплашително Джек сред мътилката на изтичащата си кръв, подобна на кървав ореол. — Или...

— Отвържете ме! — изгледа го високомерно, макар и отдолу, макар и вързан, външно безсилен, сър Чарлз. — Тогава ще дам морфин всекиму, който дойде да ми целуне за прошка ръка... Като на крал...

Не довърши. Побеснял от обида, от потисканото досега чувство за унижено достойнство, от жажда за наркотик, от болка Джек скочи отгоре му и стисна с последни сили гърлото му.

— Шифъра...

Забравил бе, че тъй, при анаеробния им живот, не можеше да го удуши.

И го блъсна назад.

Сър Чарлз изфуча:

— Паплач! Който иска морфин, да целува ръката ми...

Морския Тарзан усещаше, че вече губи съзнание, пред очите му прелитаха, черни и червени петна, зловеща амалгама от кръв и задгробен мрак. Смъртта настъпваше. Щеше да види и нея... но преди това... Преди това...

Той измъкна ножа си и го заби в гърдите му.

Макар и смъртно ранен, сър Чарлз успя да извика:

— Щом няма да ме има мен... Да не остане нищо от делото ми... И от вас, недостойни...

И без да го видят, натисна с крак отдавна приготвеното за целта копче. Чу се изпращяването на късото съединение. Блесна искрата, която извади от строя ултразвуковата отбрана на Мерисити.

Тореадорът се хвърли върху съзаклятника си.

— Луд! Какво стори ти? А сега...

Спуснаха се и другите.

Ала преди да го докоснат, Морския Тарзан се отпусна безчувствен на пода.

Улисани в разправиите си, наплашени, разтреперани, освирепели за морфин, нещастниците се лутаха из подводния град, проклинайки живота и ориста си. Едни опитваха да поправят ултразвуковите оръдия, а други превъртаха в безсмислена треска шайбата на сейфа в луда надежда да налучкат нейния секрет.

Така не усетиха как покрай крепостта им почваха да се събират дълбокоморските чудовища. И вече уверили се в беззащитността на

малките нахални натрапници, те обикаляха наоколо, заедно болни и здрави, лазеха по кристалните куполи и опитваха издръжливостта им с пипалата и стоманените си клюнове.

Някой от тях, по-находчив, успя да изкърти едната крепостна врата. И провря бързо светещото си пипало, което тозчас заопипва вътрешността. После се намъкна второ, трето... От другия вход проникнаха още няколко ненаситни исполински длани, които започнаха да ловят случайно попадналите им жертви и да ги измъкват навън, както езикът на хамелеона хваща кацналите наблизомухи.

А сър Чарлз, още жив, шепнесе с все по-отпадащ глас:

— Умира... Последният... Истинският крал... Последният...

И със сетни сили, повече стон, отколкото думи, притихна:

— По-добре мъртъв, но крал...

За пръв път бе погледнал света с две очи: с едното, сивото — искрящо от омраза, от дива, неугасима злоба към всички, които му бяха попречили; с другото, тъмното, по-топлото — някак примирено, с човешка мъка, с човешко съжаление за незавършеното дело...

Съпровождана от шайка архитевтиси, които за щастие все не се решаваха да я нападнат, навярно успели вече да се уверят, че ултразвуковата ѝ отбрана е отново в ред, подводницата достигна повърхността.

Беше нощ. Тиха лунна нощ, с черносиньо небе, осеяно със звезди и трепкаща върху притихналия океан лунна пътека сякаш рукнал от легналото на хоризонта светило, като из отвора на напалена пещ, поток от разтопен метал.

Наоколо, ту тук, ту там, плаваха като фосфорни айсберги бездушните желеподобни трупове на безброй калмари. А болните, но още живи чудовища ту потъваха в черната непрогледност, ту изплуваха, кръжеха още по-заплашително от здравите, така обгърнати в своите сияния, като, че ли в плащеници, изтъкани от лунните лъчи.

И поетично! И зловещо!

Измъчените бегълци не смееха да излязат извън кораба, защото не знаеха в кой миг някоя изхвърлена като ласо тентакула щеше да се лепне като мухоловка върху някого от тях и да го откъдне в бездната. Подали бяха подводницата дотолкова, колкото антената на радиопредавателя им да излезе над водата, да ги свърже със света. И вече от няколко часа, застанала пред микрофона, Елена Костова опитваше да се свърже с някоя станция, за да иска помощ. И тъй като все не успяваше да получи отговор на своите настойчиви призови, от време на време включваше и телеграфа на вълната за бедствие, да предаде сигнала Ес-О-Ес и координатите, където се намираха.

В това време Сашо беше заел пулта на ултразвуковата батарея, готов всеки момент, ако се наложи, да изпрати смъртоносния им заряд в тоя, който би дръзнал да нападне отново.

Лишен толкова дълго от морфин, доктор Марио Булгаро лежеше върху походното легло, още по-блед отпреди, разтърсван от несдържана треска, с главоболие, от което черепът му се пръскаше, с разширени като у безумец зеници, задъхан, с тяло, което болеше като

пребито, готов всеки миг да изгуби съзнание. Но говореше, не спираше, глухо, задавено — и никой не можеше да разбере дали това представляваха ценни съвети на отдавнашен акванавт, или безсмислено бълнуване.

Елена, уморена и отчаяна, напусна за малко радиоапарата и като коленичи до него, хвана ръката му.

— Още малко, Марио! Най-страшното остана зад нас...

Изчерпал всичките си сили след свръхнапрежението през последните дни, доктор Булгаро едва успя да пошепне. Но и в тоя безпомощен, отпаднал шепот се почувствува и сега отгласът на предишната му воля:

— Елена... Тялото ми е... Отровено... Но духът ми... Духът ми е същият... Ще надвия... Ще...

И изгуби съзнание.

Но доктор Костова знаеше. Беше уверена. Познаваше го. Наистина щеше да се оправи. Като се приберяха, щяха да го лекуват. Мнозина оздравяват. И то тези, които имат желание, които притежават достатъчно воля за това. Най-важното воля... А Марио я имаше, Марио щеше да се пребори. И да победи...

Тогавата тримата пак щяха да заживеят щастливо както някога. Впрочем, кога ли е било това? Нима наистина отново щеше да се върне и за тях спокойното, тихо щастие?

Вече се разсъмваше, когато Сашо пръв дочу бумтежа на самолетна перка. Изглежда, усетили бяха тоя шум и придружаващите ги калмари. Те се раздвижиха възбудени, заподскачаха над водата, протегнали нагоре дългите си ловни пипала.

За всеки случай Сашо се приведе над клавиатурата за звуковата стрелба, а майка му се приготви да отвори люка, за да излезе и да приветствува спасителите.

Но спря наред стълбата.

Какво беше това. За кого бяха предназначени бомбите на хеликоптера? Защо ги хвърляха не върху плуващите недалеч калмари, а върху подводницата? Впрочем, спасители ли бяха, или...

През мисълта ѝ преминаха светкавично позабравените при последните преживявания спомени: отвличанията на Марио и Сашо, покушението върху нея, саботаждът в подводницата... Нима и тези...

Тя безспорно не можеше да знае това. А и нямаше да го научи никога. За беда призивите ѝ за помощ бяха уловени най-напред от агентите на въздухоплавателния тръст. И те бяха изпратили провалилия се преди това неудачник, Жак Буланже, Барона, давайки му последна възможност да се реабилитира. И да спаси семейната чест... С една единствена задача тоя път — никакви пазарлъци, никакви похищения, никакви усложнения. А направо — унищожение. Изобретателката не биваше да остане жива. За да не довърши докрай делото си, което, както се виждаше от вестникарските съобщения, не можеха да усвоят напълно колегите ѝ. Ведно с подводницата ѝ, която щеше да я улесни в тая ѝ задача. Ех, ако можеха да допуснат с каква подводница се връщаше тя сега...

Спечелен от тях учен бързаше да приготви култура от бактериофаг, който да се справи със светещите бактерии на калмарите. А не мислеха да рискуват повече. Допускаха, че доктор Костова и мъжът ѝ бяха способни от своя страна да създадат нов щам болестотворни микроорганизми, устойчиви към тоя бактериофаг, с който да довършат започнатото дело.

Още първата бомба избухна съвсем близо до подводницата. За щастие корпусът ѝ, предназначен за стотици атмосфери налягане, при това не кух, а запълнен с вода, устоя на взрива. Само носът ѝ се вирна нагоре, подаде се над повърхността.

Сашо никога не успя да си даде сметка нарочно ли бе сторил това или случайно, подхвърлен от ненадейния удар. Натиснатият от него бутон отпрати звуковия си откос във въздуха и леко докосна хеликоптера.

Леко, наистина, но достатъчно да обезвреди пропелера му. Преди да откачи и втората си бомба, хеликоптерът се вряза с цялата си тежест сред исполинската гора на протегнатите пипала. И изчезна към дълбините ведно с тях...

Чак тогава доктор Костова свари да се свърже с френския линейен кораб „Клемансо“. И веднага след това улови и обещанията за незабавна помощ от американския самолетоносач и на вече поправената съветска подводница, на която дотогава всички бяха разчитали най-много в издирванията.

След внезапното изчезване на откривателката Комитетът за борба с кракените беше изпратил да я търси цяла ескадра, включваща

най-мощните морски единици на повечето от великите държави.

От далечината приближаваше с шумно пръхтене стадо китове, следвани от вечните си спътници акулите. Прелетя като исполинска стрела риба меч. Стройна редица делфини пресече пътя им в жизнерадостна гонитба ту под вода ту във въздуха. Разцепили блестящия лак на събуждащото се утринно море, преминаха няколко косатки.

Животът се връщаше в обичайния си коловоз, многолик и в същото време неумолимо последователен. Учените пак щяха да продължат борбата. Светещите бактерии бяха издържали най-тежкия си изпит. С тяхна помощ хората щяха да възстановят отново престъпно нарушеното равновесие в природата.

Равновесието — което поетите наричат хармония.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.